

Omgevingsvisie Geertruidenberg

De gemeenteraad van Geertruidenberg

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Geertruidenberg.

Gelet op:

- Het amendement zoals ingediend en aangenomen door de gehele raad inzake openbaar groen en parkvoorzieningen.
- Het aangenomen amendement zoals ingediend door de fractie van Morgen! inzake de Allardpolder.
- Het aangenomen amendement zoals ingediend door de fractie van Lokaal+ inzake de Heulweg.
- Het aangenomen amendement zoals ingediend door de fractie van de SVP.
- Het aangenomen amendement zoals ingediend door de fractie van Morgen!

Besluit;

Artikel I

1. De Omgevingsvisie Geertruidenberg vast te stellen (zoals opgenomen in Bijlage A). 2. In te stemmen met het omgevingseffectrapport (OER)

3. Kennis te nemen van het advies van de commissie MER 4. De nota van zienswijzen vast te stellen 5. De omgevingsvisie ook vast te stellen als een structuurvisie op grond van artikel 2.1, lid 1 Wro.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking per 3 juni 2021

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 3 juni 2021

*De raad voornoemd,
de griffier, K.M.C. Millenaar
de voorzitter, M. Witte*

Bijlage A Bijlage bij artikel I

Omgevingsvisie Geertruidenberg

1 Inleiding

1.1 Inleiding

Introductie

In de omgevingsvisie laten we zien waar de gemeente Geertruidenberg voor staat en waar we naar toe willen in de toekomst. De combinatie van 'thema's', 'waarden' en 'ambities' bepaalt de mogelijkheden voor nieuwe initiatieven in onze verschillende gebieden. Lees verder via één van de trefwoorden over het onderwerp of klik via de kaart naar uw gebied.

Versiebeheer

Versie 1.0

Dit is de eerste omgevingsvisie van de gemeente Geertruidenberg. De huidige status is definitief (vastgesteld op 3 juni 2021).

1.2 Wat is de omgevingsvisie?

In de omgevingsvisie van onze gemeente staat wat wij met elkaar belangrijk vinden als het om onze leefomgeving gaat. Over alles wat we buiten zien, ervaren, horen en ruiken. Dit kan over gebouwen, wegen, stoepen en water gaan, maar ook over gras, bomen en monumenten. Over vergrijzing, het omgaan met het buitengebied, bereikbaarheid, en winkelaanbod. Over gezondheid, veiligheid en duurzaamheid. In de omgevingsvisie kijken we dus niet alleen naar de echte leefomgeving. We kijken ook naar sociale onderwerpen die in de gemeente spelen.

Historische molen Raamsdonksveer

Doel

Met de omgevingsvisie willen we bewoners, ondernemers én organisaties inspireren. Het doel is om samen onze gemeente nog leefbaarder, veiliger, toekomstbestendiger en duurzamer te maken. In de visie staan de kaders die wij per gebied belangrijk vinden voor nieuwe initiatieven. Deze kaders zijn de onderdelen van de visie, namelijk de thema's 3, waarden 5 en ambities 4. Bekijk meer bij hoe werkt de website. Wij bepalen in de visie niet precies wat er ergens moet gebeuren. Met onze kaders geven we aan wat we belangrijk vinden. Zo nodigen we u als bewoner, organisatie of ondernemer uit om met plannen te komen die hierbij aansluiten.

Integrale aanpak

Deze omgevingsvisie gaat over de hele fysieke leefomgeving. In de visie kijken we niet meer apart naar verschillende beleidsnota's, Bijvoorbeeld naar groen of parkeren. We maken keuzes per gebied waarin we al die zaken samen bekijken. En daar koppelen we doelen en ambities aan. Dat noemen we ook wel de integrale aanpak. Dat betekent dat onderwerpen als veiligheid, bereikbaarheid en duurzaamheid in de hele visie terugkomen. Zo zorgen we ervoor dat we de juiste keuzes maken. De visie is de basis voor de invulling van andere instrumenten van de omgevingswet. Dit zijn de programma's, het omgevingsplan en de vergunningen. Het uitgangspunt van elke uitwerking en uitvoering van de omgevingsvisie heeft een inclusieve samenleving voor ogen. Want een inclusieve samenleving is goed voor iedereen, zoals verwoord in het Europese verdrag inclusiviteit.

Eisen uit de Omgevingswet

De omgevingsvisie is vormvrij. Dat betekent dat we als gemeente zelf keuzes kunnen maken in de vorm en de inhoud. In artikel 3.2 en 3.3 van de Omgevingswet staan wel een aantal eisen waaraan de omgevingsvisie moet voldoen. Onder 'gebieden', 'thema's', 'waarden' en 'ambities' staat informatie over de kwaliteit van onze fysieke leefomgeving. Ook beschrijven we de ontwikkelingen en trends voor de toekomst. Daarnaast geldt de basis uit artikel 3.3 voor iedere ontwikkeling binnen de omgevingsvisie.

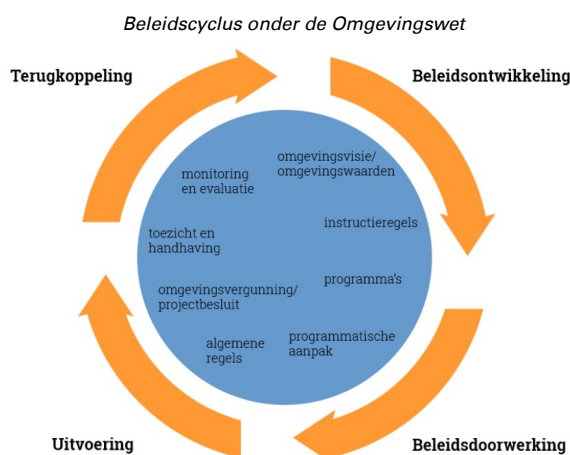
Beleidscyclus

In de Omgevingswet staat de beleidscyclus centraal. Deze cyclus laat de samenhang tussen de omgevingsvisie en de andere instrumenten van de Omgevingswet zien. Het beschrijft hoe de overheid handelt in de fysieke leefomgeving. En verbindt de instrumenten die de overheid daarvoor kan gebruiken logisch met elkaar.

Deze omgevingsvisie beschrijft beleid voor de fysieke leefomgeving en is daarmee het startpunt voor de beleidscyclus.

Het uitwerken en verder door laten werken van beleid gebeurt met behulp van andere instrumenten. Bijvoorbeeld met het programma en het omgevingsplan. In een programma staan de maatregelen om bepaald beleid uit te kunnen voeren en doelen te behalen. In een omgevingsplan staan de regels waar iedereen zich aan moet houden.

Na het beschrijven van maatregelen en regels stopt de beleidscyclus niet. We kijken of we met de maatregelen en regels de gewenste doelen halen. Op basis daarvan wordt gekeken of aanpassen of veranderen van het beleid nodig is. Zo ja, dan kan het (op onderdelen) aanpassen van de omgevingsvisie de eerste stap zijn. Daarna doorlopen we weer de rest van de cyclus.

Initiatief nemen

Een nieuw initiatief (plan of idee), dat niet past binnen de regels van de gemeente (bestemmings-/omgevingsplan), wordt getoetst aan de omgevingsvisie. Wanneer het initiatief aansluit bij de keuzes die wij maken in de omgevingsvisie, gaan we ermee aan de slag. Aan de slag betekent niet dat wij als gemeente het plan gaan uitvoeren. Samen met de initiatiefnemer bespreken we wie welke rol hierin pakt. De visie zelf maakt nog geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Vaak heeft u hiervoor nog wel een nieuwe vergunning nodig.

Nationale, provinciale en regionale context

In de omgevingsvisie geven wij als gemeente aan wat wij belangrijk vinden en waar we naar toe willen in de komende jaren. Hierbij dienen we ook rekening te houden met het beleid van de hogere overheden, zoals de provincie en het Rijk. Dit beleid herhalen we niet in onze visie, maar we houden er wel rekening mee in de uitvoering van projecten. Een initiatiefnemer dient zich ook aan dit beleid te houden. Met onze buurgemeenten hebben we in de regio Breda een gezamenlijke opgave op het gebied van wonen, economie, mobiliteit (openbaar vervoer), 'ruimte, landschap en water' en 'klimaat en energie'. Deze aspecten stemmen we onderling af. Met de ontwikkelingen uit de regionale investeringsagenda (RIA) dragen we gezamenlijk bij aan de doelen uit de nationale omgevingsvisie (NOVI). Concrete projecten uit deze

agenda zijn bijvoorbeeld de herontwikkeling van de Amercentrale en het verbeteren van knooppunt Hooipolder.

Regionale investeringsagenda (RIA) regio Breda

De regio Breda vormt een daily urban system: dit is het gebied waarbinnen de belangrijkste dagelijkse verplaatsingen (woon- werk, studie, sport, etc.) zich afspelen. Meer dan 80% van die bewegingen van onze inwoners vinden binnen de regio plaats. De tien gemeenten in deze regio zijn naast Geertruidenberg: Alphen-Chaam, Altena, Baarle Nassau, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Moerdijk, Oosterhout en Zundert. Binnen de regio Breda is een inventarisatie van gezamenlijke ambities en bovenlokale opgaven uitgevoerd om te komen tot een regionale investeringsagenda (RIA). Met de RIA willen we een bijdrage gaan leveren aan: de opgaven van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en de provinciale omgevingsvisie; (versnelling van) de woningbouwopgave de provinciale verstedelijkingsstrategie.

De NOVI hanteert een viertal prioriteiten:

- ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie,
- duurzaam economisch groeipotentieel,
- sterke en gezonde steden en regio's en
- een toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

Met de RIA geven we aan welke bijdragen we aan deze prioriteiten kunnen leveren en wat daarvoor nodig is qua investeringen en beleidsruimte. De regio wil daarbij de komende 10 a 15 jaar een schaa sprong maken zowel in kwaliteit als kwantiteit - gezonde groei - en daarvoor een gezamenlijke investeringsstrategie ontwikkelen op vier samenhangende investeringspijlers: wonen, groen-blauwe kwaliteit, economie en mobiliteit. De geïnventariseerde omvang van benodigde investeringsvolume van de RIA tot 2040 wordt vooralsnog ingeschat tussen 16 en 24 miljard euro, als volgt verdeeld over deze vier pijlers:

- Versnelling woningbouwopgave

De regio wil inzetten op een versnelling van de woningbouwopgave met in totaal 30.000 woningen tot 2030. Dat is een extra versnelling van bijna 12.000 meer ten opzichte van de huidige provinciale prognose van 18.000 woningen. Voor het waarmaken van de ambitie van de schaa sprong van gezonde groei - en daarmee brede welvaart - zijn investeringen in groen-blauwe kwaliteit, duurzame werklocaties en regionale bereikbaarheid voorwaardelijk .

- Versterken groen-blauw raamwerk

Om gelijktijdig de kwaliteit van woon- en leefomgeving te versterken zijn in de regio investeringen in ruimte, landschap, water (o.a. waterveiligheid, zoet water en verdroging) en klimaat(adaptatie) nodig. Concreet gaat het om investeringen in gebiedsontwikkelingen; natuurontwikkeling (Natura2000/Natuurnetwerk), stedelijke projecten/ regionale stadsparken, regionale waterkeringen en aanpak regionale wateroverlast; deltaplan hoge zandgronden, realisatiebosstrategie.

- Ontwikkelen en verduurzamen werklocaties en kennishub's

Wonen en werken gaan regionaal hand in hand. De regio wil bestaande bovenlokale werklocaties/bedrijventerreinen duurzaam herstructureren, herprofilen en vergroenen en om nieuwe werklocaties duurzaam te ontwikkelen, voor nieuwe werkgelegenheid. Concreet gaat het om investeringen in bedrijventerreinen en havens; economische topsectoren en kennis HUB's; energietransitie/regionaal programma, warmtenet en leisure / vrijetijdseconomie.

- Intensiveren regionaal mobiliteitssysteem

De groei van het aantal inwoners en arbeidsplaatsen betekent ook een groei van de mobiliteit. De verbetering van de doorstroming en aanpak van knelpunten in de ruit om Breda (A16, A58, A27 en A59) is nodig om de bereikbaarheid en leefbaarheid van de regio te garanderen. Tegelijkertijd is de nodig om de uitbreiding van woon- en werklocaties - en bijbehorende regionale voorzieningen (onderwijs, zorg, cultuur, winkels) op een slimme en duurzame manier met elkaar te verbinden. Concreet gaat het dan om benodigde investeringen in snelwegen, provinciale wegen en knooppunten; wegen t.b.v. woningbouw, economie en groen-blauw; snelfietsroutes; openbaar vervoer; mobiliteitshubs en smartmobility.

1.3 Proces

Bij het opstellen van de omgevingsvisie vinden wij het belangrijk dat bewoners, bedrijven en andere partijen mee denken over de inhoud. Bewoners zijn de expert en weten het beste wat er in hun omgeving en hun leven belangrijk is. Daarom is hun mening juist zo waardevol. Op deze manier is de omgevingsvisie

niet alleen een visie van de gemeente, maar van iedereen! Om ervoor te zorgen dat iedereen betrokken wordt, hebben we in het najaar van 2019 de VisieCafés georganiseerd.

Vorbereiding

Wij verzamelden eerst informatie over wat er op dit moment gebeurt in de gemeente. Hoe ziet de gemeente eruit, wat zijn de kwaliteiten? Welk beleid kent de gemeente, is dit beleid nog actueel? Welke nieuwe ontwikkelingen komen er op ons af? Zo brachten we in beeld welke belangrijke opgaven (uitdagingen) er zijn. En waar we de komende jaren mee aan de slag moeten. Na deze stap hebben we de onderdelen 'waarden' en 'thema's' van de website gevuld.

Meedoen tijdens VisieCafés

Aan de hand van de uitdagingen hebben we de VisieCafés vorm gegeven. Hoe ziet u de toekomst van gemeente Geertruidenberg? Wat vindt u belangrijk voor gemeente Geertruidenberg, voor uw wijk en voor uw omgeving? Hoe ziet uw leven daar er over 20 jaar uit? Samen met inwoners, bedrijven en organisaties dachten we tijdens de VisieCafés na over hoe onze gemeente de komende twintig jaar verandert. En wat dat betekent voor de omgeving. Bijvoorbeeld als het gaat om wonen en voorzieningen in uw wijk, bereikbaarheid, gezond leven, werken en ondernemen in de gemeente. Of om groen, water, het klimaat en nieuwe energie. Hebben we straks in elke wijk genoeg voorzieningen? Hoe kunnen we de bereikbaarheid verbeteren? Zijn onze huizen dan allemaal van het gas af? En hoe werken en ondernemen we straks in onze gemeente? Daarover gingen we met elkaar in gesprek. Bent u benieuwd naar de uitkomsten van de VisieCafés, zie hiervoor bijlagen II.

- Bijlage 4: Verslag VisieCafe Buitengebied
- Bijlage 6: Verslag VisieCafe Raamsdonk
- Bijlage 7: Verslag VisieCafe Raamsdonkveer
- Bijlage 5: Verslag VisieCafe Geertruidenberg
- Bijlage 2: Verslag Geertruidenberg - ikpraatmee.nl

Klankbordgroep

Daarnaast hebben ook de buurgemeenten, het waterschap en andere betrokken partijen meegedacht in het proces. Deze partijen kwamen samen in de klankbordgroep. De bijeenkomsten met de klankbordgroep organiseerden we samen met de gemeente Drimmelen. We vroegen de verschillende partijen hoe zij om willen gaan met de ontwikkelingen die spelen en hoe samengewerkt kan worden om de ambities uit deze omgevingsvisie waar te maken. De informatie over de leden van de klankbordgroep vindt u in de bijlage bij deze pagina. Daarbij is ook de website van de leden vermeld, waar u meer te weten kunt komen over het beleid en de ambities van de leden zelf. In het algemeen geldt dat we elkaar meer en sneller opzoeken bij het oppakken van projecten en ambities. In onze omgevingsvisie benoemen we nog enkele specifieke voorbeelden van samenwerking bij de diverse thema's en ambities.

- Informatie leden klankbordgroep (zie Bijlage 1: Informatie leden klankbordgroep)

Botsingen uitdiepen tijdens SlotCafé

Het SlotCafé in januari 2020 was het vervolg van de VisieCafés die we in november organiseerden en de afsluiting van het proces van meedoen. Inwoners, bedrijven en organisaties gingen met elkaar in gesprek over de toekomst van onze gemeente. Tijdens het SlotCafé keken we naar de resultaten van de VisieCafés. Welke onderwerpen vinden we nu echt belangrijk, waar moeten we mee aan de slag en wat zijn de voor- en nadelen van deze maatregelen? Als belangen botsen, welke keuzes maken we dan? De opbrengsten zijn inbreng voor het interne vervolg.

- Verslag SlotCafe (zie Bijlage 3: Verslag Slotcafé Geertruidenberg)

Vertalen en keuzes maken

Alle opbrengsten uit de VisieCafés, het SlotCafé en de ketenpartnerbijeenkomsten namen we mee in het verdere proces. Uit deze participatie kwam een aantal speerpunten en doelen naar voren. Zo werd duidelijk dat er botsingen zouden ontstaan, omdat we niet alles tegelijkertijd of in dezelfde ruimte kunnen realiseren. Een voorbeeld van zo'n botsing: in het buitengebied willen we meer recreëren, maar ook ruimte geven aan de natuur, bedrijven én de agrarische bedrijven. We brachten de botsingen in kaart en bespraken ze met de ambtenaren en de gemeenteraad (22 juni 2020). Daarbij namen we ook de impactbeoordeling

van verschillende keuzes vanuit het omgevingseffectrapport (OER) mee. De gemeenteraad maakte keuzes op basis van informatiebladen per botsing. De keuzes en resultaten zijn verwerkt in deze omgevingsvisie. In de verwerking zijn ook de aanbevelingen van het milieueffectrapport meegenomen.

- Informatiebladen voor de keuzesessie in de gemeenteraad (zie Bijlage 9: Bladen keuzesessie Raad)

Omgevingseffectrapport (OER)

Bij het opstellen van een omgevingsvisie is het belangrijk (en vanuit de wet verplicht) om de effecten op de fysieke leefomgeving mee te nemen in de keuzes die je maakt. Deze effecten hebben we in beeld gebracht in het Omgevingseffectrapport (OER). Om de effecten goed te kunnen bepalen, hebben we eerst de leefomgevingsfoto (LOF) opgesteld. In deze foto kun je de situatie in Geertruidenberg zien voor veel onderwerpen, zoals luchtkwaliteit, natuur en energietransitie. In het OER zijn de gemaakte keuzes en ambities samen beoordeeld. De stappen die we gaan zetten om de ambities waar te maken, zijn vervolgens zo concreet mogelijk gemaakt. Hierdoor is het monitoren van de ambities (zie beleidscyclus) mogelijk, een belangrijk onderdeel van de Omgevingswet.

- Omgevingseffectrapport (OER) (zie Bijlage 8: Omgevingseffectrapport Geertruidenberg)

Besluitvorming en zienswijzen

Door de keuzes te maken gaf de gemeenteraad richting aan de ambities en waarden in deze omgevingsvisie. De ontwerp-omgevingsvisie is het resultaat van de inbreng uit de VisieCafés, de ketenpartnerssessies, de Botsproeven en de keuzesessie met de gemeenteraad. De ontwerp-omgevingsvisie lag ter inzage van 16 december 2020 t/m 27 januari 2021. Iedereen heeft in deze periode de kans gehad om op de ontwerp-omgevingsvisie te reageren. Download hieronder de samenvatting en antwoorden van de ontvangen reacties (zienswijzen). Naar aanleiding van de beantwoording zienswijze zijn er aanpassingen gedaan in de ontwerp-omgevingsvisie (versie 10 december 2020) tot de definitieve ontwerp-omgevingsvisie (versie 22 april 2021).

- Nota van zienswijzen (zie Bijlage 11: Nota van zienswijze)

Op 3 juni 2021 is de omgevingsvisie vastgesteld door de gemeenteraad van Geertruidenberg. Daarbij hebben raadsfracties amendementen (wijzigingsvoorstellen) ingediend om de visie op een paar punten aan te scherpen. De amendementen welke door de gemeenteraad zijn aangenomen zijn inmiddels verwerkt in deze website. Hieronder vind je het overzicht van deze tekstuele wijzigingen.

- Wijzigingen na amendementen (zie Bijlage 10: Wijzigingen na amendementen omgevingsvisie Geertruidenberg)

1.4 Hoe werkt de visie/website?

Op deze website vindt u onze omgevingsvisie. We laten op een duidelijke manier zien wat we belangrijk vinden in onze gemeente en waar we naartoe willen. De website bestaat uit de volgende onderdelen: gebieden, thema's, waarden en ambities.

Per gebied is te zien welke thema's, waarden en ambities hier gelden. Ook kunt u bijvoorbeeld direct naar een onderwerp gaan onder het kopje "Thema's".

Toelichting op gebruik van de visie

Op deze website vindt u onze omgevingsvisie. We laten op een duidelijke manier zien wat we belangrijk vinden in onze gemeente en waar we naartoe willen. De website bestaat uit de volgende onderdelen: gebieden, thema's, waarden en ambities.

Per gebied is te zien welke thema's, waarden en ambities hier gelden. Ook kunt u bijvoorbeeld direct naar een onderwerp gaan onder het kopje 'Thema's'.

Een toelichting per onderdeel:

- **Thema's:** hierin staat hoe we in onze gemeente om willen gaan met een bepaald onderwerp. Bij 'Wonen' staat bijvoorbeeld welke soort woningen we in de toekomst in Geertruidenberg willen bouwen.
- **Waarden:** deze geven aan wat de kracht is van Geertruidenberg. De waarden bepalen het DNA en de identiteit van de gemeente. Deze waarden willen we graag behouden of zelfs versterken met nieuwe initiatieven. In het buitengebied van de gemeente zijn dit bijvoorbeeld de landschappelijke waarden.
- **Ambities:** deze geven aan waar we in de toekomst naar toe willen met onze gemeente. Bij een nieuwe initiatief kijken we of dit bijdraagt aan het behalen van onze ambities.

De combinatie van 'thema's', 'waarden' en 'ambities' noemen we het toetsingskader voor nieuwe plannen. Past een plan binnen dit toetsingskader, dan kijken we daar als gemeente positief naar. Een nieuw initiatief moet dus passen bij de thema's, onze waarden behouden of versterken en een bijdrage leveren aan het behalen van onze ambities!

U kunt de website op verschillende manieren gebruiken: Klik op de kaart en u vindt alle informatie over het gebied. Hierbij staan de links naar belangrijke thema's, waarden en ambities in dit gebied. Wilt u verdiepen in een thema? Klik dan op het thema wat u interessant vindt. Op de themapagina leest u waar we staan en welke ontwikkelingen er op ons af komen. Ook ziet u wat we daarbij belangrijk vinden. U leest ook in welke gebieden het thema speelt en welke andere thema's, waarden en ambities hiermee samenhangen.

1.5 Rol van de gemeente

De rol van de gemeente verandert. In het verleden zorgden wij er altijd zelf voor dat projecten uitgevoerd werden. We spraken met de mensen in de buurt van een project. Tijdens de gesprekken kwamen we erachter wat deze mensen belangrijk vinden en daar werden de plannen op aangepast.

Op dit moment bekijken we per project welke rol we pakken. Niet voor ieder project nemen we de regie. Bij sommige projecten kan de initiatiefnemer zelf prima de gesprekken met de omgeving voeren. Andere projecten begeleiden we zelf om deze tot een goed einde brengen. Bij onze woningbouwopgave geven we bijvoorbeeld duidelijke kaders voor het type woningen, waar behoefte aan is. Voor de energietransitie pakken we vooral de rol om inwoners te informeren en te stimuleren.

Ook zien we nieuwe samenwerkingen ontstaan met ketenpartners zoals organisaties of verenigingen. Gezamenlijke vraagstukken vragen om gezamenlijke oplossingen. Daar is het gesprek over gestart tijdens de ketenpartnerbijeenkomsten. Deze partners hebben bijgedragen aan de uitwerking van de ambities. We zien mooie kansen om te komen tot nieuwe samenwerkingsverbanden om de ambities in deze omgevingsvisie waar te maken. Bij de omschrijving van de ambities geven we aan waar we kansen zien voor het samenwerken met deze partners. De GGD en de natuurfederatie betrekken bij het opstellen van het

programma Groen, de ZLTO denkt mee over het aanleggen van meer voet- en fietspaden in het buitengebied.

Het uitgangspunt van elke uitwerking en uitvoering van de omgevingsvisie heeft een inclusieve samenleving voor ogen. Want een inclusieve samenleving is goed voor iedereen, zoals verwoord in het Europese verdrag inclusiviteit.

Kostenverhaal

Bij het uitvoeren van projecten van initiatiefnemers maken wij als gemeente kosten. Deze kosten betaalt de initiatiefnemer. Hiervoor leggen we in principe afspraken vast in een overeenkomst met deze initiatiefnemer. Lukt dit niet, dan zullen we met een exploitatieplan de kosten alsnog (achteraf) verhalen. Bij sommige projecten levert de initiatiefnemer een bijdrage aan bovenwijkse voorzieningen, bijvoorbeeld voor de aanleg van een rondweg of een park, waar ook het nieuwe project gebruik van maakt.

2 Gebieden

2.1 Algemeen

De gemeente Geertruidenberg kent verschillende type gebieden. Ieder gebied ziet er anders uit en er vinden andere activiteiten plaats. Zo wordt er in het ene gebied gewoond en in het andere gebied gewerkt. De activiteit die in een gebied plaatsvindt, bepaalt in grote mate wat we in een gebied belangrijk vinden en wat we met een gebied willen in de toekomst. Zo mag er in een bedrijventerrein meer geluid worden gemaakt, terwijl het in een natuurgebied vooral stil moet zijn. In de gemeente Geertruidenberg onderscheiden we elf gebieden:

- Geertruidenberg
- Centrum van Geertruidenberg
- Raamsdonksveer
- Centrum van Geertruidenberg
- Raamsdonk
- Amergebied
- Dombosch, Rivierkade en de Pontonnier
- Gasthuiswaard
- Natuurgebieden
- Agrarisch gebied met waarden
- Agrarisch gebied open landschap

Voor al deze gebieden is het mogelijk om gebiedsgericht maatwerk te formuleren. Dat betekent dat we afhankelijk van het gebied bepalen wat er wel en niet kan, en welke thema's, waarden en ambities we daaraan koppelen. Onder de Omgevingswet ontstaat er voor de gemeente lokale afwegingsruimte voor een aantal milieuthema's (denk aan geur, geluid). Dit betekent dat er ruimte is voor de gemeente om zelf keuzes te maken in wat we wel en niet toestaan. Deze afwegingsruimte biedt kansen maar kent ook uitdagingen. De kwaliteit die we per gebiedstype graag zien wordt benoemd in de Omgevingsvisie, en kan vervolgens worden vertaald in (soepelere of strengere) normen in het omgevingsplan. Het omgevingsplan is straks de vervanger van alle verschillende bestemmingsplannen binnen de gemeente. Er is straks één omgevingsplan waarin alle regels voor de verschillende delen van de gemeente staan. De gebiedstypes zijn dan een belangrijke verbinding tussen de Omgevingsvisie en het omgevingsplan.

Het kan gebeuren dat straks een kwaliteit of waarde die we voor een bepaald gebied benoemd hebben in gevaar komt. We merken dat bijvoorbeeld doordat een norm of regel overschreden dreigt te worden of overschreden is. Dan nemen we maatregelen om de (dreigende) overschrijding weg te nemen. Dit doen we ook als we opgaven in een gebied hebben die samenhangen met ons beleid in deze Omgevingsvisie. Deze maatregelen zijn een uitwerking van ons beleid uit deze Omgevingsvisie en zijn gericht op het waarmaken van onze ambities uit deze visie.

Samen vormen de drie kernen en het buitengebied een netwerk waarin zij van elkaar verschillen en elkaar aanvullen. Elke kern heeft eigen authentieke kenmerken en charmes, zowel ruimtelijk als sociaal. Deze samenhang in verscheidenheid bepaalt anno 2020 de identiteit van onze gemeente.

Tevens heeft de gemeente zich de afgelopen jaren hard gemaakt voor de ontwikkelingen van 'Vestingstad aan de Biesbosch'. Er is een belangrijke rol weggelegd voor de nabijheid van de Biesbosch, de monumentaliteit van de kern van Geertruidenberg en de rivier de Donge. Dit is opgenomen in beleidsnota's zoals Toerisme, Economie en de Erfgoednota.

2.2 Raamsdonk

2.2.1 Context

Raamsdonk is onze kern in het buitengebied met een hechte samenleving. Het agrarische dorp kenmerkt zich door de karakteristieke Langstraatboerderijen. De waarden in dit gebied zijn agrarisch en rustiek. Het dorp ligt midden in onze fraaie landelijke omgeving. Hier is het buitengevoel bepalend voor de identiteit. Autonome ontwikkelingen zetten hier het voorzieningenniveau onder druk. Om de aantrekkelijkheid te borgen is gerichte ontwikkeling lastig maar noodzakelijk.

Historisch Adrianushuis Raamsdonk

Historische situatie

Raamsdonk (als 'Dunc') wordt in 1273 voor het eerst genoemd in de akten. Een 'dunc' of 'donk' is een zanderige heuvel in een moerassig gebied. Het voorvoegsel 'raams' duidt mogelijk op de aanwezigheid van een bepaald soort plant. Oorspronkelijk bevond de dorpskern zich waar nu nog de Lambertuskerk staat (Kerklaan 4). Het dorp werd grotendeels verwoest tijdens de Sint-Elizabetsvloed van 19 november 1421 en daarna een paar honderd meter zuidelijker weer opgebouwd.

In het hart van het huidige dorp staat de monumentale Sint-Bavokerk, een ontwerp van architect Carl Weber. De gehele kern Raamsdonk wordt gekenmerkt door de historische lintenstructuur met veel monumentale panden. De belangrijkste historische structuurdragers zijn de Lange Broekstaat-Bergenstraat-Kerkstraat-Stationstraat, de Molenstraat-Raadhuisstraat en aan de oostzijde de Schansstraat-Luiten Ambachtstraat. Ook de Korte Broekstraat hoort bij deze historische structuur. De meeste aangrenzende panden zijn in de eerste helft van 20ste eeuw gebouwd. In de loop der tijd zijn de linten hier en daar verdicht.

Dwars door de kern loopt de oude dijk van de Halve Zolenlijn, deze is plaatselijk nog goed herkenbaar. Het oorspronkelijke spoor van Lage Zwaluwe – 's-Hertogenbosch is in delen gebouwd van 1886 tot 1890 en was 46 km lang. Raamsdonksveer had hierop aansluitend een station: Raamsdonksveer-Keizersdijk. In 1950 werd dit station gesloten. Alle drie de kernen hebben een station gehad.

Huidige situatie

Raamsdonk is een rustiek, agrarisch en karakteristiek lintdorp met langstraatboerderijen. Raamsdonk bevindt zich in een fraaie landelijke en Groene Omgeving. Het buitengevoel is bepalend voor de identiteit. De voornaamste ruimtelijke functie is (dorps) wonen.

Op twee locaties in het dorp komen maatschappelijke voorzieningen voor. Zo zijn rond het Kerkplein een school, de Sint Bavokerk en een ontmoetingscentrum (OMC, zie marker) aanwezig. Het ontmoetingscentrum is een voormalig klooster dat is omgebouwd tot multifunctioneel gebouw, waarin verenigingen en stichtingen onderdak vinden om hun activiteiten uit te voeren. Met de transformatie ontmoetingscentrum Raamsdonk willen we de ontmoetingsfunctie voor verenigingen en andere inwoners van Raamsdonk behouden en stimuleren. Dit wordt gecombineerd met het toevoegen van woningen in en bij het OMC en eventueel een horecapunt.

In Raamsdonk bevinden zich een aantal detailhandelvoorzieningen. Een modewinkel aan de Kerkstraat, een bakker aan de Stationsstraat, een slagerij en groentewinkel en een detailhandelsvoorziening aan de Heemraadsingel. Er is bovendien een boerderijwinkel in Luiten Ambachtstraat. Daarnaast zijn er in het dorp diverse kleinschalige ondernemingen, die tweedehands spullen verkopen, melk en streekproducten enzovoorts. Tot slot liggen in Raamsdonk een aantal horecavoorzieningen. Aan de Schansstraat is een cafetaria gevestigd, de andere horecabestemming is niet ingevuld. De minicamping en het ontmoetingscentrum hebben een horecagelegenheid en aan de Stationsstraat is een café en pizzeria gelegen. Ook is er een café in de Kerkstraat te vinden.

De bereikbaarheid voor wegverkeer is goed, met de nabije ligging van zowel de A27 als A59. Aansluitingen op deze snelwegen zijn te vinden bij Raamsdonksveer (A27 en A59) en Waspik (A59). De verkeersveiligheid wordt voor fietsers soms als onveilig ervaren, met name op het verlengde van de Kerklaan: Heemraadsingel, Schansstraat, Luiten Ambachtstraat en de Lange Broekstraat. En in het buitengebied, waar geen vrijliggende fietspaden aanwezig zijn.

2.2.2 Toekomstperspectief

Het behoud van het kleinschalige 5.5 karakter met een constante, beperkte bouwstroom met aandacht voor iedere doelgroep moet centraal staan in Raamsdonk. Daarnaast moet Raamsdonk een kraamkamer zijn voor startende ondernemers 3.8, waarbij het dorp een groot aanbod kent in streekeigen producten. De ruimtelijke inrichting en vervoersmogelijkheden in Raamsdonk moeten van hoogwaardige kwaliteit zijn. Maatschappelijke voorzieningen moeten een bijdrage leveren aan de ontwikkeling en het bij de samenleving betrokken houden van specifieke bevolkingsgroepen. Het verenigingsleven is de spil van het dorp en draagt bij aan de leefbaarheid van Raamsdonk.

Raamsdonk en bereikbaarheid

Via Het Gat-Lange Broekstraat, Beethovenlaan-Kerklaan en Maasdijk-Keizersveer-Werfkampenseweg zijn Raamsdonk en Raamsdonksveer aan elkaar verbonden. We willen ook het sluipverkeer door Raamsdonk beperken om zo de leefbaarheid en verkeersveiligheid te verbeteren. Ook voor de verbindingen met onze buurgemeenten geldt dat we sluipverkeer over deze routes waar mogelijk willen voorkomen.

Raamsdonk is minder goed ontsloten met het openbaar vervoer (OV) dan de andere twee kernen. We willen de bereikbaarheid met het openbaar vervoer verbeteren in samenwerking met de provincie Noord-Brabant en vervoersmaatschappijen.

Raamsdonk en milieu

Raamsdonk ligt langs de snelwegen en wordt omringd door agrarische bedrijven. In het buitengebied willen we ruimte bieden aan bedrijven met veel uitstoot aan geur- en/of geluid. Tegelijkertijd streven we in de woongebieden van onze gemeente juist naar zo min mogelijk overlast van geluid en vervuilde lucht. In Raamsdonk betekent dit dat we in het omgevingsplan normen en regels bepalen.

Raamsdonk en gezondheid

In het buitengebied hebben we veel ruimte, maar kan er nog niet goed gesport of gespeeld worden op een veilige manier. Ook het aantal (ontmoetings)plekken voor ouderen en plekken speciaal voor de jeugd is nog gering. Hier gaan we in en rondom Raamsdonk mee aan de slag.

Raamsdonk en wonen

Raamsdonk is een rustiek boerendorp. Een groot deel van dit dorp bestaat uit lintbebouwing met typische boerderijen. Een aantal van deze boerderijen is nog daadwerkelijk in gebruik als boerderij. Vergrijzing en sluipverkeer zetten het voorzieningenniveau en het woon- en leefklimaat in dit dorp onder druk. In Raamsdonk is er vraag naar goedkope huur en middeldure koopwoningen. We gaan ons inzetten om te komen tot een Programma Wonen, waarbij we in beeld brengen hoe lokale vraag en aanbod beter op elkaar kunnen aansluiten. In vrijkomende agrarische gebouwen (VAB's) kunnen woningen en andere functies mogelijk worden. Voor Raamsdonk zal het in het kader van leefbaarheid altijd nodig zijn kleine aantallen woningen toe te voegen.

Raamsdonk en cultuurhistorie

Het historische lint in Raamsdonk heeft een sterke cultuurhistorische waarde. We willen deze waarden beschermen en behouden. We willen de cultuurhistorische waarden als drager van nieuwe ontwikkelingen laten zijn.

Groen en landschap rondom Raamsdonk

We willen uitzichten en zichtlijnen in onze gemeente graag zo houden. We willen niet dat verstedelijking, waarbij dorpen en steden steeds groter worden, ervoor zorgt dat we straks geen mooie open landschappen hebben.

Raamsdonk en toerisme en recreatie

De vraag naar duurzame vormen van recreatie en toerisme en 'groene vakanties' neemt toe. Voor (agrarische) bedrijven in en rond Raamsdonk bestaan mogelijkheden om nevenfuncties te beginnen die op toeristen en recreanten gericht zijn, bijvoorbeeld een bed & breakfast of een boerenwinkel. Het beginnen van meerdere activiteiten op een voorheen enkel agrarisch bedrijf wordt ook wel verbreding genoemd. In Raamsdonk heeft het sluipverkeer wel gevolgen voor de recreatie hier. Het vele verkeer maakt fietsen door deze kern bijvoorbeeld minder leuk en veilig.

2.4 Geertruidenberg

2.4.1 Context

Het is erg prettig wonen, werken en recreëren in Geertruidenberg, vestingstad aan de Biesbosch. Inwoners en bezoekers maken gebruik van het historische centrum van Geertruidenberg, bijvoorbeeld door restaurants en drinkgelegenheden te bezoeken. De meeste winkelveorzieningen liggen aan de overkant van de Donge, in Raamsdonksveer. Onze inwoners zijn trots op ons erfgoed en verwelkomen bezoekers en toeristen. Ook voor bewoners en werknemers is het goed toeven in Geertruidenberg, met een prettig woon-, werk- en verblijfsklimaat.

Kerkplein Geertruidenberg

Historische situatie

De kern Geertruidenberg is eeuwenlang een vestingstad geweest, omgeven door vestingwerken en grachten en daarbuiten open landelijk gebied. In het midden van de vorige eeuw kwamen grote ontwikkelingen op gang. Er vond een forse toename van de bevolkingsomvang plaats. Er was sprake van een sterke economische groei, die ook een sterke behoefte aan energie meebracht. Nabij Geertruidenberg zijn een tweetal energiecentrales gerealiseerd. De Amercentrale 2.6 (dicht tegen de woonwijk Geertruidenberg aan) is daarvan de belangrijkste en de grootste. De andere energiecentrale is de Dongecentrale. Als derde ontwikkeling raakte de betekenis van de vestingwerken achterhaald. Het werd mogelijk om ook buiten de verdedigingswerken te bouwen. Daarom werd in begin jaren '60 een woonwijk aan de westzijde van de stad gerealiseerd. Deze ontwikkeling werd in de jaren '70 gevolgd door een woonwijk aan de noordzijde van de kern Geertruidenberg. Deze woonbuurten vormen samen de wijk Geertruidenberg Noord West. De wijk Geertruidenberg Noord West grenst aan het centrum van Geertruidenberg 2.7. Er is destijds een groene ruimte tussen de kern en de woonwijk gehandhaafd. Dit oude schootsveld begrenst het huidige beschermd stadsgezicht 5.2.

Huidige situatie

Geertruidenberg telt 6.900 inwoners. Hiervan woont het grootste gedeelte in de woonwijken rondom het historische centrum. In Geertruidenberg Noord West is een breed scala aan woningsoorten, variërend van ruime vrijstaande woningen tot twee onder één kap woningen, rijtjeswoningen en appartementen. De wijk wordt ontsloten door de Oude Stadsweg en de Amerweg op de Centraleweg en Kanaalweg West. Daarnaast biedt de Schoutenlaan / Statenlaan een verbinding met de Stationsweg, die langs de oude kern loopt (Gasthuisstraat).

Door de ligging nabij het historische centrum van Geertruidenberg en haar vestingwerken is veel groen langs de wijk aanwezig. Aan de rand van de wijk fungeren delen van het aansluitende buitengebied als groene buffers 3.11, namelijk aan de westzijde het landelijk gebied langs de Standhazensedijk en aan de noordzijde het natuurgebied langs de Donge.

De wijken rondom het centrum zijn gebieden waar gewoond wordt. Er is een netwerk van groene plekken. Deze plekken bieden ruimte in de wijk en beleving van groen, maar ook ruimte voor speelvoorzieningen 3.4. Ook liggen in de wijk (of dicht tegen de wijk aan) enkele sportcomplexen. winkelcentrum Schonckplein (zie marker) voorziet in de winkelbehoefte op wijkniveau.

2.4.2 Toekomstperspectief

Op de woningmarkt 3.6 moet evenwicht komen en de werkgelegenheid moet behouden blijven en waar mogelijk worden versterkt. Het verenigingsleven is de spil van de stad en draagt bij aan de leefbaarheid van de kern. Maatschappelijke voorzieningen moeten een bijdrage leveren in de ontwikkeling van inwoners en het bij de samenleving betrokken houden van specifieke bevolkingsgroepen. Voor het instandhouden van de leefbaarheid van de kern Geertruidenberg is het van belang dat er een volwaardige toekomstbestendige supermarkt wordt gerealiseerd.

Geertruidenberg en bereikbaarheid

Onze gemeente is verantwoordelijk voor verkeersveilige en toegankelijke wijken en dorpskernen. Dit is voor alle soorten vervoer, voetgangers, fietser, automobilisten. We willen de bereikbaarheid van Geertruidenberg met het openbaar vervoer verbeteren door middel van goed overleg met de provincie Noord-Brabant en vervoersmaatschappijen. Het centrum van Geertruidenberg willen we beter bereikbaar maken via OV, fiets en te voet.

Geertruidenberg en milieu

Op dit moment ervaren onze bewoners relatief veel overlast van geluid en luchtverontreiniging van de A27, A59 (mede als gevolg van optrekken en afremmen bij knooppunt Hooipolder). Ook activiteiten op de bedrijventerreinen en de aanwezigheid van de Amercentrale in onze gemeente kunnen leiden tot overlast in de vorm van bijvoorbeeld geluid-, licht- of geurhinder. In de woonwijken van Geertruidenberg streven we naar zo min mogelijk overlast van geluid en vervuilde lucht.

Geertruidenberg en energie

De energietransitie is een uitdaging die iedereen in onze gemeente raakt. Het is ingewikkeld omdat we de opwek van energie, de infrastructuur en ons gedrag moeten veranderen. We pakken als gemeente een stimulerende en faciliterende rol bij initiatieven vanuit inwoners om hun eigen woning te verduurzamen. Hiervoor bestaat een stimuleringsregeling. Voor duurzame energie opwekking bij cultuurhistorische gebouwen zoals in het centrum van Geertruidenberg stellen we specifieke regels op in het omgevingsplan.

Geertruidenberg en gezondheid

We vinden het belangrijk dat er voldoende ruimte is om te spelen, bewegen en ontmoeten. In Geertruidenberg is de omgeving al fijn om te bewegen en te ontmoeten. We moedigen dit verder aan bijvoorbeeld door speelplekken te maken in het groen en door mensen van jong en oud actief te stimuleren om te bewegen. Op het gebied van spelen worden de speelmogelijkheden uitgebreid met een klimtoestel in elke kern (2020).

Geertruidenberg en wonen

De kernen en het buitengebied in onze gemeente bieden allemaal een verschillende omgeving om te wonen. De gebieden hebben een eigen identiteit. Zo is Geertruidenberg een historische vestingstad met de Markt als kroonjuweel. De historische vestingstad is een beschermd stadsgezicht waar naast wonen ook andere voorzieningen gemengd voorkomen. In Geertruidenberg is er voornamelijk vraag naar middeldure koopwoningen. We gaan ons inzetten om te komen tot een Programma Wonen, waarbij we in beeld brengen hoe lokale vraag en aanbod beter op elkaar kunnen aansluiten. Bij nieuwbouw van woningen gaat onze voorkeur uit naar inbreiding, dit betekent dat we eerst binnen de kernen bouwen en niet uitbreiden naar het buitengebied.

Geertruidenberg en groen

Natuur en een groene omgeving zijn belangrijke factoren in onze waardering van onze leefomgeving. Ze kunnen daarnaast een bijdragen aan het behalen van doelen op het gebied van klimaatadaptatie. Groenstructuren in de kern (denk bijvoorbeeld aan de vestingwerken van Geertruidenberg) kunnen ook het leefgebied zijn van planten en dieren. In Geertruidenberg willen we meer en beter groen.

Geertruidenberg en toerisme

Geertruidenberg, vestingstad aan de Biesbosch is een aantrekkelijke plek voor dagjesmensen. Het historische centrum met cultuurhistorische gebouwen en objecten zijn een belangrijke trekker voor toeristen en recreanten. Recreatie en toerisme in onze gemeente kunnen we versterken door de historische kern van Geertruidenberg beter te verbinden met het water. We versterken de levendigheid in de centra van

Geertruidenberg en Raamsdonksveer door meer ruimte te geven aan horeca en evenementen, lees verder bij de ambitie Levendige gemeente.

Geertruidenberg en cultureel erfgoed

Een deel van de historische kern van Geertruidenberg is beschermd stadsgezicht. De aanwezige historische kenmerken in onze gemeente bieden kansen bij de ontwikkeling van de gemeente en het versterken van de lokale identiteit. Erfgoed is daarbij het vertrekpunt en inspiratiebron voor plannen.

Geertruidenberg en water

De aanwezigheid van water in onze gemeente is een waarde waar wij nog meer op in willen zetten. De Zuiderwaterlinie en daarmee het verdedigen met behulp van water is nu nog steeds terug te zien in het landschap en maakt gemeente Geertruidenberg uniek. Door het verbeteren van de recreatiemogelijkheden of het versterken van de natuur rondom de Donge kunnen we het woongenot versterken. Door recreatie en natuur in balans te houden, beschermen we de aanwezige natuur en biodiversiteit. Door het aantal passantienplaatsen uit te breiden of kanoroutes te ontwikkelen ontstaan er meer mogelijkheden voor mensen om gebruik te maken van het water.

2.5 Raamsdonksveer

2.5.1 Context

Raamsdonksveer herbergt naast het kernwinkelgebied het grootste woon- en werkgebied van gemeente Geertruidenberg. Voor onze inwoners en werknemers is het goed wonen, werken en verblijven in Raamsdonksveer.

Heereplein Raamsdonksveer

Historische situatie

De kern van Raamsdonksveer is van oorsprong een geheel van enkele lintbebouwde dijken. Na ontwikkeling van het hart van Raamsdonksveer, wat nu het centrum is, heeft de kern zich uitgebreid door verdichting tussen de historische linten. De eerste uitbreidingen bevinden zich ten oosten en westen van het centrum van Raamsdonksveer, tegen het noorden van Raamsdonksveer Zuid aan. Eind jaren vijftig van de vorige eeuw zijn er rond de Berkenstraat en Rubensstraat woningen gerealiseerd. In het begin van de jaren '70 van de vorige eeuw volgden ten zuiden van het centrum grootschalige uitbreidingen. De gebieden ten zuiden van de woningen uit de jaren '50 en tussen de historische linten zijn toen tot stand gekomen. Niet lang daarna werd, aan het eind van de jaren '70, begonnen met de uitbreiding ten noorden van de Halve Zolenlijn. Daarna is in verschillende fases Raamsdonksveer-Noord gebouwd. Dit is ook de tijd waarin de uitgifte van de eerste kavels op bedrijventerrein Dombosch is gestart. Dwars door de noordoostelijke uitbreidingen van de kern loopt de oude dijk van de Halve Zolenlijn. Deze is plaatselijk nog goed herkenbaar. De zuidelijke grens van het Raamsdonksveer Noord wordt gevormd door deze oude dijk. Het oorspronkelijke spoor van Lage Zwaluw- 's-Hertogenbosch (Halve Zolenlijn) is in delen gebouwd van 1886 tot 1890 en was 46 km lang. Raamsdonksveer had hierop aansluitend een station: Raamsdonksveer-Keizersdijk. In 1950 werd dit station gesloten.

Inmiddels is de kern uitgegroeid tot aan harde grenzen van de snelwegen. Aan de noordzijde van Raamsdonksveer vormt bedrijventerrein Dombosch een harde contour. Tussen de Donge en de kern, ten zuidwesten, heeft zich een bedrijvenzone ontwikkeld. Hierbinnen ligt onder andere een scheepswerf en enkele grootschalige detailhandelszaken.

Huidige situatie

Raamsdonksveer is met 12.500 inwoners de grootste kern in de gemeente Geertruidenberg. Raamsdonksveer heeft een aangenaam woon, werk en verblijfsklimaat. Er is een hoogwaardige kwaliteit van de openbare ruimte in wijken en buurten en er bestaan voldoende recreatiemogelijkheden voor onze inwoners. Ook kent onze grootste kern in de gemeente een goed ondernemersklimaat met veel mogelijkheden voor ondernemers. Raamsdonksveer is te typeren als een groot dorp met een dynamisch centrum en een meer dan gemiddeld voorzieningenaanbod.

Rondom het centrum zijn Raamsdonksveer Noord en Raamsdonksveer Zuid gelegen, met als hoofdbestemming wonen. In deze buurten zijn ook andere voorzieningen te vinden, zoals sportvoorzieningen (o.a. tennis en voetbal), het Dongemond College (vmbo, havo en vwo) en basisscholen. Het voorzieningenniveau is aanzienlijk. In de wijken is een netwerk van groene plekken, voornamelijk aan de oost- en zuidoostzijde, nabij de A27 en A59. Deze plekken bieden ruimte in de wijk en beleving van groen. Ook liggen in de wijk (of dicht tegen de wijk aan) enkele sportcomplexen.

Raamsdonksveer kent ook een ruime werkgelegenheid. Niet alleen in de horeca en winkel, maar ook op bedrijventerrein Dombosch bestaat veel ruimte voor werken en ondernemen.

2.5.2 Toekomstperspectief

Raamsdonksveer kent het kernwinkelgebied en het grootste werkgebied van onze gemeente. Maar in het grootste gedeelte van deze kern is het vooral fijn wonen. De Donge is de ruggengraat, waar de kern tegenaan gebouwd is. Aan de andere zijden wordt de kern begrensd door de snelwegen A27 en A59.

In de toekomst zorgen wij ervoor dat onze inwoners fijn kunnen blijven wonen in Raamsdonksveer. We houden de voorzieningen op peil in het centrum 2.8, zodat deze dichtbij zijn en gemakkelijk met de fiets of lopend te bereiken. Hiervoor houden we de kwaliteit van de wegen op peil. We bouwen nieuwe woningen om te voorzien in de behoefte van onze inwoners. De woningbouwlocaties zijn met markers aangegeven op de kaart. In de transformatie Grote Kerkstraat vindt een transformatie plaats van verschillende functies naar wonen. Ook op de locatie van basisschool Wilsdonck worden woningen gerealiseerd. Deze transformatie wordt door ons gesteund vanwege de ligging van de functies buiten het kernwinkelgebied Raamsdonksveer.

In onze gemeente vinden we het belangrijk om te sporten, bewegen en ontmoeten. Ook in Raamsdonksveer willen we dit nog verder aanmoedigen, bijvoorbeeld door speelplekken te maken in het groen en door mensen van jong tot oud actief te stimuleren om te bewegen. In de wijken en buurten moet de hoogwaardige kwaliteit van de openbare ruimte behouden blijven.

Naast de toeristen, kunnen onze inwoners ook genieten van de verbetering van de Donge Oevers. De kwaliteitsimpuls, die het Programma Donge Oevers project geeft, zorgt voor een toename van de levendigheid in de kern. Hierdoor neemt het woongenot toe.

Raamsdonksveer en voorzieningen

In de gemeente Geertruidenberg zijn de meeste voorzieningen in het centrum van Raamsdonksveer te vinden. Hier zijn dan ook de meeste zorgvoorzieningen, maatschappelijke dienstverlening en winkels te vinden. In het woongebied van Raamsdonksveer vinden we het winkelcentrum Hooipolder (zie marker), dat voorziet in de winkelbehoefte uit de wijk.

Raamsdonksveer en wonen

Raamsdonksveer is de grootste woonkern van onze gemeente. We gaan ons inzetten om te komen tot een Programma Wonen, waarbij we in beeld brengen hoe lokale vraag en aanbod beter op elkaar kunnen aansluiten. Bij nieuwbouw van woningen gaat onze voorkeur uit naar inbreiding, dit betekent dat we eerst binnen de kernen bouwen en niet uitbreiden naar het buitengebied. Met een aantal markers hebben we de woningbouwlocaties (zoals opgenomen in paragraaf 3.6) aangegeven in Raamsdonksveer. In de Grote Kerkstraat vindt een transformatie plaats naar de functie wonen. Hier valt ook de locatie onder van de basisschool Wilsdonck.

Raamsdonksveer en energie

De energietransitie is een uitdaging die iedereen in onze gemeente raakt. Het is ingewikkeld omdat we de opwek van energie, de infrastructuur en ons gedrag moeten veranderen. We pakken als gemeente een stimulerende en faciliterende rol bij initiatieven vanuit inwoners om hun eigen woning te verduurzamen. Hiervoor bestaat een stimuleringsregeling.

Raamsdonksveer en gezondheid

We vinden het belangrijk dat er voldoende ruimte is om te spelen, bewegen en ontmoeten. In Raamsdonksveer is de omgeving al fijn om te bewegen en te ontmoeten. We moedigen dit verder aan bijvoorbeeld door speelplekken te maken in het groen en door mensen van jong en oud actief te stimuleren om te bewegen. Op het gebied van spelen worden de speelmogelijkheden uitgebreid met een klimtoestel in elke kern (2020).

Raamsdonksveer en toerisme

We versterken de levendigheid in de centra van Geertruidenberg en Raamsdonksveer door meer ruimte te geven aan horeca en evenementen, lees verder bij de ambitie Levendige gemeente. In het woongebied van Raamsdonksveer willen we vooral dat onze inwoners prettig kunnen wonen.

Raamsdonksveer en milieu

In de woonwijken van Raamsdonksveer streven we naar zo min mogelijk overlast van geluid en vervuilde lucht. Op dit moment ervaren onze bewoners relatief veel overlast van geluid en luchtverontreiniging van de A27, A59 (mede als gevolg van optrekken en afremmen bij knooppunt Hooipolder). Ook activiteiten op de bedrijventerreinen en de aanwezigheid van de Amercentrale in onze gemeente kunnen leiden tot overlast in de vorm van bijvoorbeeld geluid-, licht- of geurhinder.

Raamsdonksveer en groen

Natuur en een groene omgeving zijn belangrijke factoren in onze waardering van onze leefomgeving. Ze kunnen daarnaast een bijdragen aan het behalen van doelen op het gebied van klimaatadaptatie. Groenstructuren in de kernen kunnen ook het leefgebied zijn van planten en dieren. In Raamsdonksveer willen we meer en beter groen.

Raamsdonksveer en bereikbaarheid

Het lokale wegennet houden we op orde. Onze gemeente is verantwoordelijk voor verkeersveilige en toegankelijke wijken en dorpskernen. Dit is voor alle soorten vervoer, voetgangers, fietser, automobilisten. In Raamsdonksveer willen we langzaam verkeer (voetgangers en fietsers) steeds beter faciliteren.

2.6 Amergebied

2.6.1 Context

De Amer is een sterk kenmerk in het beeld van onze gemeente. De grote centrale valt op in het open landschap eromheen. Het gebied rondom de Amercentrale, een steenkool en biomassa gestookte elektriciteitscentrale zal de komende decennia geleidelijk gaan veranderen.

Amercentrale

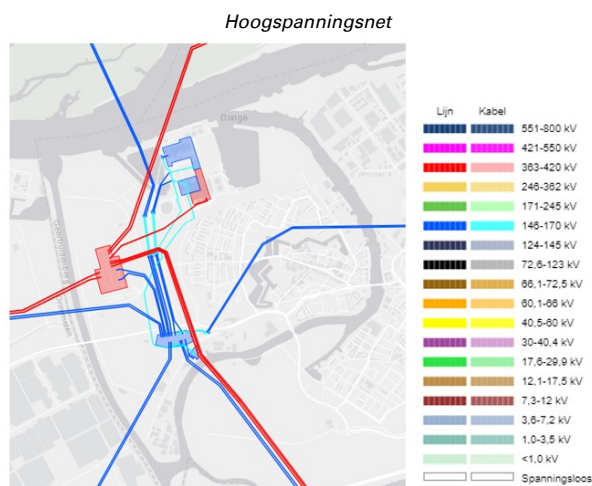

Historische situatie

Na de tweede wereldoorlog, in het midden van de vorige eeuw, kwamen grote ontwikkelingen op gang. Er vond een forse toename van de bevolkingsomvang plaats, er was sprake van een sterke economische groei en die combinatie bracht een sterke behoefte aan energie met zich mee. Nabij Geertruidenberg zijn een tweetal energiecentrales gerealiseerd. De Amercentrale is daarvan de belangrijkste en de grootste. De Dongecentrale is de andere energiecentrale. Na verloop van tijd en vooral sinds de laatste jaren is de energietransitie een belangrijke ontwikkeling waardoor er een steeds grotere vraag naar duurzame energie is. Dit heeft gevolgen voor de Amercentrale en het omliggende gebied.

Huidige situatie

Op dit moment wordt het gebied gekenmerkt door elektriciteitsproductie in de Amercentrale, die wordt gedistribueerd via een regionaal en nationaal energienet. Hiervoor zijn grote installaties nodig, terreinen voor opslag van kolen en biomassa, en andere infrastructuur. In het gebied ligt een haven en kades voor het aanvoeren van de brandstof. Er is ruimte voor het veilig manoeuvreren met groot materieel voor het transport van nevenproducten en tijdens beheer- en onderhoudswerkzaamheden. De Amercentrale is tot in de wijde omgeving te zien.

Op termijn zal de energietransitie invloed hebben op de Amercentrale en het omliggende terrein. De opwek is al veranderd van volledige kolenstook naar een groot deel biomassa. De amercentrale is een belangrijke energiehub voor de regio en voorziet de regio tot en met Breda en Tilburg van warmte. In de toekomst zal deze ontwikkeling verder doorzetten en waarschijnlijk ook waterstof en windenergie een belangrijke rol gaan spelen. Als er geen verbranding van kolen meer plaatsvindt in de Amercentrale, worden de milieueffecten kleiner. Daardoor kan er op termijn een deel van het omliggende terrein voor nieuwe doeleinden gebruikt worden.

2.6.2 Toekomstperspectief

In de toekomst van het Amergebied staat de ontwikkeling van natuur en natuurwaarden centraal. Vanwege haar ligging dichtbij de Biesbosch en het belang van verduurzaming en vergroening van de gemeente is dit de eerste prioriteit. Om te verkennen welke mogelijkheden er verder zijn voor het Amergebied en welke verschillende projecten hierin een rol kunnen spelen is een drietal ruimtelijke scenario's onderzocht. De scenario's gaan uit van ontwikkelingsperspectieven. Daarmee wordt middels de scenario's een aantal verschillende ontwikkelingen voor de toekomst voorgesteld die op een getransformeerd Amergebied inzetten op de lange termijn.

De lange termijn (vanaf 2040) is afhankelijk van tal van ontwikkelingen en beslissingen die nu veelal nog niet zijn te overzien. De scenario's verschillen van elkaar op basis van twee zaken; de mate van kleinschalige of grootschalige impact en de mate waarin er sprake is van een gemengd of gescheiden karakter van het gebied. Naast de ruimtelijke impact hebben de scenario's ook uiteenlopende effecten op onder meer de mogelijkheid tot natuurontwikkeling, de arbeidsmarkt, regionale economie en de leefbaarheid. De drie scenario's zijn Zonering, Bundeling en Vervlechting.

Voor het Amergebied kiezen we voor een combinatie van de toekomstscenario's, waarbij we een flexibele zonering toepassen. We zetten maximaal in op natuurontwikkeling, en daarnaast andere functies op basis van kleinschaligheid en gemengde milieus. Op de lange termijn ontwikkelt het terrein van de Amercentrale zich tot een veelzijdig landschap vol innovatie en duurzaamheid. Het afgesloten terrein van de Amercentrale transformeert tot een toegankelijk deel van Geertruidenberg met een mix van functies. Geertruidenbergers wonen, werken en recreëren in het gebied. Er zijn wandel- en fietsroutes, nieuwe natuur en opwekking van hernieuwbare energie. We zien mogelijkheden voor intensieve recreatie en verblijfsrecreatie in dit gebied, zeker als dit gepaard gaat met natuurontwikkeling. Er is volop ruimte voor het regionale midden- en kleinbedrijf dat zich hier kan vestigen. Om dit mogelijk te maken zorgen we voor een goede verdeling van de functies in het gebied. De gezondheid in het Amergebied staat onder druk van de Amercentrale en hoogspanningskabels. Op de gezondere (schonere) delen zijn woningen mogelijk, terwijl op andere delen zonneweides geplaatst kunnen worden. Daar maken we slimme keuzes

in. Een vorm van energieopwekking en transport van energie zal ook in de toekomst aanwezig zijn in het gebied. De schaal en vorm zal nog moeten blijken, dat is sterk afhankelijk van technologische ontwikkelingen in de komende jaren.

Deze ontwikkeling is onderdeel van de ambitie Ondernemende gemeente 4.3.

2.7 Centrum Geertruidenberg

2.7.1 Context

Het centrum Geertruidenberg is het gebied dat als historische vestingstad veel cultuurhistorische waarde heeft, met in het hart van de stad de Markt. De Markt wordt door kenners gerekend tot een van de mooiste in Nederland. De waarden van Geertruidenberg zijn cultuur, erfgoed en toerisme. Het stadsgezicht is terecht beschermd en de vesting is een bron van verhalen over het verleden. Een parel om te koesteren en te delen met bezoekers.

Historische situatie

De historische vestingstad Geertruidenberg heeft een zeer grote cultuurhistorische waarde en veel monumenten en overige cultuurhistorisch waardevolle overblijfselen zijn aanwezig. De naam Geertruidenberg komt van "berg van St. Gertrudis". In werkelijkheid is de "Berg" slechts het hoogste punt van een zandrug. Sint Gertrudis zou al in 645 na Christus hier een klooster gesticht hebben.

Geertruidenberg is steeds zowel als front- en vestingstad van grote betekenis geweest. Dit kwam omdat de stad aan belangrijke vaarroutes lag. Geertruidenberg werd daarom ook wel "Sleutel van Holland" genoemd. In 1213 verleende Willem I, graaf van Holland een aantal rechten aan de inwoners van Geertruidenberg. Deze stadsrechten vormden het stadsprivilege, het eerste dat binnen het "Graafschap Holland" werd verleend aan een kern. De stad was een belangrijk handelscentrum waar graven, edelen en vertegenwoordigers samen kwamen.

Geertruidenberg werd "De Oudste stad van Holland". Een aantal factoren heeft daartoe geleid. Geertruidenberg ligt op het grensgebied van Holland en Brabant. Het was dus een goede reden om de stad destijds tot steunpunt te maken aan de zuidgrens van het "Graafschap Holland". Rond 1250 werd de waterhuis-

houding in het rivierengebied onder controle gebracht. In 1319 werd de stad ommuurd met rondelen en poorten. Het uitgestrekte poldergebied "De Grote Waard" kreeg een economische betekenis en Geertruidenberg werd het centrum voor de handel. In de 14e eeuw kreeg Geertruidenberg een burcht die een sterke impuls gaf aan de stad.

Huidige situatie

Geertruidenberg heeft een levendig en karakteristiek centrum met een beperkt gevarieerd aanbod van winkels en andere (maatschappelijke) voorzieningen. De geschiedenis van de stad is in het centrum nog goed beleefbaar. De vesting is nog intact en de stad ademt geschiedenis. De Markt wordt omringd door oude gevels en wordt gedomineerd door de 14e-eeuwse Geertruidskerk. Ook Fort Lunet is vanuit de historie een belangrijk onderdeel van de vesting van Geertruidenberg. Mede vanwege het historische karakter(5.2) trekt het centrum van Geertruidenberg toeristen. Dit is terug te zien in het aantal horecavoorzieningen. Het centrum van Geertruidenberg telt ook een aantal winkels, maar voor de meeste voorzieningen moeten inwoners en bezoekers naar Raamsdonksveer.

De Donge is een belangrijke toegangspoort naar het centrum van Geertruidenberg. De rivier heeft verbinding met de Amer en de Biesbosch. Mogelijk kan de rivier een toegangspoort tot Geertruidenberg vormen voor toeristen die de Biesbosch bezoeken. Naast toeristisch potentieel heeft de Donge mogelijkheden voor natuurontwikkeling.

2.7.2 Toekomstperspectief

Geertruidenberg houdt een levendig centrum met een gevarieerd aanbod van centrumvoorzieningen (3.7). Het verenigingsleven kan zich verder ontwikkelen en de leefbaarheid van de kern vergroten. Maatschappelijke voorzieningen, zoals een buurthuis, moeten een bijdrage leveren in de ontwikkeling van inwoners en het bij de samenleving betrokken houden van specifieke bevolkingsgroepen. Tot slot moet in Geertruidenberg meer werkgelegenheid in de toeristische sector komen.

Het rijksbeschermd stadsgezicht van Geertruidenberg is de meest onderscheidende historische karakteristiek van de gemeente en van grote betekenis voor de identiteit van de gemeente. Het beschermen, behouden en versterken van erfgoedwaarden en het benutten van de kansen van erfgoed bij de ontwik-

keling van de gemeente, integraal met andere beleids- en taakvelden, zoals bedoeld in de Erfgoednota, is daarom des te sterker voor dit gebied van belang.

De toeristische sector kan worden versterkt door de Donge oevers een kwaliteitsimpuls te geven. Verschillende acties worden ondernomen, bijvoorbeeld door in te zetten op reizigers en passanten, waarvoor toeristische opstappunten (TOP's) beschikbaar komen. De verbinding van Fort Lunet aan Centrum van Geertruidenberg wordt als sleutelproject binnen de Zuiderwaterlinie gezien. Daarnaast wordt de levendigheid verbeterd met het Donge oevers project en willen we meer groen realiseren op de oevers van de Donge.

Centrum Geertruidenberg en cultureel erfgoed

Het historische centrum van Geertruidenberg is een beschermd stadsgezicht. De aanwezige historische kenmerken in onze gemeente bieden kansen bij de ontwikkeling van de gemeente en het versterken van de lokale identiteit. Erfgoed is daarbij het vertrekpunt en inspiratiebron voor plannen. Ook in de toekomst blijven we ons cultureel erfgoed beschermen.

Centrum Geertruidenberg en voorzieningen

In de gemeente Geertruidenberg zijn de meeste voorzieningen in het centrum van Geertruidenberg en in het centrum van Raamsdonksveer te vinden. Hier zijn dan ook de meeste zorgvoorzieningen, maatschappelijke dienstverlening en winkels te vinden. In het historisch centrum Geertruidenberg is een winkelconcentratiegebied Geertruidenberg aangewezen, waar de meeste detailhandel is gesitueerd. Voor de aantrekkelijkheid van het centrum, mede voor toeristen, worden buiten dit gebied ook kleinschalige ambachtelijke winkels toegestaan.

Centrum Geertruidenberg en energie

De energietransitie is een uitdaging die iedereen in onze gemeente raakt. Het is ingewikkeld omdat we de opwek van energie, de infrastructuur en ons gedrag moeten veranderen. We pakken als gemeente een stimulerende en faciliterende rol bij initiatieven vanuit inwoners om hun eigen woning te verduurzamen. Hiervoor bestaat een stimuleringsregeling. Voor duurzame energie opwekking bij cultuurhistorische gebouwen zoals in het centrum van Geertruidenberg stellen we specifieke regels op in het omgevingsplan.

Centrum Geertruidenberg en bereikbaarheid

Het centrum van Geertruidenberg willen we beter bereikbaar maken via OV, fiets en te voet. Door de centra van Geertruidenberg en Raamsdonksveer meer te richten op langzaam verkeer, kan er ook ruimte vrijkomen. Daar realiseren we bijvoorbeeld meer groen, ontmoetingsplekken, horeca (terrassen), klimaatadaptatie of andere verbeteringen.

Bruisend centrum Geertruidenberg

We maken werk van de ambitie voor meer levendigheid in het centrum van Geertruidenberg en Raamsdonksveer. Horeca krijgt meer mogelijkheden en ook evenementen krijgen de ruimte om (binnen de kaders) levendigheid en woongenot te versterken.

2.8 Centrum Raamsdonkveer

2.8.1 Context

Raamsdonksveer heeft als kern een belangrijke centrumfunctie in onze gemeente, waar veel voorzieningen zijn. Raamsdonksveer herbergt het kernwinkelgebied en het grootste werkgebied van de gemeente. Er is een gevarieerd winkelaanbod, maar de kwaliteit van het centrumgebied vraagt de aandacht.

Winkelen in centrum Raamsdonksveer

Historische situatie

De Hoofdstraat en de Prins Hendrikstraat waren van oorsprong paden achter de boerderijen aan de oorspronkelijke lintbebouwing. De oorspronkelijke lintbebouwing langs dijken is te vinden in de Hoofdstraat, Schoolpad, Prins Hendrikstraat, Julianalaan, de Grote Kerkstraat-Sandoel. Omdat deze paden door karren en wagens gebruikt werden (en de straten aan de voorzijde van de boerderijen veel minder) zijn deze breder geworden en hebben in de latere ontwikkelingen van het centrum een hoofdfunctie en doorgaande route gekregen. Het Heereplein is pas aan het einde van de vorige eeuw ontstaan door een eerste gedeeltelijke demping van de haven. In Raamsdonksveer Centrum is de historische lintenstructuur nog duidelijk herkenbaar. Door uitbreidingen in de twintigste eeuw zijn tussengelegen gebieden opgevuld, waardoor er een duidelijk contrast tussen 'oud' en 'nieuw' zichtbaar is.

Huidige situatie

Het centrum Raamsdonksveer is het kernwinkelgebied van onze gemeente. Er zijn voldoende voorzieningen en een aangenaam verblijfsklimaat. We hebben een hoogwaardige kwaliteit van de openbare ruimte en er zijn recreatiemogelijkheden voor onze inwoners. Ook kent onze grootste kern in de gemeente een goed ondernemersklimaat met veel mogelijkheden voor ondernemers.

In het centrum van Raamsdonksveer is het kernwinkelgebied van de gemeente gelegen. Verspreid over het centrum komt een aantal maatschappelijke voorzieningen voor, zoals bibliotheek Theek 5 en de kerk aan de Emmastraat. Ook het gemeentehuis ligt in het centrum van Raamsdonksveer. Het hart van het centrum bevindt zich rondom de Hoofdstraat. De meeste winkels zijn dan ook hier geconcentreerd. In het centrum zijn twee supermarkten aanwezig. Ook horeca is in het centrum te vinden. Nagenoeg alle horecavestigingen zijn gelegen aan of rondom de Prins Bernhardstraat-Keizersdijk.

De bereikbaarheid van Raamsdonksveer is goed. Er zijn aansluitingen voor het wegverkeer op de A27 en A59. Nadat knooppunt Hooipolder is aangepast zal de bereikbaarheid verder verbeteren, zeker tijdens de spits. Het dichtstbijzijnde treinstation is Breda, op 13 kilometer afstand.

2.8.2 Toekomstperspectief

Onze gemeente wordt verbonden door een netwerk van (water)wegen (5.3). De bereikbaarheid is van belang voor zowel het bedrijfsleven als de aantrekkelijkheid van onze gemeente en voor recreanten. Die bereikbaarheid willen we daarom behouden. Het toeristisch potentieel in de gemeente kan beter worden benut.

We willen de functie van Raamsdonksveer als voorzieningencentrum (3.7) behouden en versterken door ruimte te bieden aan de verdere ontwikkeling van het horeca-aanbod in Raamsdonksveer. In onze gemeente heeft de verbetering van bestaande accommodaties de voorkeur boven het bouwen van nieuwe accommodaties. Ook zetten we in op het clusteren van voorzieningen en multifunctioneel ruimtegebruik. Bij multifunctioneel ruimtegebruik worden gebouwen gebruikt door meerdere instanties, organisaties en/of bedrijven. In het Centrum van Raamsdonksveer streven we naar een compact en sterk winkelgebied.

Ook willen we de toeristische mogelijkheden van de Donge verbeteren, door de oevers een kwaliteitsimpuls te geven. Verschillende acties worden ondernomen, bijvoorbeeld door in te zetten op reizigers en passanten, waarvoor toeristische opstappunten (TOP's) beschikbaar komen. Daarnaast wordt de levendigheid verbeterd met het Dongeoevers project.

In onze gemeente vinden we het belangrijk om te sporten, bewegen en ontmoeten. In Raamsdonksveer willen we dit nog verder aanmoedigen (3.4), bijvoorbeeld door speelplekken te maken in het groen (3.11) en door mensen van jong en oud actief te stimuleren om te bewegen. In de wijken en buurten moet de hoogwaardige kwaliteit van de openbare ruimte behouden blijven.

Centrum Raamsdonksveer en voorzieningen

In de gemeente Geertruidenberg zijn de meeste voorzieningen in het centrum van Geertruidenberg en in het centrum van Raamsdonksveer te vinden. Hier zijn dan ook de meeste zorgvoorzieningen, maatschappelijke dienstverlening en winkels te vinden. Het centrum van Raamsdonksveer kent een kernwinkelveer, waarin we de detailhandel concentreren.

Centrum Raamsdonksveer en bereikbaarheid

Het centrum van Raamsdonksveer willen we beter bereikbaar maken via OV, fiets en te voet. Door de centra van Geertruidenberg en Raamsdonksveer meer te richten op langzaam verkeer, kan er ook ruimte vrijkomen. Daar realiseren we bijvoorbeeld meer groen, ontmoetingsplekken, horeca (terrassen), klimaatadaptatie of andere verbeteringen. Tegelijkertijd blijft het ook belangrijk dat de voorzieningen in het centrum van Raamsdonksveer goed bereikbaar blijven met de auto.

Bruisend centrum Raamsdonksveer

We maken werk van de ambitie voor meer levendigheid in het centrum van Geertruidenberg en Raamsdonksveer. Horeca krijgt meer mogelijkheden en ook evenementen krijgen de ruimte om (binnen de kaders) levendigheid en woongenot te versterken.

2.9 Dombosch, Rivierkade en de Pontonnier

2.9.1 Context

In Geertruidenberg zijn we ondernemend en dat doen we goed. Er zijn veel bedrijven in onze gemeente en die willen we een goede plek geven voor hun bedrijfsvoering. We hebben hiervoor verschillende bedrijventerreinen, waaronder Dombosch, Rivierkade en de Pontonnier. Elk bedrijventerrein heeft een eigen identiteit. Dombosch is een goed bereikbaar bedrijventerrein met een regionale functie. Met een veilige infrastructuur komen ondernemers en inwoners hier graag om te ondernemen, te werken en te winkelen. Op de transformatie Rivierkade (zie marker) ontstaat een mix aan watergebonden bedrijvigheid, bedrijfs-woningen en een overgangszone naar het recreatie- en woongebied. Het bedrijventerrein De Pontonnier richt zich met name op de watergebonden bedrijven.

Bedrijventerrein aan het oude Maasje

Historische situatie

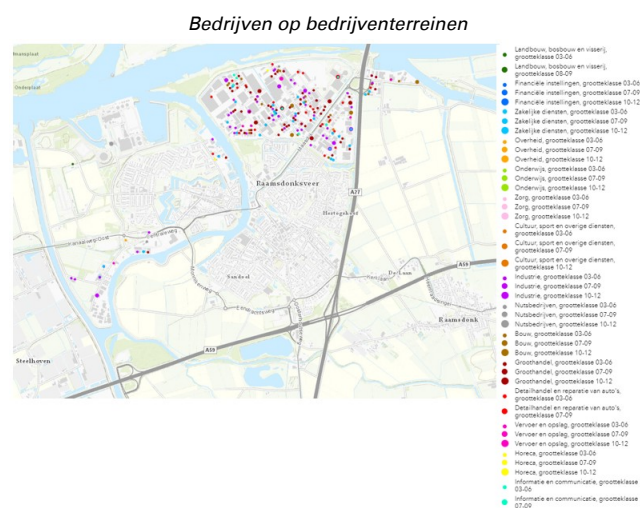
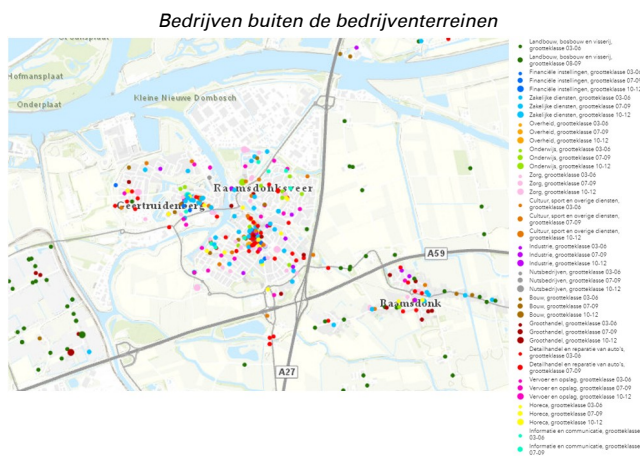
Na de tweede wereldoorlog, in het midden van de vorige eeuw, kwamen grote ontwikkelingen op gang. Er vond een forse economische groei plaats en toenemende vraag naar grond voor bedrijven. Wat betreft bedrijvigheid krijgen bedrijven vooral plek op ons grootste bedrijventerrein Dombosch. Dit bedrijventerrein is vanaf de jaren '70 ontwikkeld en is inmiddels bijna volledig bebouwd.

Huidige situatie

Onze gemeente biedt veel plek voor werken en ondernemen. In gemeente Geertruidenberg zijn we ondernemend en dat doen we goed. Al die bedrijven en ondernemingen moeten een plek vinden in de gemeente. In onze gemeente hebben we vijf bedrijventerreinen, verdeeld over de kernen Geertruidenberg en Raamsdonksveer. Het gaat om bedrijventerreinen Dombosch, De Pontonnier, de Rivierkade, het terrein van de Amercentrale (2.6) en Gasthuiswaard (2.10). Vanwege de unieke karakters van de laatste twee terreinen, zijn dit aparte deelgebieden in de visie.

In hoofdzaak biedt onze gemeente ruimte aan bedrijven in drie gebieden:

Binnen deze verdeling is weer sprake van een enorme variëteit aan bedrijven. Op een bedrijventerrein zijn bijvoorbeeld logistieke bedrijven gevestigd, maar ook productiebedrijven of kantoren.

Elk bedrijventerrein heeft een eigen identiteit. De Pontonnier is een bedrijventerrein dat zich vooral kenmerkt door watergebonden bedrijven. Het is daarnaast een traditionaal bedrijventerrein van 10,1 hectare met ondermeer kleinschalige kantoren en loodsen. De Rivierkade heeft een oppervlakte van 9 hectare en is volledig uitgegeven. Het ligt aan de oostkant van Geertruidenberg aan de Donge. Hier wordt (watergebonden) bedrijvigheid afgewisseld met bedrijfswoningen. Dombosch is het grootste bedrijventerrein met 164,5 hectare en heeft een regionale rol. Ondanks dat het aan het vaarwater ligt heeft Dombosch geen kade.

Een zone op Dombosch (zie paarse gebied op de kaart) biedt ruimte voor bedrijven als bouwmarkten, autobedrijven en woonwinkels. Anders gezegd, bedrijven die gelet op hun grootte niet in de kernen passen maar die wel belangrijk zijn voor het voorzieningenniveau van onze gemeente. Daarnaast reizen onze bewoners voor specifieke aankopen ook naar omliggende gemeenten als Breda, Oosterhout en Waalwijk.

2.9.2 Toekomstperspectief

Gemeente Geertruidenberg kent veel ondernemers en bedrijven en daar willen we ook in de toekomst ruimte voor houden (3.8). De identiteiten van de verschillende bedrijventerreinen worden daarbij behouden. We zien mogelijke ontwikkelkansen met onze ambitie Ondernemende gemeente (4.3). Specifiek bij de transformatie Rivierkade (zie marker) kiezen we ervoor om deze deels te transformeren naar een groen recreatiegebied, waar mensen bijvoorbeeld kunnen wandelen langs het water. Daarbij houden we rekening met de primaire kering die hier ligt (dijken die beschermen tegen overstromingen bij hoogwater in de rivieren en op zee). De Pontonnier richt zich met name op watergebonden bedrijvigheid. Deze watergebonden bedrijvigheid en maritieme sector zijn een belangrijk onderdeel van onze lokale economie en

maken onze gemeente uniek. Samen met de ondernemers gaan we onderzoeken of er mogelijkheden zijn om tot een toekomstbestendige oplossing te komen voor de uitbreidingswensen van onze maritieme sector bij de Pontonnier.

Dombosch heeft een speciale positie binnen onze gemeente. Ook in 2040 is hier een goed ondernemersklimaat en een duurzaam bedrijventerrein, waar werknemers gezond en veilig kunnen werken. Inwoners, als 'goede buur', kunnen gezond en veilig naast Dombosch wonen. De gemeente staat voor een bereikbaar bedrijventerrein waar de ondernemers en inwoners graag komen om te ondernemen, te werken en te winkelen. Dombosch heeft als pilotgebied een eigen visie, de Toekomstvisie Dombosch Werkt!

Op Dombosch moeten bedrijven hun ambities optimaal kunnen ontplooiën en nieuwe innovaties kunnen ontwikkelen en gebruiken. Belangrijk is om rekening te houden met omwonenden die prettig en veilig willen wonen (3.6) en met de regionale vraagstukken over de arbeidsmarkt en scholing, de natuur en over duurzaamheid en energie (3.2). Zo gaan we onderzoeken of tijdelijke verblijf (max 6 maanden) voor medewerkers van de bedrijven in de gemeente Geertruidenberg een mogelijkheid is en gaan we dit, indien nodig, in het omgevingsplan uitwerken. Voor het goed functioneren van een bedrijventerrein is ook een goed voorzieningenaanbod nodig. Voorzieningen dragen bij aan een prettige werkomgeving (wandelpad, sportaccommodaties), goede bereikbaarheid (3.3) (openbaar vervoer- en fietsvoorzieningen) en bieden een consumentenaanbod (winkelen bij Praxis, Leen Bakker, Fauna e.d.). Voor het milieu (3.10) is het belangrijk om bedrijven de ruimte te bieden die ze nodig hebben zonder uit het oog te verliezen dat we moeten zorgen voor een veilige (4.4) en duurzame leefomgeving voor omwonenden. De gemeente ziet het als een van haar kerntaken om Dombosch veilig te maken en te houden.

Solitaire bedrijven die in de woonwijken liggen proberen we te verplaatsen naar bedrijventerreinen om zo milieutechnische knelpunten op te lossen of te voorkomen.

Bereikbaar Dombosch, Rivierkade en de Pontonnier

Gemeente Geertruidenberg investeert in een goede bereikbaarheid van haar bedrijventerreinen met OV, fiets en te voet. Daarbij blijft ook goede bereikbaarheid voor auto en vrachtverkeer geborgd. De ontwikkelingen van het provinciaal beleid blijven van belang. We onderzoeken alternatieven voor fijnmazig na-transport na de bus op Dombosch.

Ondernemen op Dombosch, Rivierkade en de Pontonnier

Bedrijven krijgen ontwikkelingsruimte op de huidige bedrijventerreinen. Als het past dan staat gemeente Geertruidenberg ervoor open. Daarbij behouden we de identiteiten van de bedrijventerreinen: Dombosch als regionaal bedrijventerrein, en de Pontonnier met watergebonden bedrijven, loodsen en kleinschalige kantoren. Op Dombosch mag ook hoger gebouwd worden, waarbij we de maximale hoogte tot 30 meter hanteren.

Duurzaamheid op Dombosch, Rivierkade en de Pontonnier

We stimuleren duurzaam ondernemerschap en positioneren Dombosch als een regionaal bedrijventerrein voor zwaardere industrie/bedrijvigheid. Het bestaande bedrijventerrein Dombosch wordt niet uitgebreid; de focus ligt op de maximale benutting en de verbetering van de bestaande ruimte. Daarbij is duurzaamheid een belangrijk kader op bedrijventerrein Dombosch.

Daarnaast geven we ook bedrijven de ruimte om verduurzamingsmaatregelen te nemen voor hun eigen bedrijf en op eigen terrein. Zeker initiatieven rondom zonnepalen op daken moedigen wij aan. Andere maatregelen zijn alleen mogelijk indien deze minimaal effect op de omgeving, milieu en het landschap hebben.

Voorzieningen op Dombosch

Dombosch biedt ruimte voor bedrijven als bouwmarkten, autobedrijven en woonwinkels. Anders gezegd, bedrijven die gelet op hun grootte niet in de kernen passen maar die wel belangrijk zijn voor het voorzieningsniveau van onze gemeente.

Milieu en Dombosch, Rivierkade en de Pontonnier

Op de bedrijventerreinen is er ruimte voor bedrijven met veel uitstoot aan geur- en/of geluid. Voor het milieu is het belangrijk om bedrijven de ruimte te bieden die ze nodig hebben zonder uit het oog te verliezen dat we moeten zorgen voor een veilige en duurzame leefomgeving voor omwonenden.

Gelet op het economisch belang dat de bedrijvigheid dient, willen we ruimte bieden aan de verdere ontwikkeling hiervan, voornamelijk op Dombosch. Een voorwaarde daarbij is wel dat deze bedrijvigheid niet ten koste mag gaan van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Waar nodig nemen we maatregelen of stellen we regels om ervoor te zorgen dat aan deze voorwaarde voldaan wordt. Een bedrijventerrein is een minder veilige omgeving dan een woonwijk. Om die reden staan we geen nieuwe woningen op bedrijventerreinen toe.

Groen op Dombosch, Rivierkade en de Pontonnier

Juist ook op de bedrijventerreinen Dombosch, Rivierkade en de Pontonnier kijken we waar en hoe we meer groen kunnen ontwikkelen. Groen draagt bij aan de ruimtelijke kwaliteit van de terreinen. Bij de Rivierkade specifiek benutten we kansen voor transformatie naar een aantrekkelijk gebied voor recreatie met meer groen.

2.10 Gasthuiswaard

2.10.1 Context

In Geertruidenberg zijn we ondernemend en dat doen we goed. Al die bedrijven en ondernemingen moeten een plek vinden in de gemeente. We hebben in de gemeente verschillende bedrijventerreinen, waaronder Gasthuiswaard. Elk bedrijventerrein heeft een eigen identiteit.

Bedrijventerrein Gasthuiswaard

Historische situatie

Aan het begin van de 20^e eeuw werd de Dongecentrale in dit gebied gebouwd. Op het moment dat de Dongecentrale werd gebouwd, lag deze buiten de stadswallen van de vesting Geertruidenberg in het open gebied aan de noordelijke zijtak van de rivier de Donge (het Noordergat). In 1911 werd de vesting ontmanteld, waarna zich nabij het stadje industrie kon vestigen. Ook rondom de Dongecentrale vestigden zich bedrijven en industrie. Deze bedrijvigheid groeide uit tot het huidige bedrijventerrein Gasthuiswaard.

Huidige situatie

De Gasthuiswaard is een relatief grootschalig bedrijventerrein en omvat 52,6 hectare. Het bestaat uit een smalle strook met bedrijvigheid langs de oever van de Donge, hier geheten het Noordergat. Het zijn vooral bedrijven die voor hun transport of voor koeling afhankelijk zijn van het open water. Op ongeveer 100 meter afstand van de Dongecentrale bevindt zich een trafostation. Het gebied wordt hierdoor doorsneden door verschillende hoogspanningsleidingen. Aan de Centraleweg is een industriegebied aanwezig met enkele zware bedrijven. De Dongecentrale staat nog altijd op dit terrein, maar is niet meer in gebruik voor de opwek van elektriciteit. De centrale en enkele omliggende gebouwen zijn beschermd als rijksmonumenten en hebben nieuwe invulling gekregen.

Op Gasthuiswaard bevinden zich diverse grootschalige (zware) industriële activiteiten, waaronder een betonfabriek en tankopslag. Ze zijn kenmerkend voor dit gebied, maar vormen een groot contrast met het karakter van de gemeente Geertruidenberg en van het aangrenzend landschap (5.4).

Het deelgebied in deze omgevingsvisie omvat ook de locatie Heulweg (zie marker). Dit gebied heeft een open landschap en werd tot nu toe aangemerkt als strategische reserve bedrijventerrein.

2.10.2 Toekomstperspectief

Gasthuiswaard is een wat verouderd bedrijventerrein en er is geen ruimte meer beschikbaar. De locatie Heulweg (zie marker) is benoemd zoekgebied voor duurzame energieopwekking, zie Toekomstbestendige

en groene gemeente (4.2). Deze locatie behouden we zo lang mogelijk als groene agrarische zone, maar laten hier ook de mogelijkheid open voor duurzame energieopwekking. Daarbij is de voorwaarde dat dit gecombineerd blijft met groen. Daarnaast behouden we de mogelijkheid om een uitzondering te maken, bijvoorbeeld voor een naastgelegen bedrijf om kleinschalig uit te breiden in het gebied (direct langs de Heulweg). Indien bij bedrijven uit de gemeente Geertruidenberg milieutechnische knelpunten ontstaan, is bij zwaarwegende belangen een verplaatsing naar de Heulweg een maatwerk optie die we onderzoeken. Daar houden we ruimte voor.

Gemeente Geertruidenberg kent veel ondernemers en bedrijven, en daar willen we ook in de toekomst ruimte voor houden (3.8). De identiteiten van de verschillende bedrijventerreinen worden daarbij behouden. We zien mogelijke ontwikkelkansen met onze ambitie Ondernemende gemeente (4.3).

Gasthuiswaard en milieu

Op Gasthuiswaard bevinden zich diverse grootschalige industriële activiteiten, waaronder een betonfabriek en tankopslag. Voor het milieu is het belangrijk om bedrijven de ruimte te bieden die ze nodig hebben zonder uit het oog te verliezen dat we moeten zorgen voor een veilige en duurzame leefomgeving voor omwonenden. Waar nodig nemen we maatregelen of stellen we regels om ervoor te zorgen dat aan deze voorwaarde voldaan wordt. Op Gasthuiswaard is er geen verdere ontwikkelruimte.

Gasthuiswaard en bereikbaarheid

Gemeente Geertruidenberg investeert in een goede bereikbaarheid van haar bedrijventerreinen met OV, fiets en te voet. Daarbij blijft ook goede bereikbaarheid voor auto en vrachtverkeer geborgd

Ondernemen op Gasthuiswaard

Op Gasthuiswaard is er geen verdere ontwikkelruimte. Bedrijven krijgen ontwikkelingsruimte op de andere bedrijventerreinen zoals Dombosch. Als het nog past binnen de contouren van Gasthuiswaard, dan staat gemeente Geertruidenberg ervoor open. Voorbeeld hiervan is de kleinschalige uitbreiding van bedrijven in het gebied direct langs de Heulweg. Daarbij behouden we de identiteiten van de bedrijventerreinen.

Gasthuiswaard en duurzaamheid

We geven bedrijven op Gasthuiswaard de ruimte om verduurzamingsmaatregelen te nemen voor hun eigen bedrijf en op eigen terrein. Zeker initiatieven rondom zonnepalen op daken moedigen wij aan. Andere maatregelen zijn alleen mogelijk indien deze minimaal effect op de omgeving, milieu en het landschap hebben. De Heulweg (zie marker) is benoemd zoekgebied voor duurzame energieopwekking.

Gasthuiswaard en erfgoed

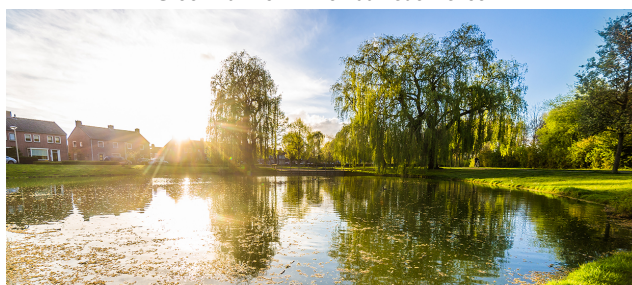
De Dongecentrale staat nog altijd op dit terrein, maar is niet meer in gebruik voor de opwek van elektriciteit. De centrale en enkele omliggende gebouwen zijn beschermd als rijksmonumenten en hebben nieuwe invulling gekregen. Aanwezige historische kenmerken in onze gemeente zoals de Dongecentrale bieden kansen bij de ontwikkeling van de gemeente en het versterken van de lokale identiteit. Erfgoed is daarbij het vertrekpunt en inspiratiebron voor plannen.

2.11 Natuurgebieden

2.11.1 Context

Natuurgebieden zijn afgebakende gebieden waar we natuur willen behouden en versterken. We hebben ook andere soorten groen, daarover lees je meer bij de groene omgeving (3.11).

Groenblauwe ruimte Raamsdonksveer

Historische situatie

Vooral in de twintigste eeuw hebben we veel gebouwd in Nederland. Dit is ten koste gegaan van natuur en agrarisch gebied. Natuurgebieden werden steeds kleiner. Doordat er wegen doorheen werden aangelegd zijn gebieden versnipperd. Ook heeft natuur veel ruimte moeten maken voor landbouw en steden.

Huidige situatie

Aan de noordelijke kant van onze gemeente begint het Natura2000-gebied de Biesbosch. In dit gebied gelden instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen, soorten, broedvogels en niet-broedvogels. De Donge is aangewezen als ecologische verbindingzone en als KRW waterlichaam (5.3).

In het provinciale beleid zijn de Donge, Amertak en Amerdijk aangeduid als ecologische verbindingzones (EVZ's). De mogelijkheden om natuur verder te ontwikkelen langs de Amertak en Amerdijk zijn echter beperkt. Dit komt bijvoorbeeld door huidige bebouwing en door eisen aan de dijken. De Amertak en Amerdijk worden ontwikkeld als gecombineerde natte en droge EVZ in een robuuste landschapszone. De Donge wordt ontwikkeld als natte lintvormige EVZ met stapstenen langs de Donge.

Ecologische verbindingzones

Naast de hoeveelheid ruimte voor natuur is ook de kwaliteit een probleem. Verzuuring, vermessing, versnippering, verdroging en klimaatverandering bedreigen de levens van planten en dieren. Met veel verschillende beleid rondom natuur en allerlei manieren om de natuur te beheren probeert de overheid de natuur te beschermen en de kwaliteit te verbeteren.

Een deel van het gebied vormt een schakel tussen de stad (Geertruidenberg) en agrarisch gebied. De Zone Plassengebied Oosterhoutseweg (zie marker) biedt ruime mogelijkheden voor recreatie (3.5). Het gebied zal vooral de recreatieve invulling behouden, waarbij de bestaande voorzieningen verder kunnen

worden benut en uitgebouwd. Daarmee vergroten we mogelijkheden voor recreatie in het gebied. Hierbij willen we de natuur wel zoveel mogelijk behouden.

2.11.2 Toekomstperspectief

We willen een duurzame en klimaatadaptieve gemeente zijn (4.2). Als een van de ontwikkelrichtingen zien we de ontwikkeling van de Slikpolder als natuurgebied (zie marker). We zetten in op het realiseren van de ecologische verbindingzones en faciliteren initiatieven die daaraan bijdragen. Tot deze ecologische verbindingzones behoren de Amertak, het Plassengebied ten zuiden van Raamsdonksveer, de Donge en het Oude Maasje. De wateren lopen vanuit het achterland (de zuidkant van onze gemeente) richting de Amer en de Biesbosch. De gemeente Geertruidenberg is niet de eigenaar van al deze gebieden. Wij willen actief inzetten op de versterking van de verbindingzones van gebieden waar we eigenaar van zijn. Voor de gebieden waar onze gemeente geen eigenaar van is, proberen we te stimuleren of denken we mee.

Geertruidenberg is onderdeel van de historische Zuiderwaterlinie. We werken samen met provincie en andere gemeenten in de Zuiderwateralliantie over diverse richtinggevende thema's voor (vrijetijds-) economie, ruimtelijke opgaven en andere vormen van gebiedsontwikkeling.

Daarnaast zetten we in op het behouden van natuurwaarden bij nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied.

Natuurgebieden klimaat

Mensen hebben invloed op het klimaat. Door alles wat we uitstoten (door machines, auto's en allerlei activiteiten) komen er gassen in de lucht die allerlei gevolgen hebben. Bijvoorbeeld de uitstoot van CO₂ is zo groot, dat het klimaat verandert en de aarde opwarmt. Deze klimaatverandering heeft grote gevolgen: de zeespiegel stijgt en we hebben steeds vaker te maken met extreem weer. De kans bestaat dat veel plant- en diersoorten uitsterven. Daarom moeten we onze natuurgebieden behouden, beschermen en versterken. Als een van de ontwikkelrichtingen zien we de ontwikkeling van de Slikpolder als natuurgebied.

Natuurgebieden en milieu

Vanwege de uitstoot van stikstof, zijn veel ontwikkelingen in Nederland stil komen te liggen. Het gaat om het effect van stikstof op Natura 2000-gebieden (natuurgebieden die op basis van richtlijnen van de Europese Unie beschermd worden). Langs de noordelijke grens van onze gemeente ligt een gedeelte van het Natura 2000-gebied de 'Biesbosch' in Geertruidenberg. Nabij onze gemeente ligt in het oosten Natura 2000-gebied de 'Langstraat'. We moeten rekening houden met het effect van ontwikkeling op deze specifieke natuurgebieden. Door de natuurgebieden in onze gemeente te behouden en beschermen kunnen deze een buffer vormen. Daarmee beschermen we indirect de meer kwetsbare Natura 2000-gebieden.

2.12 Agrarisch gebied met waarden

2.12.1 Context

Het buitengebied van onze gemeente is klein. In het buitengebied zien we twee verschillende gebieden, het open landschap en het gebied met waarden. Het agrarisch gebied met waarden ligt rondom Raamsdonk en heeft cultuurhistorische, landschappelijke en/of natuurwaarden. In dit gebied zien wij mogelijkheden voor nieuwe activiteiten, zoals toerisme, bedrijvigheid en wonen. De aanwezige waarden dienen daarbij wel behouden te blijven of het liefst versterkt te worden.

Boerderij in buitengebied

Historische situatie

Sinds de bedijking in de 15e eeuw staat landbouw centraal rond de kernen Raamsdonksveer en Raamsdonk. Een gedeelte van het buitengebied bestond uit moeras en veengronden, voornamelijk rond Raamsdonk. Deze veengronden zoals rond de Lange Broekstraat en Kerkstraat, zijn afgegraven. Daardoor is een kenmerkend verkavelingspatroon ontstaan. Dit is een bijzonder en karakteristiek veenweidegebied dat uitstrekt van Geertruidenberg tot aan Waalwijk. Langs het lint van Raamsdonk is er van oorsprong agrarische bebouwing (boerderijen). Na groei en verdichting van de kernen is de hoofdfunctie van het buitengebied nog altijd agrarisch. Doordat agrarische bedrijven gericht zijn op schaalvergroting is het aantal boerenbedrijven wel afgenomen, tot wel een derde van het aantal bedrijven in de jaren '90.

Huidige situatie

Ondanks dat vele boerderijen de afgelopen decennia beëindigd zijn is de hoofdfunctie van het gebied nog steeds agrarisch, maar hier is een sterke behoefte aan nieuwe functies. Denk aan recreatie zoals fietsen en wandelen, maar ook toerisme en natuur. De gebouwen zijn vrijstaand en hebben cultuurhistorische waarde (5.2). De doorzichten zijn kenmerkend. In het gebied ligt ook de dijk van de Halve Zolen spoorlijn. Doordat er steeds meer vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's) komen, krijgen andere functies sinds de jaren 2000 steeds meer plek in het buitengebied.

2.12.2 Toekomstperspectief

We zien de kwaliteiten/waarden van het gebied, die we willen behouden en versterken. Nieuwe functies laten we toe als deze bijdragen aan het behoud van waarden van landschap, natuur en cultuurhistorie. We streven hierbij naar recreatief nevengebruik en nieuwe voorzieningen rondom recreatie en overnachtingen. Daarbij versterken we het aantrekkelijke landschappelijke karakter (5.4). Het gebied is van oorsprong landschappelijk en cultuurhistorisch waardevol, maar staat onder druk. We benutten het kronkelig verloop van de kreek en oude dijken om het historisch patroon in dit gebied te versterken en beleefbaar te maken. Een belangrijke opgave is daarmee het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, water(-beheer) en landschap. We zetten in op landschapsinclusief omgevingsbeleid. We hebben daarbij als doel om natuurontwikkelingen mogelijk te maken die aansluiten bij het open karakter van het landschap. Daarbij zien we in de Polder van Allard de eerste kans om dit te ontwikkelen als natuurgebied: een groene buffer tussen Geertruidenberg, Raamsdonk en het buitengebied (zie marker).

De Zuiderwaterlinie loopt in Noord-Brabant van Bergen op Zoom en verbindt elf historische Brabantse vestingsteden met elkaar, waaronder Geertruidenberg. Vijftien gemeenten, waterschappen en provincie werken als sinds 2016 samen in de Zuiderwateralliantie over diverse richtinggevendende thema's voor (vrijtijds-) economie, ruimtelijke opgaven en andere vormen van gebiedsontwikkeling.

Bij ontwikkeling van nieuwe activiteiten en functies in het landelijk gebied bepalen we of dit past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied waar de locatie ligt. Bij ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied moet worden voorzien in de verbetering van de kwaliteit van het landschap, zoals uitgewerkt in de provinciale omgevingsverordening.

Wel bieden de aanwezige waarden mogelijkheden om naast de agrarische functie en woonfunctie (agrarische) nevenactiviteiten, toerisme en recreatie verder te ontwikkelen. Een recreatieve route langs de Kerklaan kan ervoor zorgen dat de kernen Raamsdonk en Raamsdonksveer met elkaar verbonden worden, ondanks de barrièrewerking van de A27 en de A59. Kleinschalige verdichting ten behoeve van de nieuwe functies wordt alleen toegestaan als hiermee de ruimtelijke kwaliteit van het gebied wordt verbeterd. Dit kan bijvoorbeeld bij compensatie door sloop van verouderde gebouwen.

In het gebied zien we allerlei uitdagingen op het gebied van verkeersveiligheid (door sluipverkeer) en milieu doordat het is ingeklemd tussen de snelwegen.

Recreatie in agrarisch gebied met waarden

Raamsdonk heeft zijn herkenbare lintbebouwing, waarbij vanuit de geschiedenis een rij boerderijen is ontstaan langs een lint (Schanstraat) zonder al te veel zijstraten. Dit mooie dorp in het landelijk gebied heeft daardoor zowel cultuurhistorische als recreatieve waarde. Het gebied is een aantrekkelijke plek voor dagrecreatie in de vorm van wandelen, fietsen of varen. Het water verbindt verschillende plekken in de gemeente en is een van de belangrijkste dragers voor toerisme en recreatie. Deze potentie kan nog beter worden benut.

Fijn wonen in agrarisch gebied met waarden

Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's) in dit gebied kan nieuwe invulling krijgen door er woningen te realiseren. We maken het fiets- en wandelnetwerk sluitend, zodat inwoners makkelijk een ommetje kunnen maken. We verbinden het agrarisch gebied beter met de kernen.

Groen in agrarisch gebied met waarden

Door nieuwe ontwikkelingen zoals de energietransitie, ontwikkelingen in de landbouw en de behoefte aan meer woningen, heeft onze groene ruimte het moeilijk. Duidelijk is dat we oplossingen moeten zoeken in een meer integrale aanpak. Dit betekent dat we per gebied de verschillende uitdagingen en kansen bekijken en keuzes maken. Dit wordt ook “landschapsinclusief omgevingsbeleid” genoemd. In het Agrarisch gebied met waarden willen we het groen en het landschap zoveel mogelijk behouden en versterken.

2.13 Agrarisch gebied open landschap

2.13.1 Context

Het buitengebied van onze gemeente is klein. In het buitengebied zien we twee verschillende gebieden, het open landschap en het gebied met waarden. Het agrarisch gebied open landschap is sterk agrarisch, wat er mede voor zorgt dat het landschap open is. Agrarische bedrijven (3.9) zijn hier de belangrijkste gebruiker van het gebied. In dit deel van het buitengebied willen we het agrarische karakter behouden en de openheid van het landschap behouden.

Agrarisch landschap

Historische situatie

Sinds de bedijking in de 15e eeuw staat landbouw centraal rond de kernen Raamsdonksveer en Raamsdonk. Een gedeelte van het buitengebied bestond uit moeras en veengronden, voornamelijk rond Raamsdonk. Het open landschap van het buitengebied is ontstaan langs het kronkelige verloop van kreek en oude dijken. Het historische patroon is nog altijd zichtbaar in dit gebied. Het gebied behoort grotendeels onder het cultuurhistorisch landschap Langstraat en maakt historisch gezien deel uit van het historisch slagenvlandschap met de veentonginning die er heeft plaatsgevonden.

Het gebied heeft al eeuwen een historisch karakter, maar dit is de laatste decennia langzaam verandert. Doordat agrarische bedrijven gericht zijn op schaalvergroting is het aantal boerenbedrijven wel afgenomen, tot wel een derde van het aantal bedrijven in de jaren '90.

Huidige situatie

Het gebied met open landschap is nog altijd agrarisch. Grote agrarische percelen met een rechte verdeling zorgen voor het kenmerkende open karakter. In dit gebied is de agrariër de belangrijkste gebruiker.

2.13.2 Toekomstperspectief

Uitgangspunt is dat de agrarische functie, als drager van het landschap, haar hoofdfunctie behoudt. In het Agrarisch gebied open landschap willen we de mogelijkheden voor de ontwikkeling van (agrarische) nevenactiviteiten en recreatie (3.5) wel benutten, maar het agrarische karakter blijft leidend. Nieuwe activiteiten zijn minder passend in dit gebied, aangezien deze vaak conflicteren met het agrarische bedrijf.

Bestaande doorzichten vanaf de Kerklaan bijvoorbeeld naar het open landschap worden behouden. Naast recreatie kunnen ook agrarisch verbonden bedrijven en agrarisch hulpbedrijven in dit gebied een plek krijgen. De nadruk ligt in dit gebied op het ontwikkelen van (routegebonden) recreatieve voorzieningen en het versterken van het landschap.

In dit gebied zien we uitdagingen voor de verkeersveiligheid (3.3) (door sluipverkeer) en milieu doordat het is ingeklemd tussen de snelwegen. Daarom is het van belang om aandacht te houden voor een gezonde omgeving.

We zetten in op landschapsinclusief omgevingsbeleid. We hebben daarbij als doel om natuurontwikkelingen mogelijk te maken die aansluiten bij het open karakter van het landschap. Bij ontwikkeling van nieuwe activiteiten en functies in het landelijk gebied bepalen we of dit past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied waar de locatie ligt. Bij ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied moet worden voorzien in de verbetering van de kwaliteit van het landschap, zoals uitgewerkt in de provinciale omgevingsverordening.

Recreatie in agrarisch gebied met open landschap

Dit gebied is een aantrekkelijke plek voor dagrecreatie in de vorm van wandelen, fietsen of varen. Het water verbindt verschillende plekken in de gemeente en is een van de belangrijkste dragers voor toerisme en recreatie. Deze potentie kan nog beter worden benut. De vraag naar duurzame vormen van recreatie en toerisme en 'groene vakanties' neemt toe. Voor (agrarische) bedrijven in het buitengebied bestaan mogelijkheden om nevenfuncties te beginnen die op toeristen en recreanten gericht zijn, bijvoorbeeld een bed & breakfast of een boerenwinkel.

Fijn wonen in agrarisch gebied met open landschap

Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's) in dit gebied kunnen het beste invulling krijgen met agrarisch verbonden bedrijven en agrarisch hulpbedrijven, zodat er geen hinder wordt ervaren van de reeds aanwezige agrarische bedrijven. Functies als wonen en (verblijfs)recreatie zien we hier in principe als ongewenst.

Groen in agrarisch gebied met open landschap

In het agrarisch gebied met open landschap willen we het groen en het landschap zoveel mogelijk behouden en versterken. Aangezien de agrarische bedrijven hoofdgebruiker blijven, zien we hier een beperkte druk op het aandeel groen. Er zijn wel kansen om de biodiversiteit in het gebied te verbeteren.

3 Thema's

3.1 Algemeen

In een thema bespreken we hoe we in onze gemeente om willen gaan met een bepaald onderwerp. Bij ieder thema, zoals wonen, bereikbaarheid of energietransitie omschrijven we wat we eronder verstaan, welke ontwikkelingen er plaats vinden rond dit onderwerp en hoe we hiermee om (willen) gaan. Dit kan bestaand beleid zijn, wanneer dit nog actueel is voor het thema. Maar het kan ook juist vragen om nieuwe opgaven, die we in deze omgevingsvisie vastleggen. De thema's hebben we gekoppeld aan de gebieden waar zij gelden.

In Geertruidenberg hebben we de thema's:

- Bereikbaarheid
- Recreatie en toerisme
- Wonen
- Energie
- Agrarische sector
- Werk en ondernemen
- Gezondheid
- Milieu
- Voorzieningen
- Groene Omgeving
- Klimaat

3.2 Energie

3.2.1 Context

De energietransitie is de vraag om energie (elektriciteit en warmte) die we nu met bijvoorbeeld gas of kolen opwekken op een duurzame manier op te wekken. Ook het besparen van energie waar dat kan, is een belangrijk onderdeel van de energietransitie. Bij dit thema gaan we in op welke veranderingen de energietransitie in onze gemeente brengt.

Zonnepanelen op dak

Wat is de energietransitie?

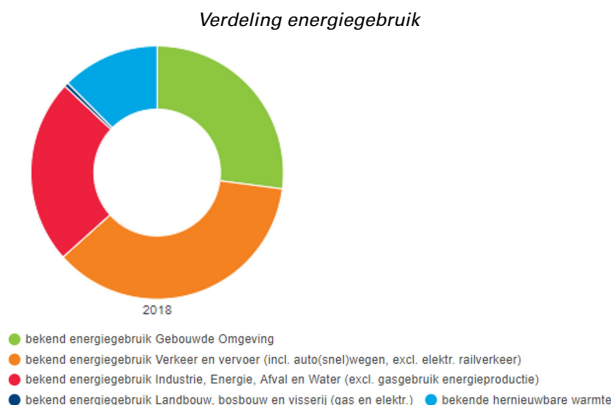
De energietransitie is de uitdaging om het gebruik van fossiele energie (energie opgewekt uit bijvoorbeeld kolen of gas) te verminderen. Uiteindelijk willen we volledig van fossiele energie af in 2050. Fossiele brandstoffen zoals olie, aardgas en steenkolen zijn de bron van de meeste energie die we vandaag gebruiken. Het winnen (uit de grond halen) en gebruiken van deze fossiele bronnen is niet alleen erg slecht voor het milieu, het is ook slecht voor onze gezondheid. De uitstoot van CO₂ is zo groot dat het klimaat verandert en de aarde opwarmt. Deze klimaatverandering heeft grote gevolgen: de zeespiegel stijgt en we hebben steeds vaker te maken met extreem weer. We zullen onze openbare ruimte moeten aanpassen aan deze veranderingen. De kans bestaat dat veel plant- en diersoorten uitsterven. De energietransitie, het massaal overstappen op duurzame energiebronnen die nooit op gaan, zoals wind en zon, moet de CO₂-uitstoot en die klimaatverandering tegenhouden.

Het doel van deze vermindering is om in 2050 helemaal geen fossiele energie meer te gebruiken. De energietransitie betekent ook dat als vervanging van de fossiele energie, duurzame energie opgewekt moet worden. Duurzame energie is energie die opgewekt wordt uit de zon, de wind, of de diepere aardlagen onder onze gemeente. De energietransitie gaat over het opwekken van energie op manieren die zo min mogelijk gevolgen hebben op de fysieke leefomgeving (onze omgeving en dus alles wat we zien, ervaren, horen en ruiken). Het gaat ook over het verwarmen van gebouwen op andere manieren dan met gas. Daarnaast gaat de energietransitie over de infrastructuur (kabels, leidingen en transformatorhuisjes) die nodig is om energie te verplaatsen. Tot slot gaat de energietransitie over het besparen van energie.

Zoals aangegeven is de energietransitie een uitdaging die iedereen in onze gemeente raakt. Het is een opgave die bij veel thema's terugkomt zoals wonen, werken en ondernemen en buitengebied. Het is ingewikkeld omdat we de opwek van energie, de infrastructuur en ons gedrag moeten veranderen. Het is ook een opgave die op iedere gemeente, iedere organisatie en ieder mens in ons land af komt. In het volgende deel gaan we in op wat dit concreet betekent voor onze gemeente.

Waar staan we nu?

Onze gemeente is onderdeel van de energieregio West-Brabant. In deze regio kijken we naar wat we samen aan energie opwekken, maar ook gebruiken. Met de 16 andere gemeenten in de regio maken we een Regionale Energiestrategie (RES), een plan waarin wij met elkaar bepalen hoe we een duurzaam en slim energiesysteem in West-Brabant gaan maken. Ook bepalen we samen met elkaar waar verschillende vormen van duurzame energie het beste opgewekt kunnen worden en maken we afspraken over de verdeling en het transport van energie. In 2018/2019 zijn we begonnen hiermee begonnen. In 2018 was het totale energiegebruik in Geertruidenberg 3.015 terajoule (TJ). Daarvan ging 822 TJ naar de gebouwde omgeving, 1.077 TJ naar verkeer en vervoer, 711 TJ naar industrie, energie, afval en water, 16 TJ naar landbouw, bosbouw en visserij, en 377 TJ naar hernieuwbare warmte.

Wat komt er op ons af?

De komende tijd gaan we met de andere gemeenten in West-Brabant de regionale energiestrategie verder uitwerken. Dit betekent dat we gaan onderzoeken en afwegen waar we kunnen besparen, en waar welke vormen van duurzame energie het beste een plek kunnen geven. Denk daarbij aan zonnepanelen. Daarnaast kijken we naar hoe en wanneer onze woningen van het gas af kunnen.

Onder meer vanwege de Amercentrale is onze gemeente een knooppunt van energiestromen. Allerlei kabels en leidingen komen hier bij elkaar. Er ligt niet alleen een warmtenet van de Amercentrale, er lopen ook diverse hoogspanningsleidingen tussen de Amercentrale en andere delen van Nederland. Dit kan mogelijkheden bieden om Geertruidenberg een energieknooppunt te maken voor 380/120 kV hoogspanningsverbindingen. In onze gemeente bestaan mogelijkheden voor aanlandlocatie voor windenergie van zee.

De transitieopgave heeft ook gevolgen voor de Amercentrale (2.6) in onze gemeente. Deze energiecentrale moet veel minder fossiele energie gaan gebruiken. De gevolgen voor de Amercentrale worden verder onderzocht. Het warmtenet (dat is een netwerk van buizen waarmee we warmte naar gebouwen en huizen brengen) van de Amercentrale kan wellicht worden uitgebreid. Zo kunnen er meer gebouwen met dit warmtenet verwarmd worden. De mogelijkheden voor duurzame verwarming onderzoeken we in de Regionale Energiestrategie en Transitievisie Warmte. Daarnaast kijkt men hoe dit warmtenet verduurzaamd kan worden. Hierbij sluiten we aan bij de doelstelling uit de concept-RES om 15% besparing te realiseren op het gebruik van warmte in de gebouwde omgeving in 2030 (van 5,8 TWh naar 4,9 TWh in 2030 voor de hele regio).

De energietransitie heeft niet alleen gevolgen voor de manieren waarop wij onze woningen verwarmen. Ook bedrijven en organisaties moeten hun werkwijzen en energieverbruik verminderen om bij te dragen aan de energietransitie. De energietransitie kan ook gevolgen hebben voor onze mobiliteit. Auto's gaan in plaats van op benzine of diesel rijden op elektriciteit, waterstof, duurzaam biogas of een combinatie van (duurzame) energiedragers.

De totale energiebesparingsopgave in de gebouwde omgeving (de kernen in West-Brabant) bedraagt 28.000 TJ (terajoule) (Duurzaamheidsprogramma 2018). Dat is ongeveer 25% van het totale verwachte energieverbruik in 2050. De 95.000 TJ die overblijft moet duurzaam opgewekt gaan worden. Hiervoor ligt een concrete opgave voor de aanleg van 24 hectare aan zonnepanelen.

3.2.2 Hoe zien we de toekomst van energie?

Het doel van de energietransitie is om in 2050 helemaal geen fossiele energie meer te gebruiken. We gaan dit bereiken door in te zetten op het waar mogelijk besparen van energie en het opwekken van hernieuwbare energie. Op basis van wat we nu aan energie verbruiken en wat er mogelijk is om te besparen bepalen we hoeveel energie we op een duurzame manier op moeten wekken. Om de energietransitie in onze gemeente in te zetten is alvast een Duurzaamheidsvisie en -programma opgesteld. In het Duurzaamheidsprogramma worden projecten genoemd die een eerste stap vormen naar een duurzaam Geertruidenberg, zoals projecten voor het aanbrengen van zonnepanelen en duurzame verwarmingsbronnen. Deze projecten zijn gebouwd op twee uitgangspunten: (1) we kunnen niet de hele periode tot en met 2050 voorspellen, maar over de eerstvolgende periode van vijf jaar kunnen we goede inschattingen maken. Met concrete projecten gaan we de komende jaren meters maken en (2) tegelijkertijd zijn we voor een aantal zaken afhankelijk van landelijk beleid, maar zetten we nu een aantal zaken stevig in de steigers zodat we na 2022 verder kunnen opschalen en versnellen.

In deze omgevingsvisie hebben we voor diverse gebieden en thema's al in meer detail aangegeven wat de energietransitie gaat betekenen voor de woningen, (agrarische) bedrijven en het landschap van onze gemeente. We maken daarnaast keuzes voor zoekgebieden voor zonneweides, lees meer bij de ambitie Toekomstbestendige en groene gemeente (4.2).

Langzaam en (waarschijnlijk) per wijk gaan huizen over van gasverwarming naar andere, meer duurzame, vormen van verwarming. In plaats van gasverwarming krijgt een woning een verwarmingssysteem op basis van bijvoorbeeld elektriciteit, aardwarmte, biomassa of waterstof. Voorafgaand aan het veranderen van gasverwarmingen naar andere manieren van het verwarmen van woningen, gaan we onderzoeken hoe woningen het beste op een andere, duurzame, manier verwarmd kunnen worden.

Op het gebied van wonen werken wij samen met de woningbouwcorporatie in onze gemeente. We stimuleren hen om hun woningen voor 1 januari 2021 aan te passen voor energielabel B. Alle nieuwbouw-woningen in onze gemeente zijn energieneutraal en de woningbouwcorporatie bouw in principe alleen nog maar nul-op-de-meter-woningen.

Relatie met thema's: Gezondheid 3.4, Klimaat 3.12, Wonen 3.6, Bereikbaarheid 3.3

Relatie met ambities: Toekomstbestendige en groene gemeente 4.2, Gezonde en veilige gemeente 4.4, Ondernemende gemeente 4.3

3.3 Bereikbaarheid

3.3.1 Context

Een goede bereikbaarheid zorgt ervoor dat inwoners gemakkelijk mee kunnen doen aan activiteiten. Op welke manier zijn bedrijven en winkels bijvoorbeeld te bereiken? Alleen met de auto, of ook met de fiets en met de bus? Een goede bereikbaarheid zorgt ervoor dat mensen makkelijk onderdeel kunnen zijn van de samenleving. Door te kunnen werken, winkelen en ontmoeten.

Snelwegen

Wat is bereikbaarheid?

Met bereikbaarheid worden de mogelijkheden aangegeven, die bewoners hebben om zich te verplaatsen en deel te nemen aan activiteiten. Bewoners kunnen zich lopend verplaatsen, maar ook gebruik maken van vervoersmiddelen als de fiets, auto, bus en trein. Een goede bereikbaarheid zorgt ervoor dat bewoners gemakkelijk mee kunnen doen aan activiteiten. Met activiteiten denken we aan onder meer recreëren, werken, winkelen en ontmoeten.

Waar staan we nu?

Inwoners van de gemeente Geertruidenberg verplaatsen zich voor school, werk, boodschappen, winkelen en nog veel meer. We zien dat inwoners zich vooral voor werk en voor gebruik van voorzieningen die zich niet in onze gemeente bevinden verplaatsen naar plaatsen buiten onze gemeente. Werknemers kunnen zich gemakkelijk verplaatsen over de snelwegen A59 en A27. Zo zijn plaatsen als Breda, Den Bosch, Tilburg, Rotterdam en Utrecht snel met de auto te bereiken.

Onze gemeente bestaat uit drie kernen die (deels) aan elkaar gegroeid zijn. Onderling zijn de kernen daarmee best goed bereikbaar. De Donge is niet alleen de ruggengraat van Geertruidenberg en Raamsdonksveer, het is ook een obstakel voor het verkeer tussen deze twee kernen. De Donge kan op drie plekken overgestoken worden: Bergse brug (gemotoriseerd verkeer en langzaam verkeer), Wim Letscherbrug (langzaam verkeer) en Koedambrug (gemotoriseerd verkeer en langzaam verkeer).

Via Het Gat-Lange Broekstraat, Beethovenlaan-Kerklaan en Maasdijk-Keizersveer-Werfkampenseweg zijn Raamsdonk en Raamsdonksveer aan elkaar verbonden. Op hoger schaalniveau is onze gemeente in principe goed bereikbaar via de A27. Filevorming op de snelwegen en de stoplichten op de A59 leiden echter wel tot sluipverkeer in onze kernen. Dit zet de leefbaarheid in onze gemeente onder druk.

De snelwegen verbinden onze gemeenten met onze buurgemeenten en de rest van het land. Op lokaal niveau vormen de N623, de Oosterhoutseweg en de route door Raamsdonk de verbindingen tussen onze gemeente en onze buurgemeenten.

Het landelijk gebied is vaak minder goed ontsloten met het openbaar vervoer (OV) dan grote steden. Toch doet gemeente Geertruidenberg het op dit aspect vrij goed. Op de meeste plekken in de gemeente kunnen we gebruik maken van het openbaar vervoer (dekkingsgraad van 69,38%), terwijl dit voor vergelijkbare gemeente in Nederland minder is.

De Amertak, Bergsche Maas, Donge en het Oude Maasje zijn de belangrijkste waterlichamen in onze gemeente. Ook zij maken onze gemeente bereikbaar. Het zijn de wegen voor bijvoorbeeld de beroepsvaart naar de energiecentrale of de (scheepsbouw)industrie aan de Donge of de Bergsche Maas. Het zijn ook de wegen voor de pleziervaart.

Tot slot heeft onze gemeente een fijnmazig netwerk van wegen en paden die ook door recreatief verkeer (fietsers en wandelaars) gebruikt worden.

Wat komt er op ons af?

Veel vervoer vindt plaats met de auto, maar alternatieven zijn steeds vaker beschikbaar. Er zijn steeds meer vormen van openbaar vervoer "op maat". Bewoners kunnen thuis een (deel)bus bestellen om naar een bepaalde plek te komen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheden op het internet (apps). De elektrische auto en fiets worden steeds vaker gebruikt. Dit kan vragen om een andere inrichting van de openbare ruimte. Er komt bijvoorbeeld meer vraag naar oplaadpunten voor elektrische auto's. De opkomst van de elektrische fiets kan vragen om een andere inrichting van fietspaden. Hier wordt steeds meer een duidelijke link gemaakt tussen bereikbaarheid en gezondheid.

3.3.2 Hoe zien we de toekomst?

Hoe zien we de toekomst van bereikbaarheid?

Het lokale wegennet houden we op orde. Onze gemeente is verantwoordelijk voor verkeersveilige en toegankelijke wijken en dorpskernen. Dit is voor alle soorten vervoer, voetgangers, fietsers, automobilisten. We willen de bereikbaarheid van onze kernen met het openbaar vervoer verbeteren door middel van goed overleg met de provincie Noord-Brabant en vervoersmaatschappijen. Daarnaast is een snelle OV-verbinding met Utrecht een regionale wens die ook voor de gemeente Geertruidenberg van belangs is. Overstapmogelijkheden op knooppunten en de inrichting van onze openbare ruimte zorgen ervoor dat inwoners een zo goed mogelijk bereik hebben tot het openbaar vervoer. De straten richten wij in conform "duurzaam veilig", waarbij de maatregelen gericht zijn op het voorkomen van ongelukken. Zo wordt het voor al onze bewoners mogelijk om deel te nemen aan het verkeer én daarmee aan de samenleving.

De centra van Geertruidenberg en Raamsdonksveer willen we beter bereikbaar maken via OV, fiets en te voet. Hier gaan we verder op in bij de ambitie Ondernemende gemeente (4.3).

Wij faciliteren elektrisch rijden: laadpalen voor elektrisch vervoer maken onderdeel uit van het straatbeeld. Hierbij kijken wij nauwgezet naar omgeving en gebruikersgemak. Ook ontwikkelingen omtrent duurzame mobiliteit houden wij scherp in de gaten. Denk hierbij aan de toekomst van fietsers. E-bikes zorgen ervoor dat het bereik van fietsers steeds groter wordt en dat de fiets ook op veel langere afstanden als alternatief kunnen dienen. De e-bikes vragen wel om bredere fietspaden.

We spannen ons er ook voor in om de bereikbaarheid van onze gemeente via de snelweg te behouden en te verbeteren. We blijven ons inzetten voor een reconstructie van knooppunt Hooipolder waarbij onze gemeente een hoogwaardige aansluiting op de snelwegen behoudt. We willen ook het sluipverkeer door onze kernen beperken om zo de leefbaarheid en verkeersveiligheid te verbeteren. Ook voor de verbindingen met onze buurgemeenten geldt dat we sluipverkeer over deze routes waar mogelijk willen voorkomen.

De bereikbaarheid van onze gemeente over het water is van belang voor zowel het bedrijfsleven als de aantrekkelijkheid van onze gemeente voor recreanten. Die bereikbaarheid willen we daarom behouden. Het netwerk van recreatieve routes willen we verder ontwikkelen, zie daarvoor recreatie en toerisme (3.5).

De goede bereikbaarheid van de gemeente heeft ook een keerzijde. Voor criminelen is de gemeente een perfecte uitvalsbasis (richting België, Duitsland, Utrecht, Rotterdam) vanwege de goede verbindingen via land en water. Vanuit handhaving wordt hier actief tegen gestreden om de veiligheid van onze inwoners te beschermen en verbeteren.

Relatie met thema's: Werk en ondernemen 3.8, Gezondheid 3.4, Voorzieningen 3.7, Recreatie en toerisme 3.5, Milieu 3.10, Energie 3.2

Relatie met ambities: Ondernemende gemeente 4.3, Gezonde en veilige gemeente 4.4

3.4 Gezondheid

3.4.1 Context

Het thema gezondheid gaat over veel verschillende zaken. Om gezond te leven zijn allerlei dingen die we zelf kunnen doen, zoals gezonde voeding, voldoende slaap en hygiëne. Als we het hebben over gezondheid binnen de Omgevingsvisie, dan praten we juist over de delen die zich buiten afspelen. Denk daarbij aan spelen, bewegen en ontmoeten. Hiervoor is voldoende ruimte buiten nodig, bijvoorbeeld in parken en het buitengebied. Ook goede zorg, lekker in je vel zitten en mee kunnen doen in de samenleving hoort hierbij. Onderdelen zoals frisse lucht en schoon water nemen we op in bij Milieu (3.10).

Jong en oud gezond

Wat is gezondheid?

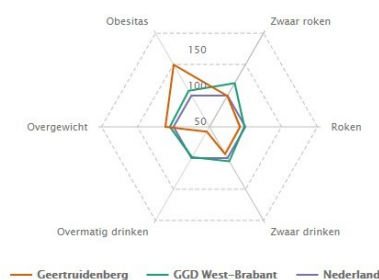
Het thema gezondheid gaat over veel verschillende zaken. Om gezond te leven zijn allerlei dingen die we zelf kunnen doen, zoals gezonde voeding, voldoende slaap en hygiëne. Als we het hebben over gezondheid binnen de Omgevingsvisie, dan praten we juist over de delen die zich buiten afspelen. Denk daarbij aan spelen, bewegen en ontmoeten. Hiervoor is voldoende ruimte buiten nodig, bijvoorbeeld in parken en het buitengebied. Ook goede zorg, lekker in je vel zitten en mee kunnen doen in de samenleving hoort hierbij. Onderdelen zoals frisse lucht en schoon water nemen we op in bij Milieu 3.10.

Waar staan we nu?

In Geertruidenberg gaan we steeds bewuster met het thema gezondheid om. Dit kwam ook als resultaat uit de VisieCafés. We vinden het belangrijk dat er voldoende ruimte is om te spelen, bewegen en ontmoeten. In de kernen Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer is de omgeving al fijn om te bewegen en te ontmoeten. Ook zijn er hier voldoende speelplekken voor kinderen van verschillende leeftijden. In het buitengebied hebben we veel ruimte, maar kan er nog niet goed gesport of gespeeld worden op een veilige manier. Ook het aantal (ontmoetings)plekken voor ouderen en plekken speciaal voor de jeugd is nog gering. Uit de visiecafés blijkt dat er inwoners zijn die vinden dat sluiпverkeer hard over onze wegen rijdt.

Uit monitors van het RIVM en de GGD blijkt dat gezondheid een uitdaging is binnen onze gemeente. Zo blijkt dat inwoners van de gemeente meer dan gemiddeld kampen met overgewicht en obesitas en dat 12% van de jongeren in Geertruidenberg wel eens drugs gebruikt. Dat is hoger dan gemiddeld in West-Brabant. Ook de mentale gezondheid van inwoners zoals depressies en vereenzaming staat vaker onder druk dan elders.

Gezondheidsrisico's in Geertruidenberg

GGD West-Brabant en Nederland 2012

Op het gebied van zorg hebben we veel verschillende voorzieningen in de gemeente Geertruidenberg, hier gaan we verder op in onder voorzieningen. Daarnaast zorgt de Buurtsportcoach voor het activeren van inwoners om meer te bewegen en te sporten. Dit zorgt ervoor dat we actief blijven en mee blijven doen.

Ouderen zijn een belangrijke doelgroep in het beleid voor een gezonde samenleving. Uit de cijfers blijkt een relatief grote toename van het aantal (m.n. 75+) ouderen in de toekomst en een stijgende trend in veel voorkomende ziekten zoals hartinfarcten en hersenbloedingen. Daarnaast voelen ouderen in Geertruidenberg zich relatief vaker eenzaam. Daarom zijn eenzaamheid, zelfredzaamheid en sociale cohesie belangrijke onderwerpen in relatie tot ouderen.

Spelen is essentieel voor een gezonde ontwikkeling van de kinderen. Kinderen hebben op verschillende leeftijden verschillende behoefte aan speel mogelijkheden. Er zijn in totaal 56 openbare speel terreinen in onze gemeente, waarvan 34 in Raamsdonksveer, 15 in Geertruidenberg en 7 in Raamsdonk. Daaronder vallen zowel traditionele speelplekken als 'natuurlijk spelen', zoals het speel vlot aan Scheepswerflaan in Raamsdonksveer. Bij speelplekken betrekken we inwoners en hun kinderen graag, zowel bij wijzigingen als wanneer zij zelf met initiatieven komen. Er zijn daarnaast diverse speeltuincomités waarbij de leden van dit comité zich vrijwillig inzetten voor het onderhoud van het speel terrein. Uit eerdere participatie (via een enquête en vanuit de VisieCafés) kwam onder andere de behoefte aan meer klimtoestellen, als meer speel mogelijkheden voor de kleinsten (0 tot 4 jaren).

Wat komt er op ons af?

Er is een aantal ontwikkelingen dat op ons af komt en die invloed hebben op het thema gezondheid. Vergrijzing is een landelijke ontwikkeling die we ook in Geertruidenberg zien: ook in onze gemeente. komen steeds meer ouderen. Ouderen willen graag zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. De opgave is om dat ook mogelijk te maken door bijvoorbeeld levensloopbestendig te bouwen maar ook door te zorgen voor voldoende ondersteuning in de thuissituatie. Met gerichte voorlichting worden inwoners geadviseerd om bijtijds na te denken wat zij nodig hebben om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven (Lees hier meer over het programma Langer Thuis).

De verwachting is dat het gebruik van zorg en voorzieningen de komende jaren zal stijgen. Dit komt door de vergrijzende bevolking. Door veranderingen in het sociaal domein is de gemeente verantwoordelijk geworden voor alle zorg en ondersteuning van mensen thuis. Alleen voor zeer moeilijke zorgvragen zijn nog voorzieningen als beschermde woonvoorzieningen en verpleeghuizen beschikbaar. Wie zorg of ondersteuning nodig heeft krijgt dat primair in de thuissituatie.

Daarnaast komt het steeds vaker voor dat partners, kinderen, familie, vrienden en andere bekenden aan een naaste zorg of ondersteuning verlenen. Dit noemen we mantelzorg en doen mensen vaak vrijwillig en onbetaald. Mantelzorg kost mensen veel energie en moet vaak gebeuren naast opleiding, werk of hobby's. Het kan dus een fijne oplossing zijn voor de persoon die zorg nodig heeft, maar we moeten oppassen dat de mantelzorger (die de zorg verleent) ook voldoende steun krijgt.

Digitale bereikbaarheid krijgt een steeds grotere rol in het sociale netwerk van mensen en kan ook een rol spelen bij het betrekken van mensen bij de samenleving. Dit wordt ook wel de inclusieve samenleving genoemd. In het belang van behoud of het versterken van de digitale bereikbaarheid is inzet op stabiliteit en snelheid van internet belangrijk.

3.4.2 Hoe zien we de toekomst?

In Geertruidenberg vinden we het belangrijk om te sporten, bewegen en ontmoeten. In de kernen Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer willen we dit nog verder aanmoedigen, bijvoorbeeld door speelplekken te maken in het groen en door mensen van jong en oud actief te stimuleren om te bewegen. Daarvoor zetten we buurtsportcoaches in en is 'sportimpuls' opgezet. De buurtsportcoaches verbinden de inzet van verschillende instanties binnen de wijk, zoals jeugdzorg, jongerenwerk, de stagemakelaar, maatschappelijk werk, buurtverenigingen, wijk- en buurtbeheer, ouderenadvies en Servicepunt Vrijwilligers. Sportimpuls ondersteunt sport- en beweegaanbieders in de vorm van subsidies bij de opstart van hun actieplannen. De actieplannen moeten leiden tot een hogere sportdeelname door mensen die te weinig bewegen en sporten of die overwegen te stoppen met sporten. Ook is er samen met sportaanbieders een sportakkoord opgesteld. De plannen moeten leiden tot een hogere sportdeelname door inwoners. Om het thema gezondheid een centrale plek te geven, wordt het lokale gezondheidsbeleid verankerd in het nieuwe beleidskader Sociaal Domein.

Op het gebied van spelen worden de speelmogelijkheden uitgebreid met een klimtoestel in elke kern (2020). Ook worden het aantal kleine speelterreinen voor 0 tot 4 jarigen in beeld gebracht en waar nodig worden bestaande speelterreinen uitgebreid of nieuwe speelterreinen gerealiseerd. Bij nieuwe initiatieven voor uitbreiding of aanleg van een speelplek, wordt de wens voor het uitbreiden van het aantal voetbal-mogelijkheden meegenomen. We kijken ook naar mogelijkheden om speelplekken bij hevige regenval in te zetten als waterberging. We bieden inwoners de ruimte en mogelijkheden om hun wensen en ideeën kenbaar te maken en betrokken te zijn bij de realisatie hiervan.

Het is van belang dat iedereen mee kan doen in de samenleving (inclusieve samenleving). Toegankelijkheid van gebouwen, het openbaar vervoer en de openbare ruimte en het zorgen voor beschikbare woningen en woonvormen voor mensen met een beperking zijn thema's die onder de inclusieve samenleving vallen. Het VN-gedrag Handicap is daarbij leidend.

Daarnaast willen we in het buitengebied meer mogelijkheden om te bewegen, zoals veilige wandel- en fietspaden. De ZLTO denkt hierbij graag mee over de mogelijkheden. Op het gebied van zorg en ondersteuning werken het sociale en ruimtelijke domein binnen de gemeentelijke organisatie steeds meer en beter samen. Daarnaast gaan we aan de slag om van gemeente Geertruidenberg een dementievriendelijke gemeente te maken. Het AED-netwerk binnen de gemeente wordt verder uitgebreid. Ook de leefomgeving kan gevolgen hebben voor onze gezondheid. Waar de kwaliteit van de leefomgeving goed is, willen we die behouden en versterken. Waar de leefomgeving leidt tot knelpunten op het gebied van gezondheid, pakken we deze knelpunten aan samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Dit komt ook terug in onze ambitie Gezonde en Veilige gemeente (4.4).

Relatie met thema's: Milieu 3.10, Groene Omgeving 3.11, Voorzieningen 3.7, Klimaat 3.12

Relatie met ambities: Toekomstbestendige en groene gemeente 4.2, Ondernemende gemeente 4.3, Gezonde en veilige gemeente 4.4

Relatie met waarden: Water 5.3, Kracht van kleinschaligheid 5.5

3.5 Recreatie en toerisme

3.5.1 Context

Onze gemeente biedt veel mogelijkheden op het gebied van recreatie en toerisme. Nog niet al die mogelijkheden worden tot nu toe optimaal benut. Om die reden zetten we in op het versterken van recreatie en toerisme in onze gemeente. Onderstaand beschrijven we hoe we dat doen.

Evenementen

Wat is recreatie en toerisme?

Onder recreatie verstaan we alle mogelijkheden voor eigen inwoners om hun vrije tijd te besteden. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van sport of cultuur, maar ook via wandelen en varen. Onder toerisme verstaan we mensen die niet in de gemeente Geertruidenberg wonen, maar er wel naartoe gaan om hun vrije tijd te besteden.

Veel bedrijven en (maatschappelijke) organisaties in onze gemeente houden zich bezig met recreatie en toerisme. Een vertegenwoordiging daarvan werkt samen in het Toeristisch Platform Geertruidenberg (TPG). Het TPG werkt aan de verdere ontwikkeling van recreatie en toerisme in onze gemeente.

Evenementen zijn van betekenis voor een buurt, een kern en voor onze gemeente. Niet alleen vanuit toeristisch, recreatief, sociaal-cultureel of economisch oogpunt, maar ook uit promotioneel opzicht. De bekendheid van een evenement draagt bij aan de bekendheid van de locatie; de waardering voor het evenement is mede bepalend voor het imago van de buurt, de kern of onze gemeente.

Voor het toerisme zijn de volgende lokale ontwikkelingen van belang: het Amergebied, het gebied rond de Dongecentrale, Dongeoevers, Plassengebied en Hermenzeil.

Geertruidenberg, vestingstad aan de Biesbosch is een aantrekkelijke plek voor dagjesmensen. Het historische centrum met cultuurhistorische gebouwen en objecten zijn een belangrijke trekker voor toeristen en recreanten. Ook het buitengebied is een aantrekkelijke plek voor dagrecreatie in de vorm van wandelen, fietsen of varen. Het Amergebied, de Donge en haar oevers en Hermenzeil zijn aantrekkelijke plekken voor waterrecreatie. Het water verbindt verschillende plekken in de gemeente en is een van de belangrijkste dragers voor toerisme en recreatie. Deze potentie kan nog beter worden benut. Een ander opvallend recreatiegebied is het plassengebied in de hoek van de A27 en de A59. Onze bewoners en bewoners van buurgemeenten gebruiken dit gebied voor een (dagelijkse) wandeling om bijvoorbeeld de hond uit te laten. Maar de plassen (Nionplas en Put van Caron) zijn ook populair bij vissers en duikers (Put van Caron). Het plassengebied is niet louter een recreatiegebied. De Donge loopt door het gebied en de noordzijde van de Nionplas is een ecologische zone. Voor de Watertoren bestaan ontwikkelingsplannen voor onder andere een hotel bij de Zandput.

Waar staan we nu?

Wij profileren ons als Geertruidenberg, vestingstad aan de Biesbosch. Met het historisch centrum (2.7) van Geertruidenberg (Markt en vesting) en de Biesbosch die dicht bij de kernen van onze gemeente ligt, hebben we op het gebied van recreatie en toerisme goud in handen. In aanvulling daarop is de Donge een fraaie vaarroute die onze gemeente verbindt met andere gemeenten. Daarnaast heeft Raamsdonk zijn herkenbare lintbebouwing, waarbij vanuit de geschiedenis een rij boerderijen is ontstaan langs een lint (Schanstraat) zonder al te veel zijstraten. Dit mooie dorp in het landelijk gebied heeft daardoor zowel cultuurhistorische (5.2) als recreatieve waarde. Toch kan bezoek van recreanten aan onze gemeente nog groeien. Op het gebied van verblijfsrecreatie zien we bovendien kansen om verder te ontwikkelen. Meer overnachtingsmogelijkheden zorgen voor groei van meerdaags verblijf. Hiermee kan ook het gebruik van voorzieningen versterkt worden.

Wat komt er op ons af?

Een kenmerk van het thema recreatie en toerisme is dat ontwikkelingen snel gaan. De sector groeit en is sterk afhankelijk van de ruimte die mensen hebben om geld uit te geven aan leuke dingen. De vraag naar duurzame vormen van recreatie en toerisme en 'groene vakanties' neemt toe. Voor (agrarische) bedrijven in het buitengebied bestaan mogelijkheden om nevenfuncties te beginnen die op toeristen en recreanten gericht zijn, bijvoorbeeld een bed & breakfast of een boerenwinkel. Het beginnen van meerdere activiteiten op een voorheen enkel agrarisch bedrijf wordt ook wel verbreding genoemd. Op deze manier kunnen ook agrarische bedrijven profiteren van de toerisme en recreatie. Recreatie kan ook voor botsingen zorgen met duurzaamheid en de agrarische sector. Bij intensieve recreatie komen er steeds meer mensen om te recreëren, dat zien we bijvoorbeeld in de Biesbosch. Dit kan een grote invloed hebben op de natuur in het gebied en zelfs de kwaliteit van dit unieke natuurgebied onder druk zetten. Daarnaast kunnen spanningen ontstaan in het buitengebied tussen de recreatie- en de agrarische sector, al valt dat in de gemeente Geertruidenberg mee en zien we hier juist ook kansen. Specifiek voor Raamsdonk geldt dat het sluipverkeer in deze kern ook gevolgen heeft op de recreatie hier. Het vele verkeer maakt fietsen door deze kern bijvoorbeeld minder leuk en veilig.

Algemeen zien we ook dat bedrijven steeds meer zoeken naar unieke concepten of nieuwe ideeën. Daarmee proberen bedrijven zich te onderscheiden van anderen. Er is bijvoorbeeld steeds meer vraag naar unieke verblijfsmogelijkheden. Voorbeeld van een ontwikkeling is de watertoren bij knooppunt Hooipolder, waar een hotel in gerealiseerd wordt. Ook zien we meer totaalconcepten ontstaan (al dan

niet samengesteld uit verschillende activiteiten bij verschillende bedrijven). Voor dit laatste is een goed ontwikkeld netwerk van recreatie nodig. De vraag naar totaalconcepten kan ervoor zorgen dat grenzen tussen sectoren/activiteiten minder worden. Sommige recreatieparken gaan bijvoorbeeld ook steeds meer dagrecreatie aanbieden. Andere bedrijven gaan recreatieactiviteiten aanbieden naast andere diensten van hen.

De toeristische mogelijkheden van de Donge willen we met het Programma Donge Oevers verbeteren door de oevers een kwaliteitsimpuls te geven door het uitbreiden van de mogelijkheden voor waterrecreatie. Daarnaast willen we de passantenplaatsen in onze jachthavens aantrekkelijker maken met nieuwe voorzieningen en moet het groen-blauwe netwerk (groene omgeving 3.11 en water 5.3) worden versterkt.

3.5.2 Hoe zien we de toekomst?

Recreatie en toerisme in onze gemeente kunnen we versterken door de historische kern van Geertruidenberg beter te verbinden met het water. Hierbij kan ook de Zuiderwaterlinie een rol spelen. Via deze provinciebrede samenwerking wordt deze historische verdedigingslinie toeristisch op de kaart gezet. We versterken het netwerk van waterwegen door deze te verbinden met aantrekkelijke routes. We zetten onder andere in op een recreatieve invulling van de vestingwerking van Geertruidenberg. We stimuleren de ontwikkeling van unieke/bijzondere overnachtingsplaatsen om de bestaande dagrecreatie te verbreden naar meerdaags verblijf. Unieke concepten die een bijdrage leveren aan de verdere ontwikkeling van het recreatienetwerk verwelkomen we graag in onze gemeente. Voorwaarde hierbij is wel dat deze concepten moeten passen in de omgeving.

We versterken de levendigheid in de centra van Geertruidenberg en Raamsdonksveer door meer ruimte te geven aan horeca en evenementen, lees verder bij de ambitie Levendige gemeente (4.5). De toeristische mogelijkheden van de Donge willen we verbeteren door de oevers een kwaliteitsimpuls te geven. We zetten in op reizigers en passanten, waarvoor toeristische opstappunten (TOP's) beschikbaar komen. Daarbij houden we rekening met de primaire keringen (dijken). We verbeteren de levendigheid met het Programma Donge Oevers. We stimuleren samenwerking tussen bedrijven en (maatschappelijke) organisaties op het gebied van recreatie en toerisme. Waar nodig nemen we een faciliterende rol aan om nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken of aan te jagen. We zoeken ook actief de samenwerking met buurgemeenten om koppelkansen tussen gemeenten te benutten en het regionaal recreatienetwerk te versterken.

Verder gaan we aan de slag met het plassengebied, om deze beter te benutten. Bij de Nionplas komen natuurontwikkeling, recreatie en toerisme samen en kiezen we voor extensieve recreatie. Daarbij mag recreatie geen grote negatieve effecten op bestaande of nieuwe natuurwaarden hebben. De andere plas in het plassengebied (de Put van Caron) is openbaar toegankelijk, maar in privaat bezit. We zetten actief in op het versterken van de recreatiemogelijkheden door het behouden en verbeteren van de padenstructuur, maar ook de sociale en verkeersveiligheid rondom de plas. Bij de Put van Caron kan intensieve recreatie ontwikkeld worden, bijvoorbeeld survival of bootcamp parcours, paardrijden, speelbos of -tuin, waterfiets- of kanoverhuur en een ligweide met een beperkte kleinschalige zwemgelegenheid. Vanuit de gemeente bestaat bovendien de wens om een paviljoen met volwaardige horecavestiging (onder voorwaarden) aan de plas te realiseren. Daarnaast willen we een toeristisch overstappunt (TOP) maken voor aansluiting op fiets- en wandelpaden.

Ook zijn we op zoek naar een nieuwe invulling van de jachthaven Hermenzeil. We zoeken hier naar een economisch rendabele functie die past in het buitengebied en die een bijdrage levert aan recreatie en toerisme in de brede zin. De nieuwe invulling biedt ruimte aan watersport, horeca en verblijfstoerisme. Om Hermenzeil weer een aantrekkelijke plek te maken willen we de routes naar Hermenzeil over water en land verbeteren.

Relatie met thema's: Voorzieningen 3.7, Bereikbaarheid 3.3, Werk en ondernemen 3.8

Relatie met ambities: Levendige gemeente 4.5, Ondernemende gemeente 4.3

Relatie met waarden: Landschap 5.4, Cultureel erfgoed 5.2, Water 5.3

3.6 Wonen

3.6.1 Context

In onze gemeente is het fijn om te wonen en leven. Dat noemen we ook wel een aantrekkelijk woon- en leefklimaat. De drie kernen van de gemeente Raamsdonksveer, Raamsdonk en Geertruidenberg bieden

verschillende omgevingen om te wonen (woonmilieus). Dit willen we graag zo houden. In dit thema beschrijven we hoe wat dat gaan doen in het licht van toekomstige opgaven.

Woningbouw in Geertruidenberg

De kernen en het buitengebied in onze gemeente bieden allemaal een verschillende omgeving om te wonen. De gebieden hebben een eigen identiteit. Zo is Geertruidenberg een historische vestingstad met de Markt als kroonjuweel. De historische vestingstad is een beschermd stadsgezicht waar naast wonen ook andere voorzieningen gemengd voorkomen.

Raamsdonksveer is de grootste woonkern van onze gemeente. In het centrum van deze kern zijn de meeste voorzieningen te vinden. Deze voorzieningen worden in het centrumgebied gemengd met woningen.

Raamsdonk is een rustiek boerendorp. Een groot deel van dit dorp bestaat uit lintbebouwing met typische boerderijen. Een aantal van deze boerderijen is nog daadwerkelijk in gebruik als boerderij. Vergrijzing en sluiptverkeer zetten het voorzieningenniveau en het woon- en leefklimaat in dit dorp onder druk.

Waar staan we nu?

In onze gemeente stonden in 2019 circa 9.640 woningen. In die woningen wonen in 2020 circa 21.785 personen (zie onderstaande tabel). Volgens de provinciale prognose wordt in de gemeente Geertruidenberg een toename van de woningbehoefte van 690 woningen verwacht in de periode 2020-2030.

Bevolkingsopbouw en -prognose in Geertruidenberg

	2010	2015	2020 *	2025 *	2030 *
0-19 jaar	4.806	4.795	4.730	4.545	4.405
20-44 jaar	6.784	6.291	6.185	6.065	5.975
45-64 jaar	6.251	6.418	6.330	6.085	5.890
65-74 jaar	1.932	2.488	2.875	2.630	2.740
75+	1.314	1.582	1.865	2.420	2.750
Totaal	21.087	21.574	21.785	21.745	21.550

* Prognose 2020-2030 volgens meest recente provinciale prognose (cijfers afgerond op vijfduizend)

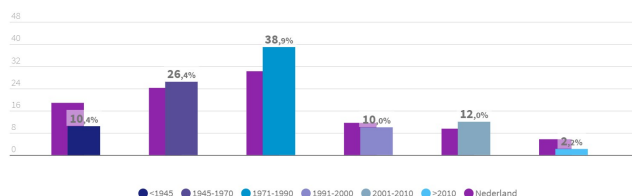
bron: CBS (2010-2019) / Provincie Noord-Brabant (2020-2030)

datalevering en tabel: © gemeente Geertruidenberg, Onderzoek & Statistiek

gemeente Geertruidenberg, 2017

Ten opzichte van Nederland als geheel heeft onze gemeente bovengemiddeld veel woningen uit de periode 1971-1990. Gemiddeld zijn de woningen in onze gemeente daardoor jonger ten opzichte van de gehele Nederlandse woningvoorraad.

Bouwjaar woningen Geertruidenberg

Geertruidenberg is in onze gemeente de stad met een oud centrum en met veel cultuurhistorische waarde (5.2). Om dat centrum ligt een ring van woonwijken uit de 20ste eeuw. Ook Raamsdonksveer bestaat uit een schil van woonwijken om het centrum. Het centrumgebied van Raamsdonksveer is daarnaast het kernwinkelgebied van onze gemeente. Verspreid over de woonwijken in Geertruidenberg en Raamsdonksveer liggen voorzieningen als sport- en recreatiecomplexen, scholen, sociaal-culturele voorzieningen en medische voorzieningen (zie ook het thema voorzieningen). Raamsdonk bestaat voor een groot deel uit historische lintbebouwing waar naast wonen ook andere functies als boerderijen voorkomen. Daarnaast

horen er twee recentere woonwijken bij Raamsdonk en wordt tussen de Heemraadsingel en de Heilige Bavokerk een nieuwe woonwijk gebouwd. In alle kernen is de kwaliteit van de woningvoorraad goed.

Wat komt er op ons af?

In de Woonvisie 2017 wordt vermeld dat er in Geertruidenberg voornamelijk vraag is naar middeldure koopwoningen, in Raamsdonksveer naar dure huurwoningen, middeldure koopwoningen en dure koopwoningen, terwijl in Raamsdonk vraag is naar goedkope huur en middeldure koopwoningen. Hierbij moet wel aangetekend worden dat jongeren ondervertegenwoordigd waren in het onderzoek, waardoor de vraag hier in werkelijkheid iets van kan verschillen. De woningaantallen zijn te zien in de tabel.

Prijssegmenten

Prijssegment	kern	Aantal woningen
<i>Sociale huur</i> Vervanging t.b.v. verkoop en realisatie gedifferentieerde wijken	Raamsdonksveer	70
	Geertruidenberg	35
	Raamsdonk	15
<i>Dure huur</i>	Raamsdonksveer	30
	Geertruidenberg	25
	Raamsdonk	0
<i>Goedkope koop</i> (max. €185.000)	Raamsdonksveer	35
	Geertruidenberg	15
	Raamsdonk	5
<i>Bereikbare koop</i> (€185.000 tot NHG-grens)	Raamsdonksveer	50
	Geertruidenberg	25
	Raamsdonk	5
<i>Middeldure koop</i> (NHG-grens tot €275.000)	Raamsdonksveer	45
	Geertruidenberg	20
	Raamsdonk	5
<i>Dure koop</i> (€275.000 en meer)	Raamsdonksveer	45
	Geertruidenberg	25
	Raamsdonk	0
<i>CPO koop</i>	Raamsdonksveer	15
	Geertruidenberg	15
	Raamsdonk	15
Leegkomende gebouwen divers, herbestemming, zie transformatie in diverse prijssegmenten	Alle kernen	30

Woningprogramma uit de Woonvisie 2017

Net als veel andere gemeenten heeft onze gemeente te maken met een bevolking die steeds ouder wordt en jongeren die wegtrekken uit de gemeente (vergrijzing). Deze veranderingen in de opbouw van de bevolking hebben gevolgen voor het aanbod van woningen en wat we ervan verwachten. Een andere ontwikkeling is dat huishoudens kleiner worden. Er komen steeds meer kleine huishoudens die bestaan uit 1 of 2 personen. Daardoor verandert de vraag naar woningen. Onze gemeente telt relatief veel sociale huurwoningen, maar als uitkomst uit de VisieCafés lijkt het erop dat inwoners problemen ervaren met het vinden van een geschikte sociale huurwoningen in onze gemeente. Dit heeft niet te maken met het aantal sociale huurwoningen in onze gemeente, maar met het regionale verdeelsysteem. Daardoor krijgen inwoners met een lange inschrijfduur sneller een woning toegewezen. Momenteel worden de mogelijkheden tot verdeling van deze woningen onderzocht in de vorm van verdeelmodellen via Klikvoorwonen en/of een huisvestingsverordening. Ook wordt er gewerkt aan een verkoopbeleid met Thuisvester, waardoor woningen uit de voorraad kunnen worden verkocht, die op termijn kunnen worden vervangen door nieuwe sociale huurwoningen.

Door de energietransitie is het nodig dat we ook in woningen energie besparen. Dit kan bijvoorbeeld door bestaande woningen (nog) beter te isoleren. Nieuwbouwwoningen moeten we bovendien zo bouwen dat deze zo goed mogelijk omgaan met energie. De uitdaging om woningen niet meer met gas, maar met duurzamere brandstoffen te verwarmen heeft ook gevolgen voor de woningvoorraad.

Een veranderend klimaat kan leiden tot vaker en meer extreme neerslag of extreme droogte/warmte. Woonwijken moeten daarom voldoende ruimte hebben voor groen en genoeg mogelijkheden bieden om regenwater op te vangen.

De provincie Noord-Brabant heeft een actieprogramma: 'nieuwe woonvormen en zelfbouw'. Met dit programma worden nieuwe woonvormen worden gestimuleerd, die bijdragen aan het creëren van een woonvoorraad dat past bij de veranderende samenstelling van onze samenleving. Voorbeelden van nieuwe woonvormen zijn: knarrenhofjes, gesplitst wonen, flexbouw en kleinschalig zorgwonen.

3.6.2 Hoe zien we de toekomst?

We gaan ons inzetten om te komen tot een Programma Wonen, waarbij we in beeld brengen hoe lokale vraag en aanbod beter op elkaar kunnen aansluiten. Hieronder beschrijven we waar we ons beleid rondom wonen op gaan richten. De woningbouwprojecten, die nu lopen of gaan lopen (zie markers) zijn de volgende:

- Donge-oevers: woningbouwlocatie Achter de hoeven in Raamsdonksveer, ca. 180 woningen.
- Donge-oevers: woningbouwlocatie Oude Haven in Raamsdonksveer, ca. 50 woningen.
- woningbouwlocatie Sint-Theresiastraat Raamsdonksveer, ca. 75 woningen.
- woningbouwlocatie Beethovenlaan 1 Raamsdonksveer, ca. 9 woningen.
- woningbouwlocatie Varenstraat Raamsdonksveer, ca. 20 woningen.
- woningbouwlocatie Hoge Veer locatie Raamsdonksveer, ca. 30 woningen
- Diverse transformaties naar wonen aan de transformatie Grote Kerkstraat Raamsdonksveer.
- woningbouwlocatie Dok 12 Raamsdonksveer, ca. 50 woningen.
- herstructurering Zoutmanstraat e.o. e.o. Geertruidenberg, ca. 13 extra woningen.
- woningbouwlocatie Rembrandtlaan 66, Raamsdonksveer, ca. 7 woningen
- woningbouwlocatie Omschoorweg, Raamsdonksveer (flexibel bouwen), ca. 20 woningen.
- woningbouwlocatie Landgoed Hooipolder, ca. 6 woningen.

Wonen en bouwen

De huidige kwaliteit van de bestaande woningen willen we op niveau houden. Dit doen we door de bestaande kwaliteiten van de woonomgeving te behouden en versterken, zoals het groen (3.11) en water (5.3) in de wijken en de voorzieningen in de buurt. Voor ons betekent dit ook dat we in kunnen zetten op het stimuleren van maatregelen om woningen bijvoorbeeld te verduurzamen of levensloopbestendig te maken. We willen het groene karakter van onze woonwijken en kernen behouden. Daarbij zorgen we voor nieuwe speelplekken in woonwijken om deze nog aantrekkelijker te maken voor onze nieuwe bewoners. We zetten ons in voor het verbeteren van de biodiversiteit in de woongebieden door natuurinclusief bouwen te stimuleren.

Bewoners die lang in onze gemeente willen blijven wonen moeten ook de mogelijkheid hebben. Dat betekent dat we ruimte maken voor het ontwikkelen van woningen waar ook ouderen lang kunnen blijven. Dit noemen we ook wel levensloopbestendige woningen. Ook flexibele woonconcepten bieden kansen, omdat deze makkelijk te veranderen zijn aan de behoeften van de bewoner. Om ouderen te voorzien in de behoefte om langer thuis te wonen hebben we het programma Langer Thuis opgezet. Het programma Langer Thuis is met name gericht op het langer zelfstandig wonen van ouderen, inwoners met beperking en/of ggz-problematiek en raakt eveneens veel aspecten van het sociale domein (ondersteuning van sociaal netwerk en van vrijwilligersorganisaties en welzijns- en zorgaanbieders) en de ruimtelijke omgeving (aangepaste woningen en een bereikbare en toegankelijke woonomgeving).

We zijn zuinig op ons buitengebied. Bij nieuwbouw van woningen gaat onze voorkeur uit naar inbreiding, dit betekent dat we eerst binnen de kernen bouwen en niet uitbreiden naar het buitengebied. Als dat niet mogelijk is, wordt uitbreiding van een kern misschien een mogelijkheid. Dit bekijken we dan echter op basis van concrete voorstellen. Inbreiding betekent voor ons ook dat we bij nieuwe woningen en wijken proberen om zoveel mogelijk groen te behouden en realiseren zoals parken, bomen en groen. Dit is nodig om hittestress tegen te gaan en regenwater op te vangen (lees ook klimaat). Nieuwbouw van woningen bepalen we op basis van de wensen van de bevolking en de markt. Hiermee bereiken we onze ambitie om te bouwen naar behoefte. Voor alle nieuwbouw geldt dat we naar levensloopbestendige woningen van hoge kwaliteit werken, voor elke doelgroep.

Verder proberen we te voorkomen dat er nieuwe woningen gebouwd worden in de gebieden waar sprake is van milieubelasting door wegen of bedrijventerreinen. Dus we willen liever geen nieuwe woningen toevoegen in gebied waar sprake is van overlast door geluid (grotere geluidbelasting) of slechte luchtkwaliteit als gevolg van bijvoorbeeld de A27. Dit kan namelijk invloed hebben op de gezondheid van mensen.

Wonen en energietransitie (3.2)

Geleidelijk en (waarschijnlijk) per wijk gaan woningen over van gasverwarming naar andere, meer duurzame, vormen van verwarming. In plaats van gasverwarming krijgt een woning een systeem van verwarmen op basis van bijvoorbeeld elektriciteit, aardwarmte, biomassa of waterstof. Voorafgaand aan het veranderen van gasverwarmingen naar andere manieren van het verwarmen van woningen, gaan we onderzoeken hoe woningen het beste op een andere, duurzame, manier verwarmd kunnen worden.

Op het gebied van wonen werken wij samen met de woningbouwcorporatie in onze gemeente. We stimuleren hen om hun woningen voor 1 januari 2021 aan te passen voor energielabel B. Alle nieuwbouwwoningen in onze gemeente zijn energieneutraal en de woningbouwcorporatie bouw in principe alleen nog maar nul-op-de-meter-woningen.

We nemen biobased en circulair bouwen steeds meer als uitgangspunt bij nieuwe woningbouwontwikkelingen.

Wonen en cultuurhistorie

De historische linten in de gemeente en het cultuurhistorische centrum van Geertruidenberg (2.7) hebben de basis gevormd voor de groei van onze gemeente. Deze cultuurhistorische waarden (5.2) zijn nog steeds te herkennen in Geertruidenberg, Raamsdonksveer en Raamsdonk. Ze geven identiteit aan onze gemeente. We willen deze waarden beschermen en behouden. We willen de cultuurhistorische waarden als drager van nieuwe ontwikkelingen laten zijn.

Relatie met thema's: Energie 3.2, Klimaat 3.12, Gezondheid 3.4, Bereikbaarheid 3.3, Voorzieningen 3.7, Milieu 3.10

Relatie met ambities: Gezonde en veilige gemeente 4.4, Levendige gemeente 4.5

Relatie met waarden: Kracht van kleinschaligheid 5.5

3.7 Voorzieningen

3.7.1 Context

Voorzieningen zijn nodig om fijn te kunnen wonen in onze stad en dorpen. Het is belangrijk dat er voldoende voorzieningen in jouw buurt zijn en dat deze van goede kwaliteit zijn. Dit noemen we ook wel het voorzieningenniveau. Onze wereld verandert razendsnel door digitalisering en we zien ook steeds meer ouderen in onze gemeente door vergrijzing. Wat betekent dit voor onze voorzieningen in onze gemeente?

Winkels en voorzieningen

Wat zijn voorzieningen?

Voorzieningen zijn de hulpmiddelen in de gemeente waar bewoners gebruik van kunnen maken. Voorzieningen zijn nodig om fijn te kunnen wonen in een dorp of stad. Je kunt denken aan winkels voor boodschappen, de bank om je geldzaken te regelen, de huisarts of de huisartsenpost om naar toe te gaan als je ziek bent, en nog veel meer. Het is belangrijk dat er voldoende voorzieningen in jouw buurt zijn en dat deze van goede kwaliteit zijn. Dit noemen we ook wel het voorzieningenniveau.

Hier volgt een lijst met voorzieningen in de gemeente:

- winkels;
- scholen;
- kinderdagverblijven;
- zorgcomplexen;
- huisartsen, tandartsen, consultatiebureaus en andere zorgvoorzieningen;
- inlooppunten, informatiepunt 'Ons Huis, Ons Thuis' en de Aanloop;
- ontmoetingsplekken zoals de markt van Geertruidenberg;
- speelplekken;
- zwembaden;
- maatschappelijke dienstverlening zoals het gemeentehuis;
- culturele voorzieningen zoals verenigingsgebouwen, een theater en bibliotheken
- sportmogelijkheden zoals sportscholen, binnen- en buitensportverenigingen.

Waar staan we nu?

In de gemeente Geertruidenberg zijn de meeste voorzieningen in het centrum van Geertruidenberg (2.7) en in het centrum van Raamsdonksveer (2.8) te vinden. Hier zijn dan ook de meeste zorgvoorzieningen, maatschappelijke dienstverlening en winkels te vinden. Raamsdonk heeft een ontmoetingscentrum, sportvelden, horeca en enkele winkels. Bewoners van Raamsdonk (2.2) kunnen voor doktersbezoek en boodschappen ook gebruik maken van voorzieningen in Raamsdonksveer (2.5) en in het aangrenzende dorp Waspik (gemeente Waalwijk).

In Geertruidenberg en Raamsdonksveer zijn de meeste voorzieningen terug te vinden in de kernwinkelgebieden, vooral de winkel en horeca. Buiten deze gebieden zien we ook in de woongebieden van deze kernen winkelcentra, die vooral een belangrijke functie hebben voor de wijk. Het gaat om het winkelcentrum Hooipolder in Raamsdonksveer en winkelcentrum Schonckplein in Geertruidenberg.

Wat komt er op ons af?

Een aantal grote (landelijke) ontwikkelingen met mogelijke gevolgen voor het voorzieningenniveau in onze gemeente komt op ons af. Het gaat hier om vergrijzing waardoor het aantal ouderen in onze gemeente verhoudingsgewijs toeneemt ten opzichte van het aantal jongeren. Dit heeft invloed op welke voorzieningen er nodig zijn in onze gemeente. Hier moeten we aandacht aan geven. Als er meer ouderen in de gemeente wonen, hebben we bijvoorbeeld meer gelijkvloerse woningen en/of woningen in woonzorgcentrum nodig. Vergrijzing kan ook leiden tot een toenemende vraag naar zorgvoorzieningen. Als er steeds minder kinderen en jongeren zijn heeft dat ook effect op hoeveel scholen en kinderdagverblijven we nodig hebben. Het kan ook invloed hebben op onze verenigingen, doordat zij bijvoorbeeld meer moeite hebben om vrijwilligers te vinden.

Digitalisering is ook een ontwikkeling die invloed heeft op voorzieningen. We doen steeds meer via de computer, zoals zaken regelen met de bank, maar ook winkelen en boodschappen doen we steeds vaker via internet. De stijgende vraag naar *online* winkelen kan leiden tot een dalende vraag naar producten uit fysieke winkels. Hierdoor krijgen winkels in centrumgebieden het steeds vaker lastig. Daarnaast kunnen niet alle inwoners meekomen in deze ontwikkeling, doordat zij bijvoorbeeld geen toegang hebben tot een computer of internet.

3.7.2 Hoe zien we de toekomst?

Onze gemeente heeft in de huidige situatie een hoog voorzieningenniveau. Hoewel we een verschuiving zien van fysiek winkelen naar *online* winkelen willen de winkels graag in onze gemeente behouden. De kracht van de centra in onze gemeente is kleinschaligheid (5.5). In de aantrekkelijkheid spelen voorzieningen (zoals winkels, zorg, onderwijs en sport) een belangrijke rol. In elk van onze kernen moeten de basisvoorzieningen aanwezig zijn. Met basisvoorzieningen bedoelen we scholen, voorzieningen op het gebied van openbaar vervoer en winkels voor dagelijkse boodschappen. In aanvulling daarop liggen gemeenten als Oosterhout en Breda dicht bij onze gemeente. Die gemeenten bieden voorzieningen (3.7) waar onze bewoners gebruik van kunnen maken. Waar mogelijk willen we voorzieningen in andere gemeenten benutten. Voor ons betekent dit dat we niet actief inzetten op het aantrekken van bovenregionale voorzieningen die nu al in omringende gemeenten aanwezig zijn.

In onze gemeente heeft de verbetering van bestaande accommodaties de voorkeur boven het bouwen van nieuwe accommodaties. Ook zetten we in op het clusteren van voorzieningen en multifunctioneel ruimtegebruik. Bij multifunctioneel ruimtegebruik worden gebouwen gebruikt door meerdere instanties, organisaties en/of bedrijven. In het centrum van Raamsdonksveer streven we naar een compact en sterk winkelgebied, terwijl we voor Geertruidenberg streven naar een historisch-toeristisch winkel- en horecagebied met basisvoorzieningen voor dagelijkse boodschappen.

Voor commerciële functies geldt dat de markt leidend is in het opzetten van de voorzieningen. Dit betekent echter niet dat we overal de vestiging van (nieuwe) commerciële functies willen toestaan. In het centrum Raamsdonksveer en Geertruidenberg hebben we voor de detailhandel de locaties aangewezen, waar de winkels zich kunnen concentreren voor een aaneengesloten winkelgebied (zie kaartje). Voor het historische centrum van Geertruidenberg geldt dat er ook kleinschalige ambachtelijke winkels worden toegelaten buiten het winkelconcentratiegebied, mede voor de toeristen. Voor het instandhouden van de leefbaarheid van de kern Geertruidenberg is het van belang dat er een volwaardige toekomstbestendige supermarkt wordt gerealiseerd. In de woongebieden houden we de bestaande winkelcentra in tact, maar is een verdere uitbreiding met voorzieningen niet gewenst. Voor Raamsdonk worden nieuwe initiatieven voor voorzieningen positief ontvangen die een bijdrage leveren aan de leefbaarheid van Raamsdonk.

Als er sprake is van een behoefte aan een herverdeling/verplaatsing van commerciële functies om ruimte te maken voor nieuwe functies (bijvoorbeeld het veranderen van een winkelgebied met veel leegstand tot een woongebied), dan spelen we daar als gemeente een regisserende rol. Op bedrijventerrein Dombosch hebben we een voorzieningzone Dombosch aangewezen, waar we perifere detailhandel toestaan, zoals tuincentra, meubelwinkels en bouwmarkten.

Maatschappelijke organisaties zoals (thuis)zorgorganisaties, scholen, sportverenigingen en woningbouwcorporaties zijn onze partners op het gebied van (maatschappelijke) voorzieningen. We werken met hen samen als er vragen rondom het moderniseren, transformeren, vervangen of nieuw bouwen van voorzieningen opkomen.

Relatie met thema's: Wonen 3.6, Bereikbaarheid 3.3, Recreatie en toerisme 3.5, Gezondheid 3.4

Relatie met ambities: Ondernemende gemeente 4.3, Levendige gemeente 4.5

3.8 Werk en ondernemen

3.8.1 Context

Bij werken en ondernemen hebben we het over werkgelegenheid, ondernemerschap, en het vestigingsklimaat in de gemeente Geertruidenberg als geheel. We kijken naar werken en ondernemen zowel op de bedrijventerreinen als andere plekken in de gemeente.

Bedrijventerrein aan het oude Maasje

Wat is werk en ondernemen?

Werken en ondernemen is een breed thema. We hebben het hier over niet alleen werkgelegenheid, dus is er voldoende werk binnen de gemeente of dichtbij? Het gaat ook over de sectoren waar deze werkgelegenheid te vinden is. En het gaat over de aantrekkelijkheid van onze gemeente voor specifieke vormen van werkgelegenheid. Die aantrekkelijkheid heet ook wel vestigingsklimaat en wordt bepaald door onder andere de bereikbaarheid van onze gemeente, het opleidingsniveau van bewoners en regels die wij stellen.

Waar staan we nu?

In hoofdzaak biedt onze gemeente ruimte aan bedrijven in vier gebieden: bedrijven in buitengebied, bedrijven op bedrijventerreinen, bedrijven (aan huis) in de kernen en bedrijven in centrumgebieden/winkelgebieden.

Binnen deze verdeling is weer sprake van een enorme variëteit aan bedrijven. Op een bedrijventerrein zijn bijvoorbeeld logistieke bedrijven gevestigd, maar ook productiebedrijven of kantoren. In de kernen van onze gemeente komen bijvoorbeeld kantoren voor, maar ook supermarkten, horeca en detailhandel. Onze gemeente kent dus veel verschillende soorten bedrijven. Een deel van de bedrijven in onze gemeente heeft zich verenigd in de ondernemersvereniging 'Verenigde Ondernemers Geertruidenberg'.

Onze gemeente kent veel bedrijven waar mensen hun dagelijkse boodschappen kunnen kopen, denk aan bakkers, slagers en supermarkten. Wegens voldoende aanbod van supermarkten is er geen ruimte voor een extra supermarkt in onze kernen. Dombosch heeft een zone aangewezen voor grootschalige bedrijvigheid als bouwmarkten, autobedrijven en woonwinkels. Anders gezegd, bedrijven die gelet op hun grootte niet in de kernen passen maar die wel belangrijk zijn voor het voorzieningenniveau van onze gemeente. Daarnaast reizen onze bewoners voor specifieke aankopen ook naar omliggende gemeenten als Breda, Oosterhout en Waalwijk.

Agrarische bedrijven zien we vooral in het buitengebied.

Wat komt er op ons af?

In onze gemeente is sprake van enige leegstand van bedrijven. Een groot deel van deze leegstaande gebouwen is in particulier bezit (behalve de Dongecentrale en wat voormalige maatschappelijke voorzieningen en bankgebouwen). Als gemeente hebben we geen invloed op de invulling van deze panden. Leegstand is tekenend voor deze tijd waarin door digitalisering ons dagelijks leven verandert. Veel producten (boeken, kleding en boodschappen) kunnen via internet besteld worden. Dit soort digitalisering leidt tot minder winkels en meer behoefte aan logistiek. Hierdoor verandert ook het gebruik van voorzieningen. De dienstverlening door banken, maar ook door de gemeente verandert door deze digitalisering. Dit kan leiden tot leegstand van kantoorgebouwen. Leegstaande gebouwen vereisen een nieuwe invulling om negatieve effecten op de gezondheid en veiligheid van de fysieke leefomgeving te voorkomen.

Een andere algemene trend die op ons afkomt is de toenemende vraag van de consument naar duurzame producten/diensten of bedrijven die op maatschappelijke verantwoorde wijze werken.

3.8.2 Hoe zien we de toekomst?

Ondernemerschap en bedrijvigheid in onze gemeente willen we behouden en versterken. Hiermee draagt onze lokale economie bij aan een fijn woon- en werkklimaat. Samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zetten we ons allereerst in voor het behouden en versterken van het vestigingsklimaat. Maatschappelijke ontwikkelingen als digitalisering en een grotere vraag naar duurzame producten kunnen en gaan we niet sturen. De samenleving en de markt is hierin leidend. Nieuwe ontwikkelingen vragen nieuwe kaders. Bij het zetten van deze kaders is er aandacht voor het zoveel mogelijk beperken van effecten op het milieu, de omgeving of het landschap (5.4). Dit binnen om een bredere afweging van het maatschappelijk belang van de voorgestane ontwikkeling.

We stimuleren duurzaam ondernemerschap en positioneren Dombosch als een regionaal bedrijventerrein voor bedrijvigheid. Ook de andere bedrijventerreinen De Pontonnier, Gasthuiswaard en Rivierkade willen we beter positioneren. Het keurmerk Veilig Ondernemen op Dombosch stimuleert bedrijven bovendien om actief bezig te gaan met veiligheid. Het bestaande bedrijventerrein Dombosch wordt niet uitgebreid; de focus ligt op de maximale benutting en de verbetering van de bestaande ruimte. Daarbij is duurzaamheid een belangrijk kader op bedrijventerrein Dombosch.

Het toerisme is ook een van onze pijlers en moet een versterkende rol spelen voor de plaatselijke economie; op den duur moet de werkgelegenheid verdubbelen in de toeristische branche ten opzichte van 2016. De speerpunten voor toerisme zijn te zien onder het thema Recreatie en toerisme. Op deze manier zien we dat verschillende thema's met elkaar samenhangen en een versterkende rol voor elkaar hebben.

Ook voor leegstand geldt dat we dit waar mogelijk willen verminderen en voorkomen. We willen ruimte bieden aan nieuwe invullingen van leegstaand vastgoed. Mits een nieuwe invulling past in de omgeving en niet leidt tot onevenredig negatieve effecten op de fysieke leefomgeving. Wederom geldt dat we maatregelen of regels stellen om deze voorwaarde na te (laten) leven.

Relatie met thema's: Bereikbaarheid 3.3, Agrarische sector 3.9, Recreatie en toerisme 3.5

Relatie met ambities: Ondernemende gemeente 4.3, Levendige gemeente 4.5

3.9 Agrarische sector

3.9.1 Context

Op agrarische bedrijven worden gewassen geteeld of dieren gehouden. Hiermee zorgen zij voor het voedsel van mens en dier. Daarnaast zijn er ook agrariërs (boeren) die zich richten op bredere activiteiten. Denk daarbij aan agrotourisme, zorg, educatie of nieuwe bedrijfstvormen.

Agrarische bedrijvigheid

Wat is de agrarische sector?

Agrarische bedrijven houden zich bezig met het verbouwen van groenten en fruit of het houden van dieren (veehouderijen). Veel agrarische bedrijven in onze gemeente zijn grondgebonden bedrijven. Dat wil zeggen dat zij akker- of weilanden gebruiken voor hun productie. Een grondgebonden veehouderij laat koeien bijvoorbeeld in de wei lopen. Bij kwekerijen vindt de productie vaak in een loods of kas plaats. Zo'n bedrijf heeft niet per se grond in het buitengebied nodig om te kunnen produceren.

Waar staan we nu?

Boeren en tuinders zijn primaire voedselproducenten en dat zal niet wezenlijk veranderen. De omstandigheden in Nederland zijn gunstig voor de productie van voedsel, maar ook voor sierteelt en groenbeleving. Met de lokale productie van gezond, veilig en smaakvol voedsel, leveren boeren en tuinders een essentiële bijdrage aan voedselzekerheid en gezondheid. Daarnaast streven agrariërs als bewoners van het buitengebied ook continu naar leefbaarheid, economisch perspectief en gezondheid, ofwel people, planet en profit.

De bijna 40 agrarische bedrijven in de gemeente Geertruidenberg zijn de grootste beheerder van het buitengebied en daarmee beeldbepalend voor onze fysieke leefomgeving. De agrarische sector biedt - ook lokaal - een sleutelrol in het oplossen van grote maatschappelijke vraagstukken, zoals voedselveiligheid en zekerheid, de leefbaarheid van het platteland, gezondheid, klimaat en energie.

Wat komt er op ons af?

De totale agrarische sector zal niet verder groeien, ondanks schaalvergroting op enkele individuele bedrijven. Er zullen ook bedrijven extensiveren, specialiseren, omschakelen of stoppen, wat een effect zal hebben op de invulling van ons buitengebied. De gemeenschappelijke drijfveer van agrariërs is het zoeken naar een verdienmodel door het bieden van producten en diensten aan de maatschappij, rekening houdend met de natuurlijke omstandigheden in de omgeving.

Net als in andere sectoren zien we in de agrarische sector een beweging naar meer digitalisering en duurzamere vormen van productie. Verduurzaming in de agrarische sector leidt tot allerlei innovaties. Het behouden en versterken van het maatschappelijk draagvlak van de agrarische sector in een landelijke uitdaging die het nodig kan maken dat agrarische bedrijven meer aandacht gaan besteden aan innovaties, zeker in samenhang met andere thema's zoals energietransitie en klimaat. In het buitengebied staat de agrarische sector centraal, maar andere grote ruimtevragers zullen hier een plaats krijgen. De ruimte kan maar één keer gebruikt en daardoor kan spanning ontstaan.

De agrarische sector kan botsen met de toeristisch-recreatieve (3.5) sector, bijvoorbeeld als de situatie zich voordoet dat er ruimte gevraagd wordt om recreatieve of toeristische activiteiten te ondernemen, ten koste van landbouwgrond. Daarom kiezen we ervoor om nieuwe ontwikkelingen alleen toe te staan op vrijgekomen agrarische bebouwing (VAB's) en op bestaande percelen. Bij het herbestemmen van VAB's is het waterbeheer leidend, waarbij het mogelijk nodig is om waterbering aan te leggen. Daarbij kunnen agrarische bedrijven profiteren van de groei in toerisme en recreatie door naast agrarische activiteiten, ook toeristisch-recreatieve activiteiten te ondernemen. Mogelijkheden zijn bijvoorbeeld bed & breakfasts en boerenwinkels met producten "direct van het land". Door VAB's nieuwe invulling te geven, voorkomen we ondermijning, waarbij criminele activiteiten plaatsvinden (denk bijvoorbeeld aan drugs).

3.9.2 Hoe zien we de toekomst?

Wij vinden het belangrijk dat iedereen een plek heeft in ons buitengebied om verschillende activiteiten te ondernemen. In Geertruidenberg hebben we een vitaal buitengebied met een duidelijk economisch, sociaal en recreatief belang voor de hele gemeente. Voor behoud van deze vitaliteit blijft ruimte om te

ondernemen nodig, met name voor de (jonge) ondernemers die hun (familie)landbouwbedrijf voort willen zetten. Bij nieuwe ontwikkelingen op de VAB's vinden we het belangrijk dat de bedrijven passen binnen de kwaliteiten van het landschap. Met de verbreding van activiteiten kunnen agrariërs invulling zoeken voor leegstaande gebouwen en zijn inkomsten niet alleen meer afhankelijk van landbouw. Bij verbreding kunnen agrarische bedrijven profiteren van het groeiende toerisme en recreatie. Deze nieuwe ontwikkelingen mogen niet ten koste gaan van de land- en tuinbouwstructuur in de gemeente Geertruidenberg.

De agrariërs in de gemeente Geertruidenberg zoeken bij hun nieuwe verdienmodellen naar lokale wederkerigheid door middel van koppelkansen. Zij werken zo aan duurzame verbindingen tussen stad en platteland in onze directe leefomgeving. Bewoners van de gemeente Geertruidenberg hebben het platteland ook nodig, voor hun gezonde voeding, groene energie, natuur, biodiversiteit, zorg, groene beleving en tal van andere functies die bijdragen aan hun welzijn en geluk. Zo werken we samen aan duurzame toekomst van ons buitengebied.

Relatie met thema's: Werk en ondernemen 3.8, Recreatie en toerisme 3.5, Milieu 3.10, Wonen 3.6,

Relatie met ambities: Ondernemende gemeente 4.3, Levendige gemeente 4.5, Gezonde en veilige gemeente 4.4

Relatie met waarden: Landschap 5.4, Cultureel erfgoed 5.2, Water 5.3

3.10 Milieu

3.10.1 Context

Wat is milieu?

Onder milieu vallen de kenmerken van onze omgeving, die belangrijk zijn om ergens gezond te kunnen leven. Het gaat om de kwaliteit van de lucht, de bodem en het water. Ook hoeveel geluid en geur ergens gemerkt wordt is van invloed op het milieu. In tegenstelling tot het thema gezondheid, gaat het hier om wat we buiten ervaren. Gezondheid (3.4) gaat daarentegen om de keuzes en mogelijkheden van bewoners zelf (genoeg bewegen, gezond eten etc.) en de inrichting van de ruimte (voldoende parken, groen en speelplekken).

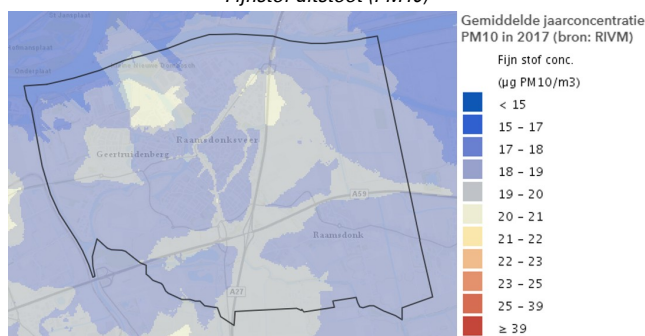
Amercentrale

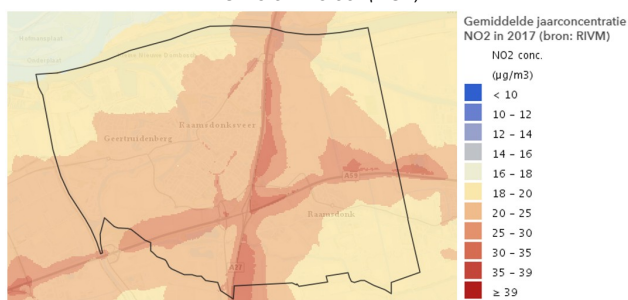
Waar staan we nu?

Op dit moment ervaren onze bewoners relatief veel overlast van geluid en luchtverontreiniging van de A27, A59 (mede als gevolg van optrekken en afremmen bij knooppunt Hooipolder). Ook activiteiten op de bedrijventerreinen en de aanwezigheid van de Amercentrale (2.6) in onze gemeente kunnen leiden tot overlast in de vorm van bijvoorbeeld geluid-, licht- of geurhinder.

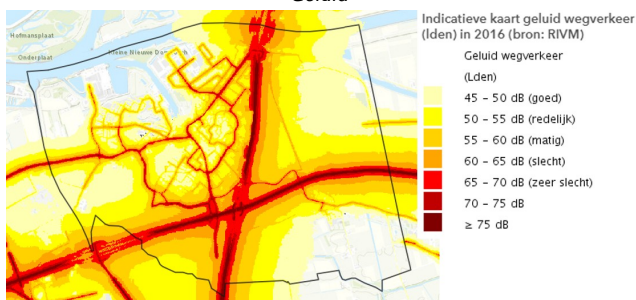
Fijnstof uitstoot (PM10)

Stikstof uitstoot (NO2)

Geluid

Wat komt er op ons af?

Vanwege de uitstoot van stikstof, zijn veel ontwikkelingen in Nederland stil komen te liggen. Het gaat om het effect van stikstof op Natura 2000-gebieden (3.11) (natuurgebieden die op basis van richtlijnen van de Europese Unie beschermd worden). In onze gemeente liggen geen Natura 2000-gebieden. Nabij onze gemeente liggen wel twee Natura 2000-gebieden: de 'Biesbosch' en de 'Langstraat'. We moeten rekening houden met het effect van ontwikkeling op deze specifieke natuurgebieden. Hiernaast zijn er ook andere ontwikkelingen van invloed op ons milieu, zoals de verbreding van de snelweg, geur en geluidsoverlast van verschillende bronnen en zaken als PFAS.

3.10.2 Hoe zien we de toekomst?

Allereerst willen we een gemeente zijn die zijn bewoners een veilige en gezonde leefomgeving biedt. Dat betekent niet alleen dat we op de milieuaspecten binnen de normen blijven, maar juist ook maatregelen nemen om de omgeving echt gezondheid te maken. We streven daarnaast naar een zo goed mogelijke omgevingskwaliteit en zoeken een balans tussen het voorgaande en de ruimte voor economische ontwikkeling. Nu, maar ook in de toekomst als bedrijven willen groeien of nieuwe bedrijven zich in onze gemeente willen vestigen. Dit betekent dat we keuzes maken waar welke waarden het meest belangrijk zijn. In de woongebieden (3.6) wordt gestreefd naar zo min mogelijk overlast van geluid en vervuilde lucht, terwijl de bedrijventerreinen en sommige plekken in het buitengebied juist ruimte bieden aan bedrijven met veel uitstoot aan geur- en/of geluid. Per gebied bepalen we, samen met de omgevingsdienst midden- en west Brabant (OMWB), welke normen we opnemen in ons omgevingsplan, dit noemen we ook wel 'gebiedsgericht'. Indien nodig nemen we (gebiedsgericht) maatregelen om de kwaliteit van de leefomgeving

in onze gemeente te verbeteren. Daarnaast houden we niet alleen rekening met het effect van onze ontwikkeling op de biodiversiteit, maar besteden ook we aandacht aan het effect van onze ontwikkelingen op alle beschermde natuurgebieden/planten en dieren.

Gelet op het economisch belang dat de bedrijvigheid (3.8) dient, willen we ruimte bieden aan de verdere ontwikkeling hiervan. Een voorwaarde daarbij is wel dat deze bedrijvigheid niet ten koste mag gaan van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Waar nodig nemen we maatregelen of stellen we regels om ervoor te zorgen dat aan deze voorwaarde voldaan wordt. Een bedrijventerrein is een minder veilige omgeving dan een woonwijk. Om die reden staan we geen nieuwe woningen op bedrijventerreinen toe.

Relatie met thema's: Werk en ondernemen 3.8, Gezondheid 3.4, Agrarische sector 3.9, Wonen 3.6,

Relatie met ambities: Ondernemende gemeente 4.3, Gezonde en veilige gemeente 4.4

3.11 Groene omgeving

3.11.1 Context

Dit thema gaat over natuur, het landschap en biodiversiteit. We vinden het belangrijk dat er voldoende groen is in onze wijken, maar ook dat natuurgebieden beschermd zijn. Daardoor behouden en versterken we de verschillende soorten dieren en planten in onze omgeving, dat is biodiversiteit. In dit thema vertellen we meer over wat we belangrijk vinden als het gaat over de groene omgeving.

Groene omgeving

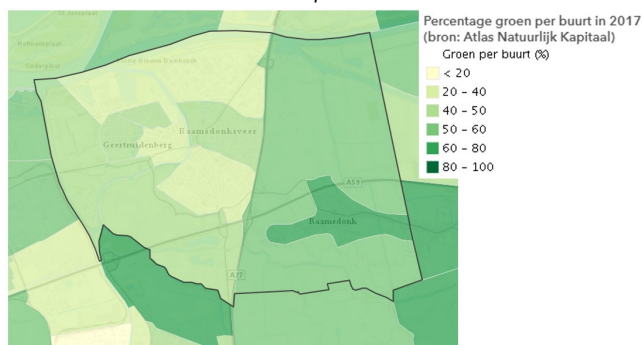

Wat is de groene omgeving?

Het huidige Nederlandse landschap is grotendeels door mensenhanden gemaakt. Een goed voorbeeld hiervan is het landschap rondom Raamsdonk. Dit landschap is ooit vanaf de oude bebouwingslinten in Raamsdonk door de mens veranderd van een veengebied tot een agrarisch gebied. Door veranderingen in het gebruik van het land, zoals meer landbouw en verstedelijking, is er minder ruimte voor natuur dan eeuwen geleden.

Het thema natuur en groene omgeving gaat dus niet alleen over afgebakende natuurgebieden. Natuur omvat ook onze directe omgeving en gaat dan over water, groen en beplanting en biodiversiteit. Natuur en een groene omgeving zijn belangrijke factoren in onze waardering van onze leefomgeving. Ze kunnen daarnaast een bijdragen aan het behalen van doelen op het gebied van klimaatadaptatie. Een brede straat met veel bomen is in de zomer bijvoorbeeld koeler dan een (smalle) straat zonder bomen en alleen maar verharding.

Groen per buurt

Natuur

Naast de hoeveelheid ruimte voor natuur is ook de kwaliteit een probleem. Verzuring, vermesting, versnippering, verdroging en klimaatverandering bedreigen de levens van planten en dieren. Met veel verschillende beleid rondom natuur en allerlei manieren om de natuur te beheren probeert de overheid de natuur te beschermen en de kwaliteit te verbeteren.

Biodiversiteit

Nederland probeert de biodiversiteit in stand te houden en dit via het Natuurpact tot 2030 te herstellen. Met biodiversiteit, een verkorting van "biologische diversiteit" bedoelen we de totale verscheidenheid van alle levende planten en dieren op aarde. Biodiversiteit betreft zowel de variatie in soorten, als ook de erfelijke variatie binnen soorten en de variatie aan levensgemeenschappen of ecosystemen.

Landschap

In het landschap zien we veel waarde. Het heeft cultuurhistorische waarde omdat het iets verteld over de manier waarop onze voorgangers met het landschap omgingen en draagt zo bij aan onze identiteit. We willen uitzichten en zichtlijnen in onze gemeente graag zo houden. We willen niet dat verstedelijking, waarbij dorpen en steden steeds groter worden, ervoor zorgt dat we straks geen mooie open landschappen hebben.

Waar staan we nu?

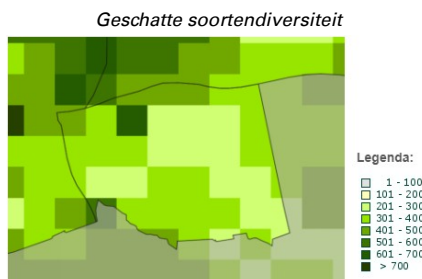
We zijn een gemeente met een relatief harde grens tussen het bebouwd gebied en het landelijk gebied. Het grootste deel van dit landelijk gebied ligt aan de oostzijde van de A27. De meeste kernen, bedrijventerreinen en industrieterreinen liggen aan de westzijde van de A27. De diverse gebieden in onze gemeente (kernen, industrie- en bedrijventerreinen, de Amercentrale en het landelijk vormen samen een mozaïek. Dit mozaïek wordt doorsneden door diverse infrastructurele lijnen zoals de A27, de A59, de Amertak en diverse hoogspanningsverbindingen. Daarbij geldt dat een nieuwe inrichting van knooppunt Hooipolder forse gevolgen kan hebben voor ons landschap en de inrichting van onze gemeente rondom dit knooppunt.

Natuur

Aan de noordelijke kant van onze gemeente begint het Natura2000-gebied de Biesbosch. In dit gebied gelden instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen, soorten, broedvogels en niet-broedvogels. Daarnaast is dit gebied stikstofgevoelig. Dat heeft invloed op wat we in onze gemeente wel en niet aan ontwikkelingen kunnen toestaan. De Biesbosch heeft een grote waarde op het gebied van natuurwaarde, maar ook gedeeltelijk voor recreatie en toerisme. Naast het beschermde natuurgebied van de Biesbosch kennen we ook andere soorten natuur of groen in onze gemeente. De Donge is aangewezen als ecologische verbindingzone en als KRW waterlichaam. Denk aan de parken, en boerennatuur in het buitengebied. Ook deze gebieden dragen bij aan de natuurbeleving in onze gemeente en aan het behoud van biodiversiteit.

Biodiversiteit

In de verschillende delen van onze gemeente zien we meer of minder soorten. Op de onderstaande kaart is te zien wat de geschatte soortendiversiteit is. Deze schatting is gebaseerd op gegevens van de laatste 10 jaar uit de Nationale Databank Flora en Fauna. De zeven belangrijkste en best onderzochte soortgroepen zijn hierin samengenomen (vaatplanten, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en vogels). In onze gemeente zien we op sommige delen een soortendiversiteit tot wel 700 verschillende soorten. In andere gebied, zoals in de kern Raamsdonksveer, zien we minder biodiversiteit, namelijk zo'n 200 tot 300 verschillende soorten. Daarnaast zijn er ook flora en fauna in onze gemeente, met name aan de noordelijke zijde, welke op de Rode lijst staan. Op de Rode lijst staan soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Om biodiversiteit te behouden is het belangrijk dat we onze natuur, maar ook de groene gebieden binnen de kernen behouden en met elkaar verbinden.

Landschap

Onze gemeente kent een buitengebied met vooral een open landschap en een aantal belangrijke waterlichamen in de vorm van de Amertak, de Bergsche Maas en de Donge. De oevers van deze waterlichamen zijn door de provincie Noord-Brabant aangewezen als onderdeel van ecologische verbindingzones. Ook het buitengebied tussen Raamsdonk en 's-Gravenmoer (gemeente Dongen) heeft natuurwaarden. Groenstructuren in de kern (denk bijvoorbeeld aan de vestingwerken van Geertruidenberg) kunnen ook het leefgebied zijn van planten en dieren.

Wat komt er op ons af?

Vooral in de twintigste eeuw hebben we veel gebouwd in Nederland. Dit is ten koste gegaan van natuur en agrarisch gebied. Natuurgebieden werden steeds kleiner. Doordat er wegen doorheen werden aangelegd zijn gebieden versnipperd. Ook heeft natuur veel ruimte moeten maken voor landbouw en steden. Dit had allerlei gevolgen voor ook de natuur dichtbij, zoals verdroging van de grond, vermesting en verzuring.

Klimaatverandering kan ook gevolgen hebben voor de natuur. Een verhoging van de temperatuur kan bijvoorbeeld leiden tot het uitsterven van planten die nu nog in Nederland voorkomen. Het uitblijven van strenge winters kan gevolgen hebben voor de vogeltrek. Ook breder heeft klimaatverandering grote gevolgen voor de biodiversiteit. Het leefgebied van bijen, vlinders en insecten staat bijvoorbeeld onder druk. Maar ook plantensoorten verdwijnen of vermeerderen juist door veranderende omstandigheden.

Door nieuwe ontwikkelingen zoals de energietransitie, ontwikkelingen in de landbouw en de behoefte aan meer woningen, heeft onze groene ruimte het moeilijk. Duidelijk is dat we oplossingen moeten zoeken in een meer integrale aanpak. Dit betekent dat we per gebied de verschillende uitdagingen en kansen bekijken en keuzes maken. Dit wordt ook "landschapinclusief omgevingsbeleid" genoemd.

3.11.2 Hoe zien we de toekomst?

We maken een onderscheid tussen natuurgebieden en de natuur erbuiten. Natuurgebieden zijn vaak beschermd en in bezit van natuurorganisaties, zoals Staatsbosbeheer of Natuurmonumenten. Een aantal van deze gebieden is aangewezen als zogenaamde Natura-2000, anderen maken deel uit van een nationaal netwerk. Ook zijn er gebieden die hier niet toe behoren. In natuurgebieden kunnen we wandelen, sporten en soms recreëren. Ontwikkelingen in onze gemeente moeten (zeer) negatieve effecten op gebieden voorkomen. We zetten ons ervoor in om deze doelstelling te behalen.

Om biodiversiteit te versterken en beschermen zetten we in op veel minder maaien van bermen, zowel binnen als buiten de kern. Hoofdzakelijk in het buitengebied willen we biodiversiteit bevorderen. Daarom worden het maaibeeld en begrazingsbeheer aangepast. Er komt een stimuleringsregeling voor particulieren, boeren. Dit is geen gemeentelijke stimuleringsregeling, maar we moedigen wel aan dat mensen subsidie aanvragen. Daarnaast zetten we in op bewustwording om biodiversiteit onder de aandacht brengen.

Openbaar groen onderhouden wij niet meer op beeld, maar op inwonertevredenheid. Daarnaast ontwikkelt de gemeente Geertruidenberg een bomenkaart met beschermde (monumentale) bomen. Bij een monumentale boom wil de gemeente 50% bijdragen om deze te onderhouden. Alles wat niet op deze lijst staat, is niet meer vergunning plichtig.

We willen kenmerkende landschapspatronen in stand houden. Dit betekent dat we de cultuurhistorische waarde van het landschap beschermen. Nieuwe ontwikkelingen mogen deze waarden niet onevenredig aantasten. Daarnaast beschermen we specifieke cultuurhistorische waarden die karakter aan onze kernen en het landelijk gebied kunnen geven. (zoals: historische gebieden Raamsdonksveer) Nieuwe ontwikkelingen mogen ook die specifieke waarde niet onevenredig aantasten. Het voorgaande betekent onder meer dat we ons inzetten om de relatie tussen de lintbebouwing van Raamsdonk en het achterliggend

landschap te behouden en waar mogelijk te versterken. Ook onze kernen vormen een landschap. Voor Geertruidenberg is bijvoorbeeld de relatie tussen het historisch centrum en de vestingwerken een belangrijke waarde. Ook die willen we behouden en versterken. Een ander element met grote landschappelijke effecten is de Amercentrale. Bij sluiting of transformatie van deze centrale kiezen we voor het toekomstperspectief Vervlechting. Groen kan daarin een belangrijke rol krijgen. Ook voor het terrein van de voormalige Dongecentrale moet gezocht worden naar een nieuwe inrichting die past bij het landschap van het omringende gebied.

In regionaal verband is begin 2020 afgesproken dat in onze gemeente geen windturbines geplaatst zullen worden. Wel is onze gemeente zoekgebied voor bijvoorbeeld zonneparken. Ook hiervoor geldt dat we streven naar een optimale landschappelijke inpassing van die gebieden, al dan niet in samenhang met andere voorzieningen op het gebied van de opwek en het transport van (duurzame) energie. Het bomenbeleidsplan gaat expliciet boven zonnepanelen: er worden geen bomen gekapt voor het realiseren van zonnepanelen.

De doorsnijding van onze gemeenten met diverse infrastructurele lijnen, een energiecentrale die op termijn een andere (of hernieuwde) functie krijgt, een nieuwe inrichting van knooppunt Hooipolder en de aantrekkelijkheid van onze gemeente door de goede bereikbaarheid maken ons grondgebied gevoelig voor verrommeling. Verrommeling van het landschap willen we koste wat het kost tegengaan. Nieuwe ontwikkelingen (in het buitengebied) zijn mogelijk mits zij passen in ons beleid en onze regels én op een passende manier in het landschap geplaatst kunnen worden.

We zetten in op het realiseren van de ecologische verbindingzones en faciliteren initiatieven die daaraan bijdragen. Tot deze ecologische verbindingzones behoren de Amertak, het plassengebied ten zuiden van Raamsdonksveer, de Donge en het Oude Maasje. De wateren lopen vanuit het achterland (de zuidkant van onze gemeente) richting de Amer en de Biesbosch. De gemeente Geertruidenberg is niet de eigenaar van al deze gebieden. Wij willen actief inzetten op de versterking van de verbindingzones van gebieden waar we eigenaar van zijn. Voor de gebieden waar onze gemeente geen eigenaar van is proberen we te stimuleren of denken we mee. Voor het realiseren van nieuwe natuur langs de Donge zal riviergebonden natuur het uitgangspunt zijn. Onderdeel van deze rivier gebonden natuur is dat vissen, zoogdieren, amfibieën, vogels en diverse plantensoorten zich weer thuis gaan voelen. Om dit te realiseren zal water essentieel zijn.

De dijkverbetering van de Dongemond (Waterschap) biedt kansen voor een ecologische koppeling met het achterland. Staatsbosbeheer zet zich op regionaal niveau in voor de ontwikkeling van de Groene Metropool, een groen (natuur) en blauw (water) netwerk dat vanuit de binnensteden van Breda en Oosterhout het land dooradert tot in de natuurgebieden. Daarnaast speelt de ontwikkeling rondom NLDelta. Dit is een ambitieus programma waarin overheden, organisaties en bewoners werken aan het behoud en de ontwikkeling van natuur en de beleving daarvan. Met elkaar zetten zij de schouders onder projecten die leiden tot robuuste oer-Hollandse deltanatuur, goede recreatieve voorzieningen, efficiënte vervoersverbindingen en stimulering van toerisme. NLDelta biedt zowel op het gebied van natuur als op het gebied van toerisme kansen voor de gemeente Geertruidenberg.

We zetten in op het behouden van natuurwaarden bij nieuwe ontwikkelingen, zowel in de kernen als in het buitengebied. We streven naar natuurinclusief bouwen en ontwikkelen. Dit houdt in dat bij de bouw van woningen, bedrijfspanden en andere objecten de natuur wordt geïntegreerd.

Inwoners kunnen ook zelf initiatief nemen in het onderhoud of realiseren van groen in hun buurt of wijk. Hiervoor is er de mogelijkheid om aanspraak te maken op Wijkbudget.

Relatie met thema's: Wonen 3.6, Gezondheid 3.4, Klimaat 3.12

Relatie met ambities: Toekomstbestendige en groene gemeente 4.2, Gezonde en veilige gemeente 4.4

Relatie met waarden: Water 5.3

3.12 Klimaat

3.12.1 Context

In het Klimaatakkoord van Parijs hebben we afspraken gemaakt en doelen bepaald. Nederland is straks in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust. Deze uitdaging en de manier waarop we hiermee omgaan, raakt ons allemaal. Het heeft invloed op alle beleid. Het klimaat is daarmee een heel belangrijk thema om onze leefomgeving gezond en veilig te houden.

Verstening in de leefomgeving

Wat is klimaatverandering ?

Mensen hebben invloed op het klimaat. Door alles wat we uitstoten (door machines, auto's en allerlei activiteiten) komen er gassen in de lucht die allerlei gevolgen hebben. Bijvoorbeeld de uitstoot van CO₂ is zo groot, dat het klimaat verandert en de aarde opwarmt. Deze klimaatverandering heeft grote gevolgen: de zeespiegel stijgt en we hebben steeds vaker te maken met extreem weer. De kans bestaat dat veel plant- en diersoorten uitsterven.

Klimaatadaptatie en -mitigatie

De uitdaging rondom de verandering van het klimaat en de manier waarop we hiermee omgaan, raakt ons allemaal en werkt overal in door. Het klimaat is daarmee een heel belangrijk thema om onze leefomgeving gezond en veilig te houden. Klimaatmitigatie zijn maatregelen waarmee we de opwarming willen beperken. De gemeente draagt hier aan bij door de CO₂-uitstoot te verminderen en een energietransitie te maken. Deze vraagstukken hebben sterk met elkaar te maken. Energietransitie (3.2) betekent dat we de oorzaak van klimaatverandering (uitstoot van broeikasgassen) proberen te verminderen. Klimaatadaptatie wil zeggen: we passen de omgeving aan om beter om te gaan met de effecten van de klimaatverandering. Als we daar optimaal mee kunnen omgaan, dan noemen we dat klimaatbestendigheid.

Wat komt er op ons af?

Als we het over klimaat(verandering) hebben dan zien we allerlei ontwikkelingen. Het heeft effecten zoals hittestress, extreme droogte, extreme neerslag en de stijgende zeespiegel. De discussie over klimaatverandering heeft ook gevolgen voor de Amercentrale in onze gemeente. Het kolengestookte deel van deze centrale moet als gevolg van een beslissing van 18 mei 2018 uiterlijk in 2025 gesloten worden of omschakelen op een andere brandstoffen dan kolen.

Om de schade van de klimaatverandering zoveel mogelijk te beperken moeten we maatregelen nemen. We nemen maatregelen die ruimtelijke gevolgen heeft. Daarnaast kijken we of deze maatregelen zijn te samen te nemen met andere uitdagingen die op ons af komen. Bijvoorbeeld op het gebied de landbouw of het hergebruik van grondstoffen (circulaire economie). Ook de rioleringen moeten klimaat robuust worden ingericht, omdat deze nu vaak overbelast worden tijdens natte periodes.

Onder hittestress verstaan we de "aandoening veroorzaakt door extreme hitte, die zich uit in diverse lichamelijke klachten, waarbij mensen en dieren warmte niet kwijt kunnen". De inrichting van de leefomgeving is van invloed op deze hittestress. In gebieden met veel bebouwing en verharding zal de hittestress hoger zijn dan op het platteland. Klimaatverandering heeft dus een effect op gezondheid, economie, (water)veiligheid, maar ook de biodiversiteit.

Klimaatadaptatie en ruimtelijke adaptatie gaan hand in hand. We moeten onze kernen en het buitengebied zó inrichten dat we voorbereid zijn op het toekomstig klimaat. Dit noemen we ruimtelijke adaptatie. Daarbij is meerlaagse veiligheid belangrijk, dat betekent dat we het risico op overstromingen bestrijden door een combinatie van waterkeringen (laag 1), ruimtelijke ordening (laag 2) en crisisbeheersing (laag 3). Op al deze niveaus worden maatregelen bedacht om dit te bereiken.

Hierbij zien we tevens dat gezocht wordt naar het combineren van de diverse opgaven. Het combineren van opgaven noemen we ook wel meekoppelkansen. Een meekoppelkans is bijvoorbeeld het realiseren van een 'dak' van zonnepanelen boven een parkeerplaats.

Hier worden enorme kansen gezien, zoals het meenemen van klimaatadaptatie in het ontwerp van nieuwbouw of in de (ruimtelijke) veranderingen die de energietransitie met zich meebrengt. De ambities voor klimaatadaptatie zullen moeten landen in deze Omgevingsvisies.

Op het gebied van klimaatadaptatie lopen er in Nederland twee grote beleidsprogramma's: de Nationale Adaptatiestrategie en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.

Gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk werken samen in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie, dat onderdeel is van het Nationale Deltaprogramma. Het doel: in 2020 klimaatadaptatie verankeren in beleid en in 2050 klimaatbestendig zijn.

Waar staan we nu?

Uit de Klimaatatlas West-Brabant blijkt dat onze gemeente als geheel gevoelig is voor overstromingen. Dat is ook niet vreemd voor een gemeente met veel water en grenzend aan de Bergsche Maas. Dankzij de primaire keringen houden we onze voeten droog. Met name in de kernen in onze gemeente kan hittestress optreden, zo blijkt uit de Klimaatatlas West-Brabant. De effecten van hittestress zijn het grootst in delen van Raamsdonksveer (2.5) en Geertruidenberg (2.4). De gemeente Geertruidenberg heeft een klimaatstresstest laten uitvoeren. Op basis van de resultaten en een risicodialoog met de omgeving komen we tot maatregelen. Op regioniveau wordt binnen de (DPRA) werkeenheden samengewerkt op dit onderdeel.

3.12.2 Hoe zien we de toekomst?

We willen een duurzame en klimaatadaptieve gemeente zijn. Als een van de ontwikkelrichtingen zien we de ontwikkeling van de Slikpolder als natuurgebied (3.11). Ook de toekomst van het Amergebied biedt hiervoor kansen. Wij kiezen daarom voor het toekomstperspectief vervlechting, waarbij we een flexibele zonering toepassen. Bij deze ontwikkelingen bieden we ruimte aan groene en blauwe natuur, en passen we klimaatadaptieve maatregelen toe.

Bij nieuwbouwopgave of transformaties van gebieden (3.6) zetten we ook in het verwerken van adaptatiemaatregelen om zo onze leefomgeving meer klimaatrobuust te maken. Dat houdt in dat we onze gebouwen en wijken (her)inrichten zodat het beter is opgewassen tegen extremer weer, zoals hevige regen, hittestress of periodes van droogte. Inwoners kunnen zelf aan de slag met bijvoorbeeld groene daken en regentonnen. Hiervoor is ook een subsidieregeling beschikbaar. Als gemeente stimuleren we dit bij inwoners, maar passen het zelf ook bij nieuwe projecten en bij vervanging toe. Beleid rondom water zet in op infiltreren, bergen, afvoeren. Waar mogelijk zetten we ook in op het tegengaan van hittestress in onze gemeente, dit levert in potentie een bijdrage aan het verder verbeteren van de gezondheid. Voorbeelden om de omgeving stressbestendig te maken zijn schaduwwerking door bomen, minder verharding en meer groen. Ook hier kunnen inwoners zelf initiatief in nemen. Daarnaast zetten we in op de verdere uitvoering van klimaatadaptatiemaatregelen in regionaal verband. Daarnaast zetten we in op de verdere uitvoering van klimaatadaptatiemaatregelen in samen met de regio. Er worden nog klimaatrisicodialogen gevoerd rondom klimaatadaptatie, op basis waarvan we een uitvoeringsagenda vaststellen. In die agenda zeggen we welke maatregelen we als gemeente nemen om voor te bereiden en aan te passen op de veranderingen in het klimaat.

Relatie met thema's: Groene Omgeving 3.11, Gezondheid 3.4, Wonen 3.6,

Relatie met ambities: Toekomstbestendige en groene gemeente 4.2, Ondernemende gemeente 4.3, Gezonde en veilige gemeente 4.4

Relatie met waarden: Water 5.3

4 Ambities

4.1 Algemeen

In de omgevingsvisie komen de verschillende opgaven, die spelen per thema samen in integrale ambities voor de komende 10 à 20 jaar. Met de ambities geven we duidelijk aan waar we voor staan en waar we voor gaan. We maken keuzes en geven prioriteit aan de opgaven, waar we mee aan de slag willen, omdat we niet alle opgaven tegelijk én overal op kunnen pakken.

We onderscheiden de volgende vier ambities:

- Een toekomstbestendige en groene gemeente.
- Een ondernemende gemeente.
- Een gezonde en veilige gemeente.
- Een levendige gemeente.

Deze ambities zijn het resultaat van het uitgebreide participatietraject, het interne proces en de keuzes gemaakt door de gemeenteraad van Geertruidenberg. Met deze set ambities bouwen we, op het fundament van de Structuurvisie 2030 (uit 2013) en het koersdocument G2025 (uit 2018), verder aan de fysieke leefomgeving van Geertruidenberg.

Per ambitie geven we aan wat we willen bereiken en wat we hiervoor gaan doen. Om de ambities waar te maken, voeren we projecten uit en stellen we regels op in het omgevingsplan. Voor sommige ambities weten we niet precies wat we gaan doen. Hiervoor stellen we dan een programma op. In een programma omschrijven we wat we gaan doen met een bepaald onderwerp of gebied, zoals het programma Groen en het programma Wonen.

Bij de verschillende onderwerpen en projecten geven we, waar mogelijk, aan welke rol wij als gemeente pakken. Soms willen we het goede voorbeeld geven, soms zijn we vooral faciliterend zodat andere partijen projecten kunnen uitvoeren. Deze partijen vormen dan onze partners bij het bereiken van onze ambities. Waar we een samenwerking zien, noemen we deze partners ook bij de omschrijving van de ambities.

Kostenverhaal

Bij het uitvoeren van projecten van initiatiefnemers maken wij als gemeente kosten. Deze kosten betaalt de initiatiefnemer. Hiervoor leggen we in principe afspraken vast in een overeenkomst met deze initiatiefnemer. Lukt dit niet, dan zullen we met een exploitatieplan de kosten alsnog (achteraf) verhalen. Bij sommige projecten levert de initiatiefnemer een bijdrage aan bovenwijkse voorzieningen, bijvoorbeeld voor de aanleg van een rondweg of een park, waar ook het nieuwe project gebruik van maakt.

Het 'vergroenen' van onze gemeente door de aanleg van meer en beter groen, zien we als een bovenwijkse voorziening, waar verschillende projecten aan kunnen meebetalen. Hiervoor wordt een groenfonds opgesteld. In het programma Groen zal dit verder uitgewerkt worden.

4.2 Toekomstbestendige en groene gemeente

4.2.1 Toekomstbestendig en groen

Geertruidenberg maakt zich klaar voor de toekomst. We bereiden ons voor op de grote uitdagingen van onze tijd, waaronder de energietransitie en klimaatverandering. Geertruidenberg kiest niet voor snelle, maar voor slimme oplossingen. Zo gaan we de komende jaren steeds meer gebruik maken van duurzame energiebronnen en passen we onze omgeving aan aan steeds extremer weer. De inrichting van de leefomgeving draagt bij aan onze ambities op het gebied van klimaat en biodiversiteit. Dit betekent dat er voldoende groen is in de woongebieden, maar ook in en nabij bedrijventerreinen. De nieuwbouw in onze gemeente houdt rekening met water- en klimaatverandering door aan te sluiten bij de opbouw van het landschap. Bij toekomstige ontwikkelingen wordt daarom nadrukkelijk en goed onderbouwd aangegeven wat het effect van de ontwikkeling is op het openbaar groen en parkvoorzieningen. Zo zorgen we ervoor dat het belang van behoud en beheer van openbaar groen en parken voor het welzijn van onze inwoners niet wordt onderschat. We beschermen de cultuurhistorisch waardevolle (groen- en water-) structuren en objecten.

Groene leefomgeving

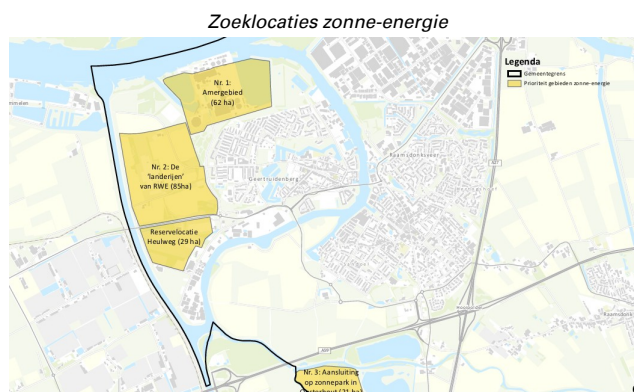
4.2.2 Bron van nieuwe energie

We realiseren tot 2030 24 hectare aan zonne-energieopwekking op aangewezen zoekgebieden. Daarbij ligt de eerste prioriteit bij het Amergebied, dat in totaal zo'n 62 hectare omvat. Het Amergebied beschikt hiervoor zowel over de nodige infrastructuur, als de nodige ruimte. Wel moeten we rekening houden met de capaciteit van het verdeelstation, dit geldt voor alle locaties. Er zijn mogelijk netwerkuitbreidingen nodig. In dit gebied zien we echter ook andere ontwikkelingen in het toekomstperspectief, daarom wijzen

we voor zonne-energie nog twee potentiële zoekgebieden aan. Dat zijn de landerijen van RWE in de polder welke de tweede voorkeur hebben, en pas daarna kijken we naar aansluiting op het geplande zonnepark van gemeente Oosterhout tussen de Oosterhoutseweg en A27 als derde zoekgebied. Bij de keuze voor deze gebieden is landschappelijke inpassing al meegenomen, maar ook bij concrete plannen moet dit gewaarborgd worden. Bij het realiseren van zonnevelden is het bovendien belangrijk dat wordt bijgedragen aan de biodiversiteit in het gebied, maar ook andere opgaven zoals klimaatadaptatie en waterberging.

Naast elektriciteit zetten we ook in op nieuwe vormen van warmte, uiterlijk eind 2021 stellen we een Transitievisie Warmte (TVW) vast waarin we deze vormen benoemen en de startwijken aanwijzen waarmee we aan de slag gaan.

De Heulweg behouden we zo lang mogelijks als groene agrarische zone, maar laten hier ook de mogelijkheid open voor duurzame energieopwekking. Daarbij is de voorwaarde dat dit gecombineerd blijft met groen. Daarnaast maken we een uitzondering voor een naastgelegen bedrijf om kleinschalig uit te breiden in het gebied (direct langs de Heulweg). Indien bij bedrijven uit de gemeente Geertruidenberg milieutechnische knelpunten ontstaan, is bij zwaarwegende belangen een verplaatsing naar de Heulweg een maatwerk optie die we onderzoeken. Daar houden we ruimte voor.

4.2.3 Toekomstbestendige woningen en bedrijven

We pakken als gemeente een stimulerende en faciliterende rol bij initiatieven vanuit inwoners om hun eigen woning te verduurzamen. Hiervoor bestaat een stimuleringsregeling. Voor duurzame energie opwekking bij cultuurhistorische gebouwen stellen we specifieke regels op.

Daarnaast geven we ook bedrijven de ruimte om verduurzamingsmaatregelen te nemen voor hun eigen bedrijf en op eigen terrein. Zeker initiatieven rondom zonnepalen op daken moedigen wij aan. Andere maatregelen zijn alleen mogelijk indien deze minimaal effect op de omgeving, milieu en het landschap hebben.

4.2.4 Onze gemeente kleurt steeds groener

We realiseren meer groen, zowel in huidige als nieuwe woonwijken. Hierdoor zorgen we dat onze inwoners meer ruimte hebben om te bewegen en te ontmoeten. Het groen draagt ook bij aan klimaatadaptatie en de omgevingskwaliteit. In bestaande wijken verwelkomen we initiatieven die bijdragen aan meer en kwalitatief beter groen. Kwalitatief goed groen gaat bijvoorbeeld over de juiste plantenkeuze op de juiste plek, geschikt voor en passend bij de omgeving en met goede verbindingen tussen het groen zodat er een groen netwerk ontstaat. Daarmee willen we ook bijdragen aan (meer) biodiversiteit in onze gemeente. Daarnaast versterken we de verbinding tussen de kernen en het groene buitengebied en het ecologische lint. We hebben de ambitie om de Allardpolder te ontwikkelen als natuurgebied (zie marker). We onderzoeken de komende jaren waar mogelijkheden liggen om grote stappen te zetten in de vergroening van onze gemeente en combineren oplossingen met waterberging. Voor alle agrarische gebieden in het plangebied zetten we in op ecologisch beheer en natte landbouw die bij de groenblauwe mantel passen.

Voor nieuwbouw stellen we een scherpere ambitie. Daarnaast nemen we groen mee in de integrale afwegingen bij nieuwe ontwikkelingen in de gemeente.

We vertalen deze groenambitie in concrete beleidsregels in het omgevingsplan.

4.2.5 Wat gaan we doen?

- In het omgevingsplan stellen we regels op voor (minimale) hoeveelheid groen in woongebieden en bedrijventerreinen.
- We beschermen de onze waardevolle bomen, structuren en groenobjecten in het omgevingsplan. Deze waarden vormen een randvoorwaarde voor nieuwe ontwikkelingen.
- We verminderen het energiegebruik door in te zetten op isolatie en energiebesparende technologie.
- We zetten in op duurzame opwekking van energie. We realiseren 24 hectare aan zonne-energieopwekking op aangewezen zoekgebieden. Ook kijken we verder naar nieuwe technieken die we in de toekomst kunnen toepassen. Denk daarbij aan energie uit oppervlaktewater, waterstof en aqua- of geothermie.
- We voeren het Duurzaamheidsprogramma uit 2018 verder uit.
- We pakken als gemeente een informerende, stimulerende en faciliterende rol bij initiatieven vanuit inwoners om hun eigen woning te verduurzamen.
- Bedrijven geven we de ruimte om verduurzamingsmaatregelen te nemen voor hun eigen bedrijf en op eigen terrein. Regels in het omgevingsplan mogen dit niet belemmeren.
- We maken een Programma Groen samen met onze partners, waaronder de natuurfederatie, Staatsbosbeheer, de GGD en het waterschap. Hierin maken we concreet wat we verstaan onder 'kwalitatief groen' en 'meer/voldoende groen'. De basis is dat we onze omgeving aanpassen aan extremere weersomstandigheden (klimaat). We verruilen steen voor groen. Het programma Groen is kaderstellend voor het versterken van de biodiversiteit.
- In de Polder van Allard ontwikkelen we de natuurwaarden tot een natuurgebied.
- We maken onze rioleringen klimaat robuust, door bijvoorbeeld gescheiden stelsels aan te leggen voor hemelwater apart van vuilwater. Beleid hiervoor wordt vastgelegd in het vigerende Gemeentelijke Riolerings Plan (vGRP). Aanpassingen aan de riolering in de vorm van afkoppelen worden in samenhang met het watersysteem beschouwd.

Relatie met thema's: Energie, Klimaat 3.12, Groene Omgeving 3.11, Wonen 3.6, Bereikbaarheid 3.3

4.3 Ondernemende gemeente

4.3.1 Ondernemend

Ondernemen, dat kunnen wij goed! Geertruidenberg is een ondernemende gemeente met veel kansen. We maken op de bedrijventerreinen voldoende ruimte voor bedrijven om zich ook in de toekomst te vestigen en blijven ontwikkelen. Duurzaamheid, veiligheid en gezondheid beschermen en bevorderen we daarbij. We positioneren Dombosch als een regionaal bedrijventerrein met enkele plekken voor zwaardere industrie. Daarnaast biedt ons cultureel erfgoed volop kansen voor nieuw ondernemerschap. Toerisme en recreatie gaan we verder ontwikkelen, met een bruisende Markt in Geertruidenberg, toegankelijke Donge Oevers en de toekomstplannen rondom de Amercentrale. "Geertruidenberg, Altijd Dichtbij" is het motto. Onze gemeente ligt op een unieke locatie, centraal gelegen in Nederland en met in potentie goede verbindingen via de weg (knooppunt Hooipolder, de A27 en A59) en via het water (Amer en Donge). Door onze ligging en verbindingen hebben we een goede bereikbaarheid en die moeten we in de toekomst behouden en versterken.

Bedrijvigheid

4.3.2 Meer flexibiliteit

We gaan voor meer flexibiliteit in het buitengebied. Andere functies en ontwikkelingen maken we mogelijk op de bestaande erven. Als een ontwikkeling of initiatief in de ruimte en het landschap past dan staan

we er positief tegenover. Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's) zijn mondjesmaat niet meer geschikt voor een nieuw agrarisch bedrijf. Daar kan gekeken worden naar een woonbestemming of andere invulling.

Bedrijven krijgen ontwikkelingsruimte op de huidige bedrijventerreinen. Als het past dan staat gemeente Geertruidenberg ervoor open. Daarbij behouden we de identiteiten van de bedrijventerreinen: Dombosch als regionaal bedrijventerrein (2.9), Gasthuiswaard (2.10) met haar zwaardere industrie en de Pontonnier (2.9) met watergebonden bedrijven, loodsen en kleinschalige kantoren. Op Dombosch mag ook hoger gebouwd worden, waarbij we de maximale hoogte tot 30 meter hanteren. Ook op de Rivierkade (2.9) en in het Amergebied (2.6) kunnen bedrijven zich vestigen, waar mede ruimte is voor watergebonden bedrijvigheid.

4.3.3 Het Amergebied ontwikkelt

Voor het Amergebied staat de ontwikkeling van natuur centraal. We kiezen voor een combinatie van de toekomstscenario's, waarbij we een flexibele zonering toepassen. We zetten maximaal in op natuurontwikkeling, en daarnaast andere functies op basis van kleinschaligheid en gemengde milieus. Op de lange termijn ontwikkelt het terrein van de Amercentrale zich tot een veelzijdig landschap vol innovatie en duurzaamheid. Het afgesloten terrein van de Amercentrale transformeert tot een toegankelijk deel van Geertruidenberg met een mix van functies. Geertruidenbergenaren wonen, werken en recreëren in het gebied. Er zijn wandel- en fietsroutes, nieuwe natuur en opwekking van hernieuwbare energie. We zien mogelijkheden voor intensieve recreatie en verblijfsrecreatie in dit gebied, zeker als dit gepaard gaat met natuurontwikkeling. Er is volop ruimte voor het regionale midden- en kleinbedrijf dat zich hier kan vestigen. Om dit mogelijk te maken zorgen we voor een goede verdeling van de functies in het gebied. De gezondheid in het Amergebied staat onder druk van de Amercentrale en hoogspanningskabels. Op de gezondere (schonere) delen zijn woningen mogelijk, terwijl op andere delen zonneweides geplaatst kunnen worden. Daar maken we slimme keuzes in.

4.3.4 Beter bereikbaar met OV, fiets en te voet

Gemeente Geertruidenberg investeert in een goede bereikbaarheid van haar bedrijventerreinen met OV, fiets en te voet. Daarbij blijft ook goede bereikbaarheid voor auto en vrachtverkeer geborgd. De ontwikkelingen van het provinciaal beleid blijven van belang. We onderzoeken alternatieven voor fijnmazig natransport na de bus op Dombosch.

We gaan voetgangers en fietsers in het centrum van Geertruidenberg en Raamsdonksveer nog beter faciliteren. Raamsdonksveer behoudt daarnaast ook een goede bereikbaarheid voor de auto. Door de centra van Geertruidenberg en Raamsdonksveer meer te richten op langzaam verkeer, kan er ook ruimte vrijkomen. Hier zien we meekoppelkansen met andere ambities, om de vrijgekomen ruimte in te zetten voor meer groen, ontmoetingsplekken, horeca (terrassen), klimaatadaptatie of een andere verbeteringen van de omgevingskwaliteit. Op en rond de Markt in Geertruidenberg stellen we dat als voorwaarde bij het verder autoluw maken.

4.3.5 Wat gaan we doen?

- Het (nog op te stellen) omgevingsplan biedt voldoende ruimte aan bedrijven om zich verder te ontwikkelen. Bij die ontwikkeling stellen we eisen aan duurzaamheid, veiligheid en gezondheid.
- In het omgevingsplan laten we meer activiteiten toe in het buitengebied.

- Voor het Amergebied definiëren we zones met verschillende mogelijkheden, waarbij sprake is van verschillende accenten: energie, natuur, wonen, recreatie, werken. Deze zones vertalen we naar regels in het omgevingsplan.
- We gaan samen met de ondernemers onderzoeken of er mogelijkheden zijn om tot een toekomstbestendige oplossing te komen voor de uitbreidingswensen van onze maritieme sector bij de Pontonnier.
- Bedrijventerreinen maken we beter bereikbaar met OV, fiets en voetganger. Bereikbaarheid met de auto blijft hierbij geborgd. Hierbij stellen we een Programma Mobiliteit op.
- De centra van Geertruidenberg en Raamsdonksveer richten we (nog) meer in voor het langzaam verkeer (fiets en te voet).

Relatie met thema's: Milieu 3.10, Agrarische sector 3.9, Recreatie en toerisme 3.5, Werk en ondernemen 3.8, Bereikbaarheid 3.3, Groene Omgeving 3.11, Klimaat 3.12, Gezondheid 3.4, Voorzieningen 3.7

Relatie met waarden: Cultureel erfgoed 5.2, Landschap 5.4, Water 5.3, Kracht van kleinschaligheid 5.5

4.4 Gezonde en veilige gemeente

4.4.1 Gezond en veilig

Er is voldoende groen en ruimte om te sporten, bewegen en spelen in de buurt. Mensen worden gestimuleerd om zich met de fiets of lopend te verplaatsen door de verschillende kernen. Er is ruimte om elkaar te ontmoeten, de leefomgeving is toegankelijk en veilig voor alle inwoners. We stimuleren inwoners om actief deel te nemen aan de maatschappij (sociaal, verenigingen, sport, bewegen, betaald of onbetaald werk). We proberen de vraag naar zorg te verminderen, waarbij de nadruk ligt op preventie en het vroeg signaleren van problemen.

Er is een passend woningaanbod (3.6) voor alle doelgroepen: jong en oud. Ouderen bijvoorbeeld kunnen hierdoor langer zelfstandig blijven wonen in hun eigen buurt. We gaan op een verantwoordelijke manier om met de ruimte. We voegen waarde toe aan het woonplezier door een goede kwaliteit van de leefomgeving en voldoende groen te waarborgen. Dit doen we bijvoorbeeld door de milieueffecten (3.10) te verminderen of de kwaliteit van de openbare ruimte te vergroten. De leefbaarheid en veiligheid van onze woonwijken behouden en versterken we.

Gezonde en veilige leefomgeving

4.4.2 Een plek voor iedereen

Tot 2030 omvat de vraag naar nieuwe woningen in onze gemeente nog zo'n 690 woningen. We gaan op zoek naar locaties voor deze nieuwe woningen, waarbij we de voorkeur geven aan inbreiding in de huidige kernen en herinrichting van VAB's (vrijkomende agrarische bebouwing). Op de lange termijn biedt het toekomstperspectief voor het Amergebied (2.6) ook ruimte om invulling te geven aan de woningbouwopgave. Het type woningen wat de komende jaren ontwikkeld wordt is gericht op de vraag van dat moment met een doorkijk naar de lange termijn. Denk aan starterswoningen, levensloopbestendige woningen of goedkope koop- en (sociale) huurwoningen. Bij deze nieuwe woningen zorgen we dat er voldoende en kwalitatief goed groen in de omgeving is (3.11). Kwalitatief groen is functioneel voor mens en dier en zorgt ervoor dat een gezonde en veilige leefomgeving gewaarborgd wordt. Het vergroten van de biodiversiteit in onze gemeente is daarbij een uitgangspunt. Ook wordt biobased en circulair bouwen steeds meer als uitgangspunt gehanteerd.

De bestaande woningen houden we op het huidige kwaliteitsniveau. We behouden en versterken de bestaande kwaliteiten van de woonomgeving, zoals het groen en water in de wijken en de voorzieningen in de buurt. We activeren en stimuleren initiatieven om woningen te verduurzamen of levensloopbestendig te maken.

We zetten maximaal in op een omgeving die uitnodigt om te bewegen, spelen en ontmoeten. We realiseren nieuwe speelplekken en ontmoetingsplekken in woonwijken om deze nog aantrekkelijker te maken voor onze (nieuwe) bewoners. We maken het fiets- en wandelnetwerk sluitend, zodat inwoners makkelijk een ommetje kunnen maken. In het dorp én in het agrarische gebied. Naast het huidige fietsknooppuntennetwerk mogen ook de 'Vestingstad aan de Biesbosch' en 'Zuiderwaterlinie' een grotere rol spelen. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheid om het Halve Zolenpad verder te ontwikkelen en door te trekken. Als nieuwe verbinding met het agrarische gebied en buurgemeenten, per fiets of te voet, verminderen we met dit pad de barrièrewerking van de snelweg. Hiermee willen we gezond gedrag verder stimuleren.

4.4.3 Veiligheid en gezondheid integraal

We tonen ambitie op het gebied van de gezonde leefomgeving en werken naar een gemeente waarin we overal voldoen aan de wettelijke normen. Ook al is dit in sommige wijken lastig vanwege de ligging (naast bijv. een snelweg of bedrijventerrein). Hiervoor werken we de komende jaren uit welke maatregelen er nodig zijn, en laten deze landen in regels in het omgevingsplan. Hierbij richten we het beleid niet alleen op het verminderen van milieueffecten, maar ook het faciliteren van gezond gedrag. Bij nieuwe ontwikkelingen nemen we veiligheid en gezondheid integraal mee in de keuzes die we maken. Bij nieuwe ontwikkelingen op vrijkomende agrarische bedrijfslocaties (VAB's) hebben we extra aandacht voor het voorkomen van leegstand, verloedering maar ook ondermijning.

De locatie Omschoorweg blijft aangemerkt als ontwikkellocatie voor woningbouw. Daarbij werken we samen met de ontwikkelaar om dit een geschikte en gezonde woonlocatie te maken. Als voorwaarde stellen we ook bij deze ontwikkeling dat er voldoende ruimte is voor groen. Het Halve Zolenpad loopt bovendien langs dit gebied en biedt kansen om gezond gedrag te promoten.

4.4.4 Wat gaan we doen?

- We stimuleren inwoners om zich lopend of met de fiets door de gemeente te verplaatsen:
 - We onderhouden toegankelijke en veilige openbare ruimte.
 - We realiseren uitnodigende routes, zoals de belevingsroute bij project Hoge veer.
 - We onderzoeken de mogelijkheid om het Halvezolenpad door te trekken tot in de kern Raamsdonksveer.
 - We realiseren meer ontmoetingsplekken en speelplekken, samen met en op basis van de inwoners in de wijken.
- In het omgevingsplan leggen we de regels (milieunormen) vast, die we hanteren voor een gezonde en veilige woonomgeving.
- We bouwen nog 690 energieneutrale woningen, in eerste instantie op inbreidingslocaties en VAB's (vrijkomende agrarische bebouwing). Daarvoor zetten we een Programma Wonen op en hiervoor voeren we twee onderzoeken uit. Specifieke projecten voor het Programma Wonen zijn:
 - Donge-oevers: woningbouwlocatie Achter de hoeven in Raamsdonksveer, ca. 180 woningen.
 - Donge-oevers: woningbouwlocatie Oude Haven in Raamsdonksveer, ca. 50 woningen.
 - woningbouwlocatie Sint-Theresiastraat Raamsdonksveer, ca. 75 woningen.
 - woningbouwlocatie Beethovenlaan 1 Raamsdonksveer, ca. 9 woningen.
 - woningbouwlocatie Varenstraat Raamsdonksveer, ca. 20 woningen.
 - woningbouwlocatie Hoge Veer locatie Raamsdonksveer, aantal woningen nog te bepalen.
 - Diverse transformaties detailhandel naar wonen aan de transformatie Grote Kerkstraat Raamsdonksveer.
 - woningbouwlocatie Dok 12 Raamsdonksveer, ca. 50 woningen.
 - herstructurering Zoutmanstraat e.o. Geertruidenberg, ca. 13 extra woningen.
 - woningbouwlocatie Rembrandtlaan 66, Raamsdonksveer, ca. 7 woningen
 - woningbouwlocatie Omschoorweg, Raamsdonksveer (flexibel bouwen), ca. 20 woningen.
 - woningbouwlocatie Landgoed Hooipolder, ca. 6 woningen.
- In de komende jaren zullen er nog verschillende beleidsstukken worden opgesteld die een plek krijgen in de omgevingsvisie. Het gaat hierbij om: beleid rondom internationale medewerkers (wonen, sociaal, economisch en werkgelegenheid) en woonwagenebeleid. Ook wordt een aanvullend verkoopbeleid in samenwerking met Thuisvester opgesteld.
- We starten een project Nul op de Meter (NOM) in de bestaande woningvoorraad.
- Met het monitoren van de behoefte in onze gemeente, zorgen we voor een passend woningaanbod.
- Door het hanteren van criteria voor nieuwbouw, wordt levensloopbestendig bouwen en het hebben van een politiekeurmerk als standaard gesteld.

Relatie met thema's: Milieu 3.10, Gezondheid 3.4, Voorzieningen 3.7, Bereikbaarheid 3.3, Wonen 3.6,

Relatie met waarden: Water 5.3, Kracht van kleinschaligheid 5.5

4.5 Levendige gemeente

4.5.1 Levendig

Om een levendige gemeente te zijn en te blijven houden we vast aan de verscheidenheid aan identiteiten van onze kernen. Geertruidenberg als vestingstad aan de Biesbosch, Raamsdonk met het rustieke en agrarische karakter, Raamsdonksveer als winkel-/werkgebied en daarbij de Donge die als levensader door de gemeente stroomt. Onze gemeente is rijk aan cultureel erfgoed, dat de lokale identiteit versterkt. Geertruidenberg als vestingstad trekt toeristen en recreanten om de cultuurhistorie te ervaren. Cultureel erfgoed zorgt voor een toegevoegde belevingswaarde en een verbetering van de levenskwaliteit, doordat de gemeente aantrekkelijker is en het er fijner wonen en werken is. De ambitie is om levendig te worden, zonder de leefbaarheid aan te tasten. De inwoner voelt zich meer trots op onze gemeente en betrokken bij zijn of haar buurt. Het lokale culturele erfgoed en de identiteit die daaraan ontleend wordt, zijn waardevolle zaken om trots op te zijn en zaken die onze zorg verdienen en benut kunnen worden bij de gemeentelijke ontwikkeling. Een aantrekkelijke gebouwde omgeving verhoogt de beleving en de economische waarde van het onroerend goed.

4.5.2 Bruisende centra

We maken werk van de ambitie voor meer levendigheid in het centrum van Geertruidenberg en Raamsdonksveer. Horeca krijgt meer mogelijkheden en ook evenementen krijgen de ruimte om (binnen de kaders) levendigheid en woongenot te versterken. Hiervoor leggen we regels vast in het omgevingsplan. Dit betekent dat we soepeler met geluid omgaan dan in bijvoorbeeld woonwijken. Kaders voor evenementen richten zich bijvoorbeeld op het maximale aantal bezoekers en maximale toelaatbare geluid (dB) waar we in vergunningen op handhaven. Ervaringen uit de Pilot Evenementen worden meegenomen in nieuw evenementenbeleid. Daarbij kijken we ook naar het totaal aan evenementen op diverse locaties en zorgen dat dit blijft passen bij het gewenste levendighedsniveau voor die plek. We accepteren dat er tijdelijke geluidsoverlast kan ontstaan, maar gaan hier zo goed mogelijk mee om door bijvoorbeeld op tijd de omwonenden te informeren.

Het cultureel erfgoed binnen onze gemeente is iets waar we trots op zijn. We blijven ons erfgoed beschermen, en zorgen dat het beleefbaar is voor onze inwoners, maar ook recreanten en toeristen. Hierbij richten we ons niet alleen op onze centra en kernen, maar ook op het agrarische gebied en de verbinding tussen de kernen en het agrarische gebied. Buiten de kernen liggen kansen om de vrijetijdseconomie verder te ontwikkelen. We streven naar een brede beleving van onze gemeente, op het gebied van o.a. natuur, cultureel erfgoed, verblijven, bewegen en gezondheid.

Winkelen in Raamsdonksveer

4.5.3 Toegankelijke Donge Oevers

Komende jaren gaan we verder met het toegankelijk maken van de Donge Oevers, hiervoor zijn de kaders geschetst in het Programma Donge Oevers. Zo zorgen we dat de Donge, die als levensader door onze gemeente stroomt, beter beleefbaar wordt. Als onderdeel daarvan gaan we aan de slag met de Rivierkade. We benutten hier kansen voor transformatie naar een aantrekkelijk gebied voor recreatie met meer groen. Daarmee versterken we de verbinding tussen (het centrum van) Geertruidenberg en de rivier, en creëren we een gebied waar men graag beweegt, ontmoet en recreëert. Daarbij is de primaire waterkering (dijk of kade) leidend. De dijkverbetering Dongemond (Waterschap) biedt kansen voor een ecologische koppeling met het achterland.

We behouden daarbij ruimte voor de aanwezige watergebonden bedrijven, want zij vormen de ziel van dit gebied. Indien er echter ruimte beschikbaar komt pakken we de kans om aan de slag te gaan. In het toekomstperspectief van het Amergebied past ook een alternatieve locatie voor watergebonden bedrijven.

4.5.4 Wat gaan we doen?

- In het omgevingsplan laten we meer activiteiten toe (bijv. horeca en evenementen) in de centra van Raamsdonksveer en Geertruidenberg. Hier worden milieunormen (met name geluid) aan gekoppeld, die soepeler zijn dan in de woonwijken. Ook in Raamsdonk zoeken we kansen om de levendigheid te versterken.
- Voor horeca en evenementen stellen we kaders op, zodat deze kunnen plaatsvinden binnen de milieunormen van het omgevingsplan.
- We werken samen met de ondernemers uit onze gemeente (Verenigde Ondernemers Geertruidenberg) om de levendigheid in de centra te waarborgen. De VOG stelt een concrete visie op voor de horeca en retail.
- Cultureel erfgoed als identiteit van onze gemeente (deelgebieden) beschermen we in het omgevingsplan.
- De Donge Oevers maken we toegankelijk:
- De Rivierkade transformeren we naar een aantrekkelijk gebied voor recreatie met meer groen.
- In het Amergebied laten we watergebonden bedrijven en recreatie toe.
- De gemeente heeft de wens om tot een horecapaviljoen te komen zoals benoemd in de visie plas-sengebied.

Relatie met thema's: Wonen 3.6, Voorzieningen 3.7, Werk en ondernemen 3.8, Milieu 3.10, Groene Omgeving 3.11, Klimaat 3.12, Recreatie en toerisme 3.5

Relatie met waarden: Cultureel erfgoed 5.2

5 Waarden

5.1 Inleiding

Onder de waarden van onze gemeente verstaan we de kwaliteiten van de fysieke leefomgeving.

Sommige waarden hebben betrekking op de identiteit van het gebied en zijn in het verleden ontstaan. Denk hierbij in de kernen aan monumentale gebouwen of het verloop van straten. In het buitengebied liggen de waarden bijvoorbeeld in het landschap. Ook in de toekomst willen we de waarden in onze gemeente behouden en versterken. Nieuwe initiatieven vanuit de samenleving, bedrijven of organisaties dragen bij aan deze doelstelling.

5.2 Cultureel erfgoed

Onze gemeente is rijk aan cultureel erfgoed en heeft een lange geschiedenis. Dit zien we in de historische vesting Geertruidenberg en vele monumenten in de hele gemeente, maar ook in de archeologische waarden. Het erfgoed in onze gemeente biedt kansen voor het ontwikkelen van de gemeente en het versterken van de lokale identiteit. We geven richting aan hoe we omgaan met erfgoed, stellen prioriteiten en maken keuzes zodat we erfgoed kunnen beschermen en benutten. Cultureel erfgoed is voor gemeente Geertruidenberg de basis voor de ruimtelijke kwaliteit.

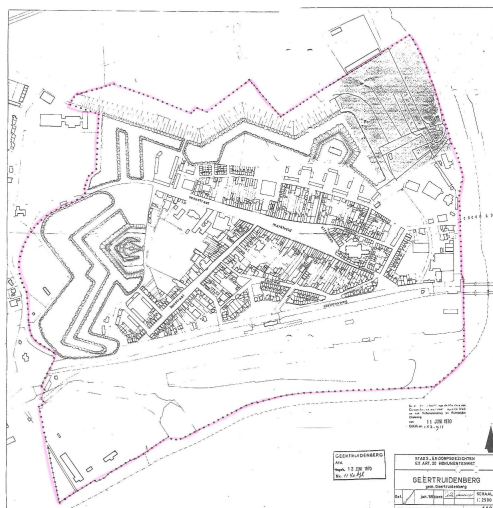
Kerkplein Geertruidenberg

Cultureel erfgoed

We streven naar een zorgvuldige omgang met erfgoed. Veel hiervan is al beschermd, bijvoorbeeld monumenten van voor 1940 en het beschermd stadsgezicht van Geertruidenberg. Ook is er beleid, zoals de Erfgoednota en de Welstandsnota. Het rijksbeschermd stadsgezicht van Geertruidenberg is de meest onderscheidende historische karakteristiek van de gemeente en van grote betekenis voor de identiteit van de gemeente. Het beschermen, behouden en versterken van erfgoedwaarden en het benutten van de kansen van erfgoed bij de ontwikkeling van de gemeente, integraal met andere beleids- en taakvelden, zoals bedoeld in de Erfgoednota, is daarom des te sterker voor dit gebied van belang. Daarnaast houden we bij ruimtelijke plannen rekening met erfgoed.

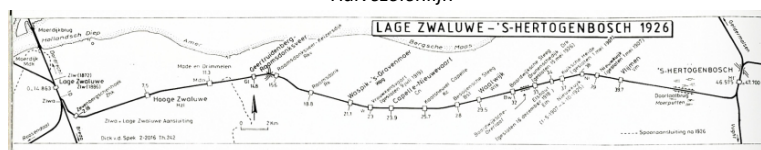
Historische kaart

De aanwezige historische kenmerken in onze gemeente bieden kansen bij de ontwikkeling van de gemeente en het versterken van de lokale identiteit. Het cultureel erfgoed en de maatschappelijke waarde daarvan verdienen onze aandacht, denk daarbij aan monumentale gebouwen, maar ook structuren zoals de voormalige Langestraatlijn. We stimuleren het behouden, beleven en beschermen van ons erfgoed voor huidige en toekomstige generaties. Bij de aanvang van (ruimtelijke) planvorming voor nieuwe ontwikkelingen staan we bewust en verantwoord stil bij de optie van het toepassen van culturele planologie. Erfgoed is daarbij het vertrekpunt en inspiratiebron voor plannen.

We hebben de ambitie om de oude Langestraatlijn (halvezolenlijn) juridisch te beschermen, inclusief dijken, gebouwen en bruggen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen nabij of op het tracé zal expliciet moet worden onderzocht of er nieuwe kansen en mogelijkheden zijn voor het duurzaam behoud van en het betekenis geven aan de spoorlijn voor toerisme en recreatie in Geertruidenberg.

Halvezolenlijn

De Commissie ruimtelijke kwaliteit (sinds 2019) voorziet in een integrale advisering over ruimtelijke plannen op het gebied van erfgoed, welstand, stedenbouw, ruimtelijke ordening en landschap/groen. Het integraal afwegingskader uit de Omgevingsvisie dient als handreiking voor de commissie.

Archeologie

In de gemeente Geertruidenberg zijn er gebieden met een (zeer) hoge kans op het aantreffen van archeologische resten, vooral ook in de historische kern Geertruidenberg (Centrum Geertruidenberg) en in de oude bebouwingslinten van Raamsdonk en Raamsdonksveer. In de Nota Archeologie (2017) staat hoe we omgaan met archeologie. Afhankelijk van de archeologische verwachtingswaarde van een gebied stellen we andere eisen. In het beleid is een overzicht opgenomen van de normen die bepalen of archeologisch onderzoek nodig is, dit hoort bij de archeologische (verwachtings)waardenkaart van Geertruidenberg. We verbeteren zo onze omgang met archeologische resten als bron van informatie over het lokale verleden en via het benutten ervan bij de verdere ontwikkeling van de gemeente (bijv. op het gebied van toerisme en recreatie).

gezondheid, ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid van ons watersysteem. We scheiden vuilwater van schoonwater en streven ernaar dat er zo min mogelijk contact met afvalwater is. Daarnaast werken we aan een ecologisch gezond en natuurlijk (grond)watersysteem. Daarbij koppelen we de waterkwaliteitsdoelen aan andere gebiedsfuncties, zoals landbouw, natuur en recreatie. We dragen bij aan leefbaarheid door de omgeving aan te passen aan het veranderend klimaat.

Het al dan niet ophogen of versterken van de waterkeringen (zoals dijken) is primair een verantwoordelijkheid van het Waterschap, Brabantse Delta. De uitdagingen van de klimaatverandering vragen wat van onze keringen nu en in de toekomst. De zeespiegel stijgt en we hebben steeds vaker te maken met extreem weer. Om onze voeten droog te houden werken we samen met Waterschap met Brabantse Delta.

De Zuiderwaterlinie loopt in Noord-Brabant van Bergen op Zoom en verbindt elf historische Brabantse vestingsteden met elkaar, waaronder Geertruidenberg. Vijftien gemeenten, waterschappen en provincie werken als sinds 2016 samen in de Zuiderwateralliantie over diverse richtinggevendende thema's voor (vrijtijds-) economie, ruimtelijke opgaven en andere vormen van gebiedsontwikkeling.

Relatie met thema's: Recreatie en toerisme 3.5, Gezondheid 3.4, Wonen 3.6, Groene Omgeving 3.11, Klimaat 3.12

Relatie met ambities: Levendige gemeente 4.5, Gezonde en veilige gemeente 4.4, Toekomstbestendige en groene gemeente 4.2, Ondernemende gemeente 4.3

5.4 Landschap

Het landschap zoals we het nu zien in onze gemeente is ontstaan uit een lange geschiedenis. Uit deze ontstaansgeschiedenis ontstaat het huidige grondpatroon, landschap en structuur. We beschrijven deze geschiedenis en de huidige kenmerken hieronder. Deze landschapswaarden beschermen we voor de toekomst. De landschapswaarden maken onze gemeente en onze identiteit willen we behouden of zelfs versterken.

Landschap in de gemeente

Grondpatroon

De basis van de ondergrond van onze gemeente is een oude toendra. Deze toendra helt flauw naar het westen. Door barre winden waaide zand op: hiermee ontstonden dekzanden. Heel Brabant wordt erdoor bedekt. Twee uitlopers van de dekzanden liggen als zandruggen onder Geertruidenberg en Raamsdonk/Raamsdonksveer: de berg en de donk. Het dekzandlandschap raakte in een latere periode in de geschiedenis overstroomd. Het veranderde in een lagune, geheel dichtgegroeid met veen. Ook de berg en de donk raken bedekt. Als het veenmoeras in de twaalfde eeuw door mensen in gebruik genomen en ontwaterd wordt, klinkt het veen in. De zandruggen komen weer tevoorschijn. De inzakking maakt het veen kwetsbaar voor overstroming en erosie en het wordt grotendeels opgeruimd. Aan de rand van het Brabantse dekzandgebieden zijn er nog resten van te vinden, en ook ten zuiden van Raamsdonk. Na de opruiming van het veen ontstaat ten noorden van Geertruidenberg een getijdengebied, dat geleidelijk dichtslibt. Het wordt stukje bij beetje weer ingepolderd. Zo ontstaan de Slikpolders en de polders Dombosch en Hooipolder.

Een van de beken in het Brabants dekzandgebied, de Donge, stroomt noordwaarts om uit te monden in het getijdengebied. Bij de mond van de Donge vormt zich een soort binnenmeer, dat met een smalle opening - een gaatje tussen de berg en de donk van Geertruidenberg en Raamsdonk - uitloopt in de delta. In het meer liggen enkele eilanden; de Gasthuiswaard is een daarvan. Rond 1900 is de Donge geheel van dijken voorzien en is het grootste deel van het voormalige binnenmeer ingepolderd, waarbij de kreken gespaard blijven: het Noorder en het Zuidergat. Van het Zuidergat is nog een helft over: de jachthaven. De Gasthuiswaard is vastgemaakt aan de Karthuizerpolder. Het Wilhelminakanaal, dat in het begin van

de 20e eeuw wordt aangelegd, gebruikt aanvankelijk het Noordergat en de benedenloop van de Donge als mond. De in 1993 gegraven Amertak neemt de kanaalrol van de Donge over.

Ten noorden van de gemeente hebben overal rivieren gelopen. De Maas ligt ooit vlak voor Geertruidenberg, maar verlegt zijn loop keer op keer, tot het komt tot een samenvloeiing met Waal en Rijn. Rond 1900 zijn de oude Maaslopen bij Geertruidenberg vrijwel verdwenen. Met het graven van de Bergsche Maas (geopend in 1904) door een van de oude lopen wordt de Maas weer gescheiden van Waal en Rijn en krijgt ook de Amer, een natuurlijke loop, weer water. De Bergsche Maas wordt een getijdenrivier. Met de afsluiting van het Hollandsch Diep (Haringvlietsluizen) in 1978 wordt de getijdenwerking ingeperkt. De Biesbosch en het gedeelte van de Bergsche Maas tot Geertruidenberg zijn de overblijfselen van het getijdengebied.

Landschap

Drie componenten heeft het landschap van onze gemeente: het oude land, buitenpolders aan de Amer en de Bergsche Maas en binnenpolders van de Donge. Drie zones zijn te onderscheiden in oost-westelijke richting: de westelijk buitenpolders, het stedelijk middengebied aan de weerszijden van de Donge en de oostelijk buitenpolder. Drie zones zijn te onderscheiden in noord-zuidelijke richting: de noordelijke rivierzone, de stad in het midden en het zuidelijke polderlandschap van de Donge. Dat is de landschappelijke hoofdstructuur - Geertruidenberg is benijdenswaardig symmetrisch opgebouwd.

Op dit eenvoudige grondpatroon is een driestad gegroeid, elk van de kernen gekenmerkt door de landschappelijke ligging en afkomst. Als het veenmoeras door mensen in gebruik genomen werd, kiezen zij de relatief droge plekken: de ondergrondse berg van Geertruidenberg en de ondergrondse donk van Raamsdonk.

Vanaf 1213 is Geertruidenberg stad, met een bijzondere ligging: op een schiereiland.

Vanaf de 13e eeuw worden vestingwerken aangelegd; de stad ligt aan de oostzijde aan het water. Gaandeweg raakt de vesting door aanplantingen van de Donge verwijderd. De jongste vestingwallen, bolwerken en ravelijnen stammen van 1833; ook het Lunet op de rechteroever van de Donge maakt deel uit van die vesting.

Geertruidenberg is onderdeel van de historische Zuiderwaterlinie. Dit is een Nederlandse militaire verdedigingslinie uit de 17e en 18e eeuw. De linie was de langste aaneenschakeling van forten, vestingsteden en inundatiegebieden die Nederland ooit heeft gekend.

Raamsdonk ligt ooit (na eerdere posities) aan de Achterste Dijk. Het dorp wordt grotendeels verwoest tijdens de Sint-Elisabethsvloed van 19 november 1421 en daarna een paar honderd meter zuidelijker weer opgebouwd, met achterlating van de middeleeuwse Lambertuskerk. Tegenwoordig is Raamsdonk een rustig dorp, met vele typische Langstraatboerderijen, in een opstelling die de oorspronkelijke Middeleeuwse opstreckende verkaveling weerspiegelt. In de polder het Broek is deze nog aanwezig.

Delen van de oude Langestraatspoorlijn (halvezolenlijn) zijn in het landschap bij Raamsdonk nog zichtbaar: het Halvezolenpad. Deze wordt beschermd onder vanwege haar cultuurhistorische waarde (5.2).

Raamsdonksveer ligt oorspronkelijk aan het oude binnenmeer, tegenover Geertruidenberg. Het 'Veer' is een oord van schippers, vissers, polder- en griendwerkers. Het dorp steekt vanuit een lint (Sandoel, Grote Kerkstraat, Vrijheidsstraat, Hoofdstraat, Prins Hendrikstraat) een lijn uit naar de Donge (Haven); later zet de Rijksweg daar een streep doorheen (Prins Bernhardstraat, Keizersdijk). Daaromheen zijn woonwijken verrezen, van verschillende (herkenbare) stedenbouwkundige perioden. De grootste is de wijk Hooipolder aan de noordzijde van de kern. De meest recente wijk is Dongeburgh.

Structuur

Als gevolg van deze landschappelijke en stedelijke ontwikkelingen is de structuur van de gemeente Geertruidenberg ontstaan. De Donge vormt de ruggengraat van het stedelijke gebied, met Geertruidenberg en Raamsdonksveer aan weerszijden. Oude lijnen en stadsdelen zijn daarin nog herkenbaar. Het stedelijk gebied is opgebouwd uit twee historische centra, omringd door woon- en werkgebieden. Met name de werkgebieden zijn er in verschillende vormen, met als bijzonderheid de reusachtige Amercentrale.

De Bergsche Maas aan de noordzijde van de gemeente vormt een duidelijke grens - die vanuit de gemeente vrijwel onzichtbaar is. Het landelijk gebied rondom de twee stedelijke kernen wordt door 'snijlijnen' ingedeeld in compartimenten met elk een eigen signatuur: in het westen een groen energielandschap met een ruimtelijke kleine schaal (maar vol grootschalige elektriciteitslogistiek), ten zuiden van de stedelijke

kernen een open polder, doorsneden door de A59, ten oosten van de A27 het grote open polderland en, ten zuiden van de A59, het oude kleinschalige gebied van Raamsdonk.

Met een landschappelijk inpassingsplan kan een initiatiefnemer aantonen hoe het initiatief onze landschappelijke waarden behoudt of zelfs versterkt.

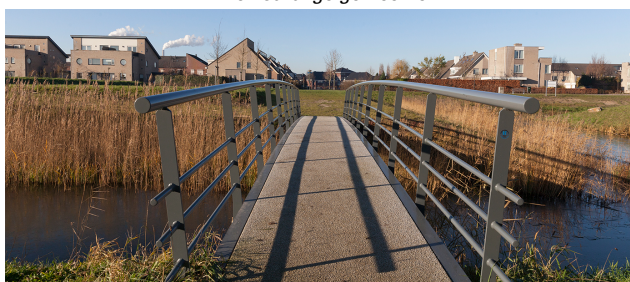
Relatie met thema's: Groene Omgeving 3.11, Wonen 3.6, Recreatie en toerisme 3.5, Agrarische sector 3.9, Klimaat 3.12

Relatie met ambities: Gezonde en veilige gemeente 4.4, Toekomstbestendige en groene gemeente 4.2, Ondernemende gemeente 4.3

5.5 Kracht van kleinschaligheid

De kleinschaligheid van onze gemeente is een kracht van onze gemeente die we willen behouden. Het kenmerkt onze hechte samenleving. Onze beperkte ruimte zorgt ervoor dat we slimme keuzes moeten maken als het gaat om onze ruimte.

Kleinschalige gemeente

Onze gemeente heeft basisscholen, een middelbare school, een bibliotheek, een theater, zwembaden, een sporthal en kerken. Deze voorzieningen willen we behouden. Ook zorgen we voor goede verbindingen zodat onze inwoners ook de voorzieningen in nabijgelegen dorpen of steden kunnen vinden. Hierbij trachten we concurrentie tussen voorzieningen in verschillende gemeenten te voorkomen. En onze kleinschaligheid biedt volop kansen voor sociale cohesie en participatie. Deze kunnen en mogen wel verder versterkt worden. Alle inwoners van onze gemeente kunnen meedoen in onze samenleving. We gaan uit van de eigen kracht van inwoners en dat we als gemeente goed willen luisteren naar wensen van inwoners. We willen meer samenwerken, en meer initiatieven ondersteunen.

De kernen kennen alle een eigen identiteit, schaal en maat. Omzien naar elkaar is niet vanzelfsprekend, in sociale cohesie bestaat verschil tussen kernen en wijken. Achter de voordeur liggen soms 'verborgen' sociale problemen die om nog meer betrokkenheid op elkaar vragen. We kunnen de kracht van onze kleinschaligheid inzetten om onze samenleving nog hechter te laten groeien.

Relatie met thema's: Gezondheid 3.4, Wonen 3.6, Voorzieningen 3.7

Relatie met ambities: Gezonde en veilige gemeente 4.4, Ondernemende gemeente 4.3

Bijlage I Overzicht Informatieobjecten

<i>agrarisch gebied met waarden</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/59c3bcb3ae3c421fa920ae39e2b68797/nld@2026-07-29;09243971
<i>Agrarisch gebied met waarden</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/33b62b7a6a9b4d5aafc7d57c0504b6ae/nld@2026-07-29;09243971
<i>agrarisch gebied open landschap</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/ad54126777e84dc287bb0e6173aab142/nld@2026-07-29;09243971
<i>Agrarisch gebied open landschap</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/58af7aa1154e420f9fea533832c9ef3d/nld@2026-07-29;09243971
<i>Amergebied</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/ab9b6faf-aaf6440b90de92eeef64e61a/nld@2026-07-29;09243971
<i>bedrijventerrein Gasthuiswaard</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/c8738bdbf63843f89b30f1864d6b8e55/nld@2026-07-29;09243971
<i>bedrijventerreinen Dombosch, Rivierkade en de Pontonnier</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/e869fcf-feb9642b684455bbd4df4afa9/nld@2026-07-29;09243971
<i>centrum Geertruidenberg</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/2e93bf08a907439fb05170c53ed-cd17b/nld@2026-07-29;09243971
<i>centrum Raamsdonksveer</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/ac4a4da35a754d16883da1cfc4e3774f/nld@2026-07-29;09243971
<i>Centrum van Geertruidenberg</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/5318ec840f1c4e42be5f4ebbd1a5685b/nld@2026-07-29;09243971
<i>Centrum van Raamsdonksveer</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/0d75127d98484b3f93c9c42a5f4073e9/nld@2026-07-29;09243971
<i>Dombosch, Rivierkade en de Pontonnier</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/d16b6a1945f5453d828da9cf-ca206aee/nld@2026-07-29;09243971
<i>Gasthuiswaard</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/5a9339d9b6b54b21b69efdb0b28c1008/nld@2026-07-29;09243971
<i>Geertruidenberg</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/4a051ee8fb544b508e7775b3b6fa6a63/nld@2026-07-29;09243971
<i>Hermenzeil</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/53ca575053d940c0819f40b3239923dd/nld@2026-07-29;09243971
<i>herstructurering Zoutmanstraat e.o.</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/b0590b9e1a4645afa16bbab34d36285b/nld@2026-07-29;09243971
<i>het Amergebied</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/0fff76d5a123465a9dc221fef18295c7/nld@2026-07-29;09243971
<i>historisch centrum Geertruidenberg</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/864cf219cd774491b57a8cef44ae7d33/nld@2026-07-29;09243971

<i>historische gebieden Raamsdonksveer</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/c0a29a26f97b47469ab7270aa0f35fac/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>kern Geertruidenberg</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/602c46e1e7ef411dbc7d52a098b1ef24/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>kern Raamsdonk</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/00827efcc9d0412cbdd276b013ce6dac/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>kern Raamsdonksveer</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/7555f25235ad41c4b76f9bfa8e5962c6/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>kernwinkelgebied Raamsdonksveer</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/933b6d3a7bf54375a8c3b6026f829779/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>lintbebouwing</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/08ea8de63ecb45c1b5cfea5b6eec841f/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>locatie Heulweg</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/567f245b73394f6391ffd119f35d8738/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>natuurgebieden</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/71e62e920d3c48538e84c60182655bf8/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>Natuurgebieden</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/6f8ff37c7b494550ad91187d6ada7087/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>Plassengebied</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/b3a44a34df2d423fa3663c65504da562/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>Polder van Allard</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/c2f5930adf-ca476db0c091f6c3708847/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>Raamsdonk</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/b95fe923b1884f23adf6e4bdf2fec584/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>Raamsdonksveer</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/4011026f3ad44fca9d93171c6376b5ac/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>Slikpolder</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/7ef03dcfcb26408b8a5d1e18bd52d0e5/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>transformatie Grote Kerkstraat</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/8edaabb9348e4320b2702b2c530a4be7/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>transformatie ontmoetingscentrum Raamsdonk</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/ffb3ad9c96924b7b9587aa5eb210cbb1/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>transformatie Rivierkade</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/fdd-cb5de30cf4bd6ba8cec211e313c8d/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>voorzieningszone Dombosch</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/d57b6621e01b49b594a3886dd4262ebb/nld @ 2026-07-29;09243971
<i>winkelcentrum Hooipolder</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/e53235ca22524515a62c0b3b08f11333/nld @ 2026-07-29;09243971

<i>winkelcentrum Schonckplein</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/90a079098c03403faa7b4001f4342300/nld@2026-07-29;09243971
<i>winkelconcentratiegebied Geertruidenberg</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/cf530d80cc9949f9a6f133e6f4f0d846/nld@2026-07-29;09243971
<i>woningbouwlocatie Achter de hoeven</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/7cb903c3e2ab4fae97205521dd2c9426/nld@2026-07-29;09243971
<i>woningbouwlocatie Beethovenlaan 1</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/adcd8e2c8daf4d01b8a438e54142fe16/nld@2026-07-29;09243971
<i>woningbouwlocatie Dok 12</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/a5b649fb78464cd3a79fb329c4b46a34/nld@2026-07-29;09243971
<i>woningbouwlocatie Hoge Veer</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/6e2b476da-be742d48116c12f450297cd/nld@2026-07-29;09243971
<i>woningbouwlocatie Landgoed Hooipolder</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/2f94cfee99a6456fb52ab9b2ea92f47c/nld@2026-07-29;09243971
<i>woningbouwlocatie Omschoorweg</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/a0194dbcbff54686bf6ebf95f69806d0/nld@2026-07-29;09243971
<i>woningbouwlocatie Oude Haven</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/9e86184d80974ab-cae88ac947c0afe3c/nld@2026-07-29;09243971
<i>woningbouwlocatie Rembrandtlaan 66</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/a58ce42231b04b7d934599a539b2f100/nld@2026-07-29;09243971
<i>woningbouwlocatie Sint-Theresiastraat</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/e8ed04e955464a8e90bf79c470340a6d/nld@2026-07-29;09243971
<i>woningbouwlocatie Varenstraat</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/e78f9c8e764245c19e81159ab8ebc37d/nld@2026-07-29;09243971
<i>woongebieden</i>	/join/id/regdata/gm0779/2026/405d06258dc5484b80f9f57696d72570/nld@2026-07-29;09243971

Bijlage II Overzicht Documentenbijlagen

<i>Bijlage 1: Informatie leden klankbordgroep</i>	/join/id/regda-ta/gm0779/2026/349d667982f8487f97e74aac1244f094/nld@2026-07-29;09243971
<i>Bijlage 2: Verslag Geertruidenberg - ikpraatmee.nl</i>	/join/id/regda-ta/gm0779/2026/7c9a2e24df254850b0bc7c1b90fa1b24/nld@2026-07-29;09243971
<i>Bijlage 3: Verslag Slotcafé Geertruidenberg</i>	/join/id/regda-ta/gm0779/2026/1790c875a2fe47a0bb1476f42e4cb29e/nld@2026-07-29;09243971
<i>Bijlage 4: Verslag VisieCafe Buitengebied</i>	/join/id/regda-ta/gm0779/2026/518199d23abd49359028871ed0a0d2a0/nld@2026-07-29;09243971
<i>Bijlage 5: Verslag VisieCafe Geertruidenberg</i>	/join/id/regda-ta/gm0779/2026/3fba2f320efd48cb90bd1e7a01b40fd2/nld@2026-07-29;09243971
<i>Bijlage 6: Verslag VisieCafe Raamsdonk</i>	/join/id/regda-ta/gm0779/2026/55454f64a1414607ba5d1d4b349e2984/nld@2026-07-29;09243971
<i>Bijlage 7: Verslag VisieCafe Raamsdonkveer</i>	/join/id/regda-ta/gm0779/2026/cc69c88be53b4ce2bc973e8efa85a024/nld@2026-07-29;09243971
<i>Bijlage 8: Omgevingseffectrapport Geertruidenberg</i>	/join/id/regda-ta/gm0779/2026/2982ca39e037403ebb30a9ab940d4423/nld@2026-07-29;09243971
<i>Bijlage 9: Bladen keuzesessie Raad</i>	/join/id/regda-ta/gm0779/2026/257c60e6da4247fa90afb8db8c2c67e/nld@2026-07-29;09243971
<i>Bijlage 10: Wijzigingen na amendementen omgevingsvisie Geertruidenberg</i>	/join/id/regda-ta/gm0779/2026/92258d357cf849c3bc9be8918de79799/nld@2026-07-29;09243971
<i>Bijlage 11: Nota van zienswijze</i>	/join/id/regda-ta/gm0779/2026/5a5e9a7c61704a11a17897cd49a61fef/nld@2026-07-29;09243971